

ŠUMARSKI LIST

110
godište

Savez društava inženjera i tehničara
šumarstva i drvne industrije Hrvatske

Poslatna placena
u gotovini

UDC 630*

YU ISSN

0373 - 1332

CODEN
SULIAB

3-4

GODINA CX
Z a g r e b
1 9 8 6

UDC 630* (05:) »54—02« (061.2)

YU ISSN 0373-1332
CODEN SULIAB

ŠUMARSKI LIST

Znanstveno-stručno i društveno glasilo Saveza društava inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije Hrvatske

Journal of the Union of Forestry Societies of Croatia — Organe de l'Union des Sociétés forestières de Croatie — Zeitschrift des Verbandes der Forstvereine Kroatiens — Žurnal Sojuza inž. i teh. les in lesprom Horvatii

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
PROF. DR BRANIMIR PRPIĆ

©

IZDAVAČ: Savez društava inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije Hrvatske uz financijsku pomoć Republičke zajednice za znanstveni rad SR Hrvatske

Publisher: Union of Forestry Societies of Croatia — Éditeur: L'Union des Sociétés forestières de Croatie — Herausgeber: Verband der Forstvereine Kroatiens —
Izdatelj: Sojuz ITLILP Horvatii
Zagreb, Mažuranićâ trg 11 — Tel. 444-206

Tisak: »A. G. Matoš«, Samobor

S A V J E T Š U M A R S K O G L I S T A

Predsjednik: Ing. Franjo Knebl

1. Članovi s područja SR Hrvatske:

Ing. Mirko Andrašek, prof. dr Milan Androić, prof. dr Roko Benić
ing. Vjekoslav Cvitovac, ing. Slobodan Galović, dr Joso Gračan, ing.
Slavko Horvatinović, ing. Ante Jurić, ing. Čedo Kladarin, prof. dr Du-
šan Klepac, ing. Tomislav Krnjak, mr Zdravko Motal, ing. Ante Mud-
rovčić, prof. dr Zvonimir Potočić, prof. dr Ivo Spaić, ing. Srećko Vanjko-
vić i prof. dr Mirko Vidaković.

2. Članovi s područja drugih Socijalističkih republika i autonomnih pokrajina:

Prof. dr Velizar Velašević — Beograd, prof. dr Dušan Mlinšek — Ljub-
ljana, prof. dr Konrad Pintarić — Sarajevo, prof. dr Radoslav Rizovski —
Skopje i dr Dušan Vučković — Titograd.

UREDIVAČKI ODBOR

Predsjednik: Prof. dr Branimir Prpić

Urednici znanstveno-stručnih područja:

Biologija šumskog drveća, ekologija šuma, ekologija krajolika, oblikovanje
krajolika, općekorisne funkcije šume: prof. dr Branimir Prpić;

Fiziologija i ishrana šumskog drveća, šumarska pedologija, ekofiziologija: dr
Ante Krstinić;

Njega šuma, šumske kulture i plantaže, sjemenarstvo i rasadničarstvo, pošu-
mljavanje: prof. dr Slavko Matić i mr Ivan Mrzljak;

Zaštita šuma, šumarska entomologija, šumarska fitopatologija: prof. dr Katica
Opalički;

Dendrometrija, uređivanje šuma, rast i prirast šumskog drveća, šumarska
fotogrametrija: prof. dr Ankica Pranjić;

Iskorišćivanje šuma, šumske prometnice i mehanizacija u šumarstvu: prof. dr
Stevan Bojanin, mr Tomislav Heski i ing. Ivo Knežević.

Ekonomika šumarstva i prerade drva, organizacija rada: prof. dr Rudolf
Sabadi;

Organizacija proizvodnje u šumarstvu: prof. dr Simeon Tomanić;

Krš problematika i osvajanje: mr Vice Ivančević;

Zaštita prirode, nacionalni parkovi, parkiranje: prof. dr Šime Meštrović;
Lovstvo: ing. Alojzije Frković;

Povijest šumarstva, publicistika: ing. Oskar Piškorić;

Društveno-stručne vijesti: ing. Ivan Maričević.

Tehnički urednik:

Ing. Oskar Piškorić

Časopis je oslobođen od plaćanja osnovnog poreza na promet proizvoda na
temelju mišljenja Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu
SR Hrvatske br. 1416 1974, od 22. 03. 1974. godine.

Naklada 1500 primjeraka

SADRŽAJ — CONTENTS

125 GODINA ŠUMARSKE NASTAVE I ZNANSTVENOG RADA U SR HRVATSKOJ

UDK 630*:378.094 »311.2«

Ljuljka, B.: *125 godina šumarske nastave i znanstvenog rada u SR Hrvatskoj —*
125 Years of Forestry Education and Scientific Work in Croatia (95)

Lukić, N.: Proslava 125 godina šumarske nastave i znanstvenog rada u SR Hrvatskoj (105)

Pozdravni govori: E. Bauman (120), Z. Krajine (121), D. Mlinšeka (124),
B. Kulušića (127), I. Puškara (129)

Summary: 125 Years of Forestry Education and Scientific Work in Croatia (131)

SADRŽAJ — nastavak

IZ PROSLOSTI

P i š k o r i ć, O.: Proslave 25. i 50. godišnjice rada gospodarsko-sumarskog učilišta u Križevcu (133)

KNJIGE I ČASOPISI

P i š k o r i ć, O.: Glasnik za šumske pokuse, Vol. 23. (138)

G o l u b o v i ć, U.: V. PAVLEK i P. PAVLEK: Problem stabilizacije i razvoja poljoprivrede (140)

L u k i ć, N.: JAN JENIK: Vel' ky' obrazovi' atlas lesa (147)

IZ SUMARSKOG LISTA

K o č a, Đ.: Zestika (tatarski javor, Acer tataricum) (151)

Ivan Ettinger, sumar — prvi hrvatski zoolog (149)

IZ SAVEZA I DRUŠTVA

Z a p i s n i k sjednice Predsjedništva Saveza ITSDIH održane 19. veljače 1986. (150)

Z a p i s n i k sjednice Predsjedništva Društva ITSDI Zagreb održane 17. prosinca 1985. (161)

Visoko priznanje Prof. dr Milanu Androiću (164)

Prva nagrada romanu »Fijumanka« Srečka Cuculića (164)

IN MEMORIAM

Savez DISDISH: Rudolf ANTOLJAK (165)

VI. Š p o l j a r i ć: Antun — Tuna FERIC (171)

U NEKOLIKO REDAKA (164)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
ŠUMARSKI FAKULTET

PROSLAVA

125. GODIŠNJICE
ŠUMARSKE NASTAVE
U SR HRVATSKOJ

POKROVITELJ PROSLAVE

Sabor Socijalističke republike Hrvatske

ORGANIZACIONI ODBOR

ORGANIZIRA PROSLAVU U POVODU

125 GODINA ŠUMARSKE NASTAVE U SR HRVATSKOJ

*Obavijest
i
poziv za sudjelovanje*

Presjednik

Ivo Knežević, dipl. ing.
predsjednik Poslovnog odbora
Šumarskog fakulteta

Članovi:

Prof. dr Boris Ljuljka,
dekan Šumarskog fakulteta

Prof. dr Slavko Matić,
prodekan Šumarskog odjela

Prof. dr Božidar Petrić
prodekan Drvno-tehnološkog odjela

Prof. dr Mirko Vidaković, akademik
predstojnik Zavoda za istraživanja u
šumarstvu

Prof. dr Mladen Figurić,
predstojnik Zavoda za istraživanja
u drвноj industriji

Prof. dr Dušan Klepac, akademik
predsjednik Odbora za nastavno-pokusne
šumske objekte

Prof. dr Simeun Tomanić

Mr Nikola Lukić, znanstveni asistent

Mr Ivica Grbac, znanstveni asistent

Boško Pavlović, student
predsjednik Saveza socijalističke
omladine Šumarskog fakulteta

ZAGREB,
17. i 18. prosinca 1985.

HRVATSKO NARODNO KAZALIŠTE

Sveučilište u Zagrebu
ŠUMARSKI FAKULTET

Svečana sjednica u povodu
125 GODINA
ŠUMARSKE NASTAVE
U SR HRVATSKOJ

Sveučilište u Zagrebu
ŠUMARSKI FAKULTET

Svečana sjednica u povodu

125 GODINA
ŠUMARSKE NASTAVE
U SR HRVATSKOJ

Program

Izvođenje himni SFRJ i SRH (izvodi Zbor i Orkestar HNK)

Otvoranje Svečane sjednice i pozdrav uzvanika

Govor dekana u povodu 125 godine šumarske nastave i znanstvenog rada u SR Hrvatskoj

Prigodne čestitke i pozdravi

U spomen velikanima šumarskih znanosti i struke

Saopćenje odluke Znanstveno-nastavnog vijeća Šumarskog fakulteta u Zagrebu

Pauza

G. Verdi: Arija VA PENSIERO iz opere NABUCCO (izvodi Zbor i Orkestar HNK)

G. Verdi: Arija iz TRAVIATE (izvodi operni solist Krunoslav Cigoj)

G. Verdi: Arija iz TRAVIATE (izvodi solistica opere Mirjana Bohanec-Vidović)

G. Verdi: Duet iz TRAVIATE (izvode Mirjana Bohanec-Vidović i Krunoslav Cigoj)

J. Gotovac: Duet Đule i Miće iz opere ERO S ONOGA SVIJETA (izvode Branka Beretovac i Stojan Stojanov, solisti opere HNK)

J. Gotovac: ZAVRŠNO KOLO iz opere ERO S ONOGA SVIJETA (izvodi Balet, Zbor i Orkestar HNK)

Redatelj: Ivica Krajač

Konferansa: Helga Vlahović-Brnobić

Utorak, 17. prosinca 1985.

125 GODINA ŠUMARSKE NASTAVE I ZNANSTVENOG RADA U SR HRVATSKOJ

Prof. dr. Boris LJULJKA,
dekan Šumarskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Prošlo je 125 godina od dana kada je osnovana prva šumarska škola u Hrvatskoj. 125 godina je kratak period u burnoj povijesti naših naroda, ali značajan u razvoju i djelovanju pojedinih škola i struka, posebno ako se uzmu u obzir rezultati koji su u tom vremenu u području šumarstva postignuti.

Gospodarsko-šumarsko učilište u Križevcima započelo je radom 19. studenoga 1860. godine, no početku nastave prethodile su mnoge aktivnosti, počevši još od 1840. godine. U to vrijeme, vrijeme hrvatskog narodnog preporoda, kada se razvija misao o jedinstvu naroda, u krugovima šumara i krugovima koji su njima bliski razvijaju se napredne misli i aktivnosti. 1841. godine osniva se Gospodarsko društvo, u kojem se okupljaju i šumari. U mjesečniku Gospodarskog društva objelodanjen je prijedlog Franje Šporera o potrebi osnivanja Narodnog šumarskog zavoda kao stručnog ureda i odgojne ustanove. 1846. godine osniva se Odsjek za šumarstvo u sklopu Gospodarskog društva. U njemu se okupljaju poznata imena: Franjo Šporer, Ante Tomić, Dragutin Kos, Nikola Lovrenčić i dr. Sekcija održava prvi sastanak, na kojem se raspravlja o porastu cijena, opadanju produkcije, prekomjernom krčenju, sušenju hrastika, nepoznavanju šumarstva i nestašici literature i škole. 1847. izlazi knjiga Dragutina Kosa *Das Forstwesen in Croatien*, kojom se želi skrenuti pažnju posjednika šuma na veću pažnju prema šumarstvu. U istoj knjizi Kos se zalaže i za osnivanje šumarskog društva. U knjizi se govori o namještanju domaćih sinova i osnivanju šumarskog učilišta.

1853. godine ministarstvo unutrašnjih poslova u Beču pozvalo je bansku vlast u Hrvatskoj da izvidi u kojem bi kraju Hrvatske bilo najbolje osnovati Gospodarsko učilište. Tek na ponovljeni poziv 1856. godine Gradsko poglavstvo u Križevcima ponudilo je zemljište za izgradnju i uređenje Gospodarskog učilišta. Varaždinski župan Skender Šimunčić i namjesnički tajnik Mojsije Baltić daju povoljnu ocjenu mjesnih uvjeta u Križevcima za otvaranje škole.

Zbog nepovoljnih financijskih prilika učilište se ne otvara sve do 1860. godine, kada se dopušta otvaranje učilišta uz uvjet da Hrvatska podmiri troškove njegova uređenja i da ga uzdržava.

Govor održan na Svečanoj sjednici dne 17. prosinca 1985.

19. studenoga 1860, u prisutnosti savjetnika Mojsija Baltića, otvoreno je Gospodarsko-šumarsko učilište, prvo šumarsko učilište na slavonskom jugu. U nj su se mogli upisati kandidati koji su imali 17 godina, svjedodžbu o poštenom i čudorednom vladanju i odobrenje roditelja, te završena tri razreda realke. Kasnije se uvjeti za primanje sve više pooštravaju.

Šumarski odjel Gospodarsko-šumarskog učilišta u Križevcima odgojio je velik broj vrsnih stručnjaka šumarstva i udarnio temelje šumarskoj stručnoj i znanstvenoj misli i knjizi. Zahtjevi koji su preda nj postavljeni rasli su usporedo s napretkom šumarstva. Stručna sprema onih koji su takav učinak željeli postići morala se kontinuirano širiti i produbljivati.

Nakon 39 godina Šumarski se odjel ukida. Nastava šumarstva unapređuje se otvaranjem Šumarske akademije pri Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Time se ostvaruje mogućnost visokoškolskog obrazovanja šumara, koje se traži i Zakonom o uređenju šumskotehničke službe od 1894. godine. Prema tom Zakonu za mjesta viša od 10. činovničkog razreda zahtijeva se akademsko obrazovanje.

O pitanju gdje i kako da se uredi ustanova koja će obrazovati stručnjake s visokoškolskim obrazovanjem, odnosno da li u Zagrebu ili u Križevcima, bilo je dosta polemike. Na kraju je prevladalo mišljenje onih koji su smatrali da profesori visoke škole trebaju biti u trajnom kontaktu sa znanstvenicima prirodoslovnih, matematičkih, fizičkih, pravnih i socijalnih znanosti, i da slušači, uz stručno znanje, trebaju steći i određeni stupanj opće kulture i tako postati visokoobrazovani ljudi sposobni za rješavanje složenih i raznovrsnih zadataka u šumarstvu. U sklopu Sveučilišta u Zagrebu takva se nastava, osim ostalog, mogla koristiti bibliotekom, botaničkim vrtom, laboratorijem, zbirkama i menzom. Neprihvatanje takve visokoškolske nastave od strane ugarske vlade slomljeno je zahvaljujući upornosti banskog savjetnika dr Ive Mallina i prof. Franje Kesterčaneka.

20. listopada 1898. Šumarska akademija pri Filozofskom fakultetu svečano je otvorena u domu kojeg je podiglo Hrvatsko-slavonsko šumarskodruštvo za potrebe osnivanja šumarske nastave u Zagrebu. Dekan Filozofskog fakulteta bio je ujedno i dekan Šumarske akademije. Po želji vlade u Budimpešti studij je trajao tri godine i bio je sličan onom na Šumarskoj akademiji u Šcavnici. Već 1900. godine mijenja se nastavni program, a 1908. godine nastava se produžuje na četiri godine. Stručne šumarske discipline predavali su stalni profesori Šumarske akademije, a pripremne predmete, kao botanika, matematika, nacrtna geometrija, geologija, meteorologija, klimatologija i dr., predavali su profesori i docenti sa Sveučilišta. Šumarska akademija imala je zbor nastavnika čiji je prvi pročelnik bio prof. Franjo Kesterčanek.

Akademiju, koja je bila prislonjena uz Filozofski fakultet, zvali su »trajan provizorij«. Taj provizorij trajao je dvadeset godina. Ipak, na Akademiji je otvoren i dvogodišnji geodetski tečaj, koji 1918/19. prelazi na Visoku tehničku školu u Zagrebu. Tako Šumarsku akademiju možemo smatrati pretečom visokoškolske tehničke naobrazbe u Zagrebu.

Tadašnji šumarski sveučilišni profesori dr Andrija Petračić i dr Đuro Nenadić, koji su predavali i radili na Šumarskoj akademiji, osjećali su ipak potrebu da se šumarska nastava potpuno osamostali. Uz pomoć svojih kolega poljoprivrednika u tome su uspjeli kada je 31. kolovoza 1919. godine izdan ukaz o osnivanju Gospodarsko-šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Prvi profesori na Šumarskom odjelu bili su prof. A. Petračić i prof. Đ. Nenadić, a na Gospodarskom odjelu prof. S. Ulmanski i prof. F. Jesenko. Prvi dekan Fakulteta bio je prof. Petračić.

Daljnji razvoj Fakulteta nije bio lagan, jer tek što je bio osnovan i počeo raditi, pojavila se ideja o njegovu ukidanju. Tako 1926. i 1927. Ministarstvo prosvjete u Beogradu ne predviđa dotacije za Fakultet. Broj asistenata je reduciran. To je kadrovski osiromašilo mnoge zavode. Fakultet nije ukinut zahvaljujući javnom mnjenju, energičnom stavu profesora i studenata i posebno aktivnostima profesora Petračića i Nenadića.

Za vrijeme drugog svjetskog rata Fakultet je ponovo proživljavao teške dane. Rad je na Fakultetu zamro, okupator je zaposjeo zgrade, nastavnici su odvođeni, zatvarani i penzionirani, a slušaoci i inženjeri šumarstva tadašnjeg Fakulteta sudjeluju u borbama za oslobođenje. Mnogi od njih postali su nosioci partizanske spomenice, dok su diplomirani inženjeri Franjo Knebl, Velimir Jakić, Rade Janjanin i Čedo Grbić proglašeni narodnim herojima.

Nakon oslobođenja šumarstvo i prerada drveta dobivaju nove poticaje i nove mogućnosti za razvoj. Opustošenu zemlju trebalo je obnoviti. U tome su šumarstvo i prerada drva odigrali značajnu ulogu.

Sudjelujući u unapređivanju struke i prilagođujući se potrebama napretka, Fakultet, koji je do tada bio razvijen samo u jednom smjeru i obrazovao stručnjake samo za šumarstvo, nastoji popuniti nedostatak u kadrovima za drvenu industriju.

1947. godine provedena je prva bifurkacija, kojom je nastava podijeljena u dva smjera: šumsko uzgojni i šumsko industrijski ili biološki i tehnički. Prvi je smjer trebao odgajati stručnjake za uzgajanje šuma i upravu, a drugi za tehničke radove u šumarstvu i drvenoj industriji.

Nastavni planovi napravljeni su prema traženju operative, koja se, međutim, i prva počela tužiti na nedostatke tih planova. Mladi inženjeri biološkog smjera morali su u to vrijeme rješavati veliki broj tehničkih zadataka za koje nisu bili dovoljno obrazovani.

1951. usvojena je druga bifurkacija, po kojoj su inženjeri šumsko gospodarskog smjera trebali raditi na poslovima »do osovine javnog saobraćaja«.

Nastavni planovi druge bifurkacije bitno mijenjaju rad Fakulteta. Nastava se specijalizira, intenzivira, favoriziraju se vježbe na račun predavanja i praktični predmeti na račun teoretskih. Od 1947. uvodi se i obavezna, tzv. školska praksa, koja kasniji dobiva naziv terenska nastava. Izvođenje suvremene i kvalitetne nastave omogućuje i povećani broj nastavnog kadra. Šumarski odjel dobiva 1949. novi smještaj u Maksimiru i svoje nastavnopokusne šumske objekte.

Odmah poslije oslobođenja otvaraju se i srednje škole za izobrazbu tehničara šumarstva i drvne industrije: Šumarska škola za krš u Splitu, Srednja šumarska škola u Plaškom, koja kasnije seli u Karlovac, Srednja tehnička škola drvne struke u Virovitici i Drvnoprerađivačka tehnička škola u Zagrebu.

Šumarstvo i drvna industrija zauzimaju sve važnije mjesto u privredi naše zemlje, posebno zbog izvoza šumskih i drvnoindustrijskih proizvoda. Izvršavanje postavljenih zadataka zahtijeva visokokvalificirane stručnjake i institucije koje će pomoći u daljnjem razvoju šumarstva i drvne industrije.

1945. godine osnovan je Institut za šumarska i lovna istraživanja NR Hrvatske u Zagrebu sa zadatkom da radi na unapređivanju šumske privrede, uzgajanju i zaštiti šuma, ekonomici i lovstvu. Taj institut ima svoje stanice u Rijeci i Vinkovcima.

1947. godine osniva se Institut za pošumljavanje i melioraciju krša u Splitu sa zadatkom da znanstveno istražuje uvjete pod kojima se ogoljele i devastirane površine krša mogu pokriti šumskom vegetacijom i da istražuje i proučava sve načine šumskih melioracija na području krša.

1950. godine osniva se Institut za eksperimentalno šumarstvo JAZU, koji preuzima veći dio djelatnosti Instituta za pošumljavanje i melioraciju krša.

1959. godine osniva se Zavod za kontrolu šumskog sjemena u Rijeci.

1960. osniva se Jugoslavenski institut za četinjače u Jastrebarskom sa zadatkom da znanstveno istražuje uzgoj, selekciju i oplemenjivanje četinjača.

1974. spojili su se Institut za šumarska istraživanja, Zavod za kontrolu šumskog sjemena i Jugoslavenski institut za četinjače u Šumarski institut sa sjedištem u Jastrebarskom.

Za potrebe drvne industrije osnovan je 1949. godine Institut za drvnoindustrijska istraživanja u Zagrebu sa zadatkom da vrši tehnička ispitivanja, proučava primjenu i upotrebu novih strojeva, usavršava mehaničku preradu drva i vrši istraživanja na sektoru praktične primjene kemijske tehnologije,

Razvoj poljoprivrede, šumarstva i drvne industrije utjecao je na razvoj Poljoprivredno-šumarskog fakulteta, kako u oblasti obrazovanja, tako i u oblasti znanosti. Za daljnje unapređenje nastavnog i znanstvenog rada sve se više osjećala potreba osamostaljivanja Poljoprivrednog i Šumarskog odjela u samostalne fakultete. Zakonom o osnivanju Poljoprivrednog i Šumarskog fakulteta oba tadašnja odjela postaju samostalni fakulteti. Tako je prije 25 godina — 1. siječnja 1960. godine — počeo funkcionirati samostalni Šumarski fakultet. Bilo je to u stotoj godini šumarske nastave u Hrvatskoj. Prvi dekan samostalnog Fakulteta bio je prof. dr Dušan Klepac, a prvi predsjednik fakultetskog savjeta inž. Franjo Knebl. Prvi fakultetski savjet činili su predstavnici struke izvan Fakulteta i predstavnici Fakulteta.

Članovi prvog savjeta bili su:

a) izvan fakulteta: Stevo Radanović, inž. Drago Kirasić, inž. Stanko Tomaševski, inž. Ivo Pothorski, inž. Josip Peternel i inž. Matija Butković,

b) s Fakulteta: prof. dr. Dušan Klepac, prof. dr. Zvonimir Špoljarić, prof. dr. Milan Anić, prof. dr. Milan Androić, prof. dr. Juraj Krpan, prof. dr. Ivo Horvat i prof. dr. Nikola Neidhardt.

Od tada pa do danas Fakultet je rastao i razvijao se povezujući se sve više sa svojom operativom.

Teško je u kratkom pregledu prikazati sve značajne događaje iz života Fakulteta u tom razdoblju. Spomenimo ipak neke od njih na koje nailazimo u kronici o radu Fakulteta.

U školskoj godini 1959/60. na Fakultetu je radilo 7 redovnih profesora, 6 izvanredovnih profesora, 5 docenata, 18 asistenata, 1 znanstveni suradnik, 2 viša znanstvena suradnika i 23 honorarna nastavnika. Nastava je organizirana na dva odsjeka: Šumskogospodarskom i Drvnoindustrijskom. Organizacijske jedinice odsjeka bili su zavodi. Te godine bilo je na Fakultetu upisano 555 studenata, od čega 96% muških. Izvanredni studij započinje u školskoj godini 1960/61. Za taj studij prijavilo se 65 studenata na oba odsjeka. Iduće školske godine bilo je svega 10 novoupisanih studenata na izvanredni studij. Broj studenata na izvanrednom studiju smanjivao se zbog velikih teškoća u svladavanju terenske nastave i vježbi. Iako su organizatori seminari (blok-nastava) iz pojedinih predmeta, samo nekoliko studenata uspjelo je završiti studij na taj način. Neki su od njih prešli na redoviti studij i tako diplomirali.

Studij na III stupnju započeo je u školskoj godini 1961/62. Vijeće i Savjet Fakulteta razmotrili su potrebe za kadrovima s najvišim obrazovanjem i donijeli odluku da se raspiše natječaj za ova znanstveno-nastavna područja:

- melioracija krša,
- očetinjavanje,
- plantažiranje,
- ozelenjavanje i parkiranje,
- suvremene metode uređivanja šuma,
- zaštita šuma,
- uređivanje bujica i konzerviranje tla,
- šumarska ekonomika,
- pilanska prerada drva,
- proizvodnja furnira i šperovanog drva,
- kemijska prerada drva,
- mehanizacija i automatizacija u drвноj industriji,
- ekonomika i organizacija.

Na natječaj se nije prijavio nijedan kandidat. No iste godine, nešto kasnije, na osnovi predstavi Zavoda za kulturu četinjača u Jastrebarskom i Instituta za drvnoindustrijska istraživanja iz Zagreba, upisano je 6 kandidata na 6 područja. Iduće godine upisuje se samo 1 kandidat, a školske godine 1963/64. 23 kandidata.

Tih godina organizacija Saveza studenata vrlo je aktivna. Tako je npr. u 1961/62. održano 26 sastanaka na kojima se raspravljalo o 10 tema i na kojima je bilo ukupno 1177 studenata, od čega 207 diskutanata. Studenti sudjeluju u radu organa upravljanja, imaju razvijen kulturno-prosvjetni rad u okvirima sekcije za kazališnu umjetnost i sekcije za likovnu umjetnost.

U sportu postižu na Sveučilištu značajne uspjehe. Niz godina uzastopce nogometna momčad osvaja prvo mjesto. 1962. odbojkaši i stolnotenisači osvajaju kup Rektorata Sveučilišta. Zapaženi se rezultati postižu i u rukometu, košarci, plivanju, šahu i streljaštvu.

U razdoblju od 1960. do 1964. dolazi na Fakultet 12 novih asistenata i stručnih suradnika.

Statutom Fakulteta od 1. srpnja 1967. osnovane su radne jedinice za znanstveni rad:

Zavod za istraživanja u šumarstvu i

Zavod za istraživanja u drvnoj industriji.

Zavodi imaju predstojnika, tajnika, izvršni odbor i znanstveni kolektiv. Prvi predstojnik i tajnik Zavoda za istraživanja u šumarstvu bili su prof. dr. Milan Androić i prof. dr. Branimir Prpić, a prvi predstojnik i tajnik Zavoda za istraživanja u drvnoj industriji bili su prof. dr. Juraj Krpan i prof. dr. Božidar Petrić.

Sredstva za obavljanje znanstvenoistraživačkog rada dobivala su se na osnovi sklopljenih ugovora s naručiocima radova, posredstvom Poslovnog udruženja šumskoprivrednih organizacija, Poslovnog udruženja proizvođača drvene industrije te od Republičkog i Saveznog fonda za naučni rad.

U školskoj godini 1973/74. organizirana je redovita nastava za stjecanje više stručne spreme pod nazivom Posebna nastava I stupnja iz proizvođačke namještaja. Upis u prvu godinu studija bio je slobodan, a upisalo se 40 do 50 studenata.

1976. godine dogovoren je na području SR Hrvatske jedinstveni petogodišnji program znanstvenoistraživačkog rada na području šumarstva i prerade drva, u koji su uključene sve znanstvene i stručne institucije, kao i organizacije materijalne proizvodnje šumarstva i prerade drva. Program koji su zajednički koncipirali Fakultet, instituti i udruženi rad ostvarivao se preko znanstvenih projekata, potprojekata i zadataka. Znanstveni radnici Fakulteta koordinatori su istraživanja u 11 projekata i bili su nosioci u 38 zadataka.

Program je sadržavao ove projekte:

— Proučavanje struke i funkcioniranje šumskih ekosustava SRH	(6 zadataka),
— Zaštita šuma	(5 zadataka),
— Vegetacijska karta Jugoslavije	(1 zadatak),
— Pedološko i vegetacijsko kartiranje	(1 zadatak),
— Mehanizacija radova u šumarstvu	(6 zadataka),

- Istraživanje ekonomike i organizacije u šumarstvu (2 zadatka),
- Istraživanja na području znanosti o drvu (3 zadatka),
- Istraživanje tehnologije masivnog drva (4 zadatka),
- Istraživanje na području tehnologije
furnira i ploča (5 zadataka),
- Istraživanje na području tehnologije namještaja (6 zadataka),
- i — Istraživanje tehnologije proizvoda za građevinarstvo.

Taj program financirao je SIZ IV za znanstveni rad i Zajednica šumarstva, prerade drva, prometa drvnim proizvodima i papirom SRH, a neke zadatke neposredno OUR-i šumarstva i drvne industrije. Takav jedinstveni program bio je od velike važnosti, posebno za racionalno korištenje kadrovskog potencijala, opreme i sredstava.

Nastavni se plan i program II i III stupnja od 1960. stalno poboljšavao, unošene su inovacije da se postigne potrebna razina znanja u slušača II i III stupnja. Te promjene vršene su uz neposredne i posredne kontakte s operativom. Veliko značenje za razvoj nastave, nastavnih programa i tiskanje skriptata i udžbenika za visoko i srednje obrazovanje u području šumarstva i prerade drva imale su aktivnosti SIZ-a za odgoj i obrazovanje u šumarstvu i preradi drva SRH.

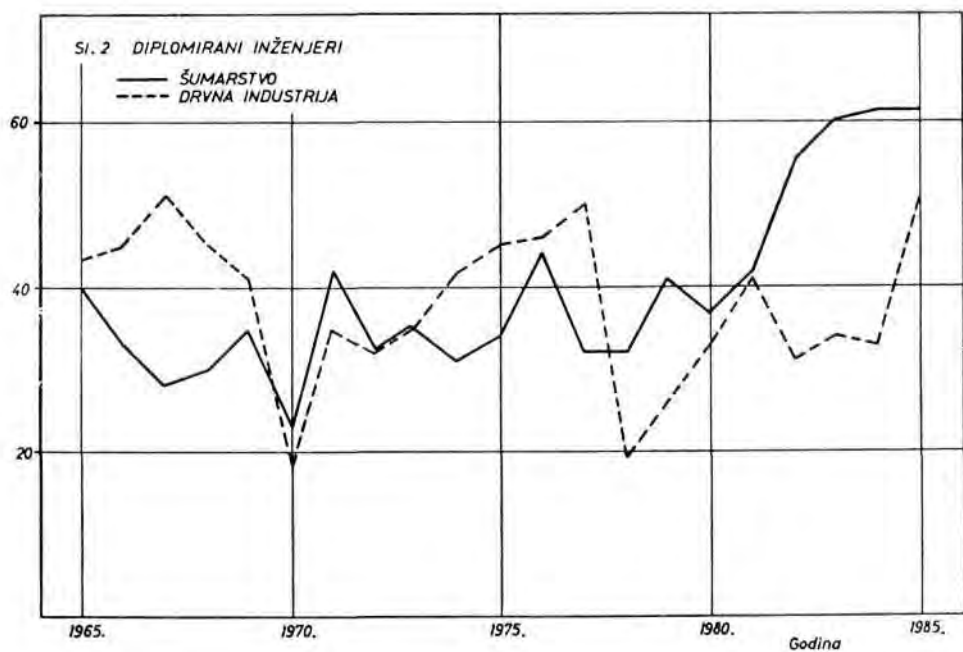
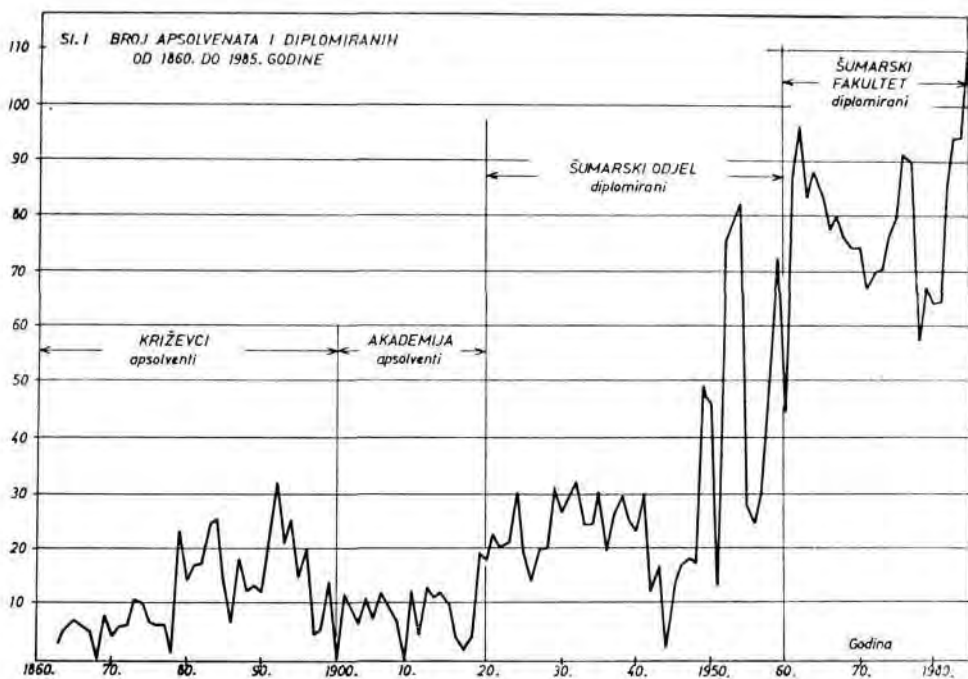
Do 1977. godine vršene su u dodiplomskoj nastavi manje promjene, a te godine stupa na snagu novi nastavni program na oba odjela, kojim je značajno modernizirana nastava. Taj je program, uz neznatna poboljšanja, i danas na snazi.

Prava slika razvoja Fakulteta može se dobiti usporedbom nastavnih planova 1960. i 1985. godine, upisanih studenata, nastavnog osoblja, znanstveno-nastavnih jedinica, nastavno-pokusnih šumskih objekata, terenske nastave, organizacije i rezultata znanstvenog rada, međunarodne suradnje i dr. Od tada je na fakultetu osnovano 8 znanstveno-nastavnih jedinica, i 5 zajedničkih jedinica obaju odjela. Razvio se postdiplomski studij za znanstveno usavršavanje i razvija se studij za specijalizaciju. Za obavljanje terenske nastave i znanstvenih istraživanja Fakultetu su dodijeljena tri nova nastavnopokusna šumska objekta. Tako se teoretska nastava nadopunjava praktičnom terenskom nastavom na pet nastavnopokusnih šumskih objekata. To su Zagreb, Zalesina, Lipovljani, Sl. Požega i Rab. Ti objekti predstavljaju gotovo sve tipove šuma i zauzimaju ukupnu površinu od 3483 ha. Na objektima se, osim nastave, vrše i znanstvena istraživanja. Terenska nastava izvodi se i u mnogim pogonima drvne industrije i šumarskim radnim organizacijama.

Primjena računala u znanstvenoistraživačkim i stručnim radovima Fakulteta započinje nakon 1965. godine. Od tada do danas učinjen je velik korak naprijed u tom području.

Znanstvenoistraživački rad na području šumarstva i prerade drva organizirao se i intenzivirao na jedinstvenim programima za SRH. Značajnu ulogu u tome odigralo je Opće udruženje šumarstva i prerade drva, a zatim Poslovna zajednica EXPORT—DRVO, u koju je Fakultet uključen.

Razvila se intenzivna međunarodna suradnja u međunarodnim organizacijama IUFRO, FAO, SEV, ECE, ILO i drugima, zatim u okviru međuuni-

vezitetske suradnje našeg Sveučilišta s drugim sveučilištima i preko biletarnih ugovora s fakultetima i institutima u inozemstvu. Naš Fakultet i nastavni-pokusne objekte posjećuju svake godine mnogobrojne ekskurzije i pojedinci iz inozemstva. Svake godine na Fakultetu se organizira stručno usavršavanje znanstvenih radnika i studenata iz inozemstva.

Razvoj Fakulteta popraćen je jugoslavenskim i međunarodnim priznanjima znanstveno-nastavnim radnicima Fakulteta. U razdoblju od 1960. godine do danas prof. dr. M. Anić i prof. dr. M. Vidaković izabrani su za redovite članove JAZU, prvi 1968, a drugi 1981. Prof. Vidakoviću dodijeljen je počasni doktorat Sveučilišta u Sopronu. Prof. dr. D. Klepac izabran je 1977. za izvanrednog člana JAZU. Prof. Klepac izabran je za počasnog člana osnivača Meksičke akademije šumarskih znanosti i dopisnog člana Talijanske akademije šumarskih znanosti. Fakultetu i njegovim članovima dodijeljena su i mnoga druga priznanja.

Od osnivanja Poljoprivredno-šumarskog fakulteta do danas studij šumarstva i drvne tehnologije završio je 3051 diplomirani inženjer i 125 inženjera za proizvodnju namještaja. Promovirana su 123 magistra znanosti i 75 doktora znanosti.

Na Fakultetu je sada upisano 1200 studenata.

Broj diplomiranih, što se vidi na slici 1, mijenjao se u svakom razdoblju razvoja Fakulteta. Najveći broj studenata diplomiralo je u razdoblju samostalnog Fakulteta.

Na slici 2. vidi se odnos diplomiranih inženjera šumarstva i drvne industrije. U posljednjih 7 godina diplomiranih inženjera drvne industrije bilo je manje nego diplomiranih inženjera šumarstva i manje nego u prethodnom razdoblju.

Danas je na Fakultetu u stalnom radnom odnosu:

- 14 redovnih profesora,
 - 12 izvanrednih profesora,
 - 3 docenta,
 - 22 asistenta,
 - 14 predavača i viših predavača,
 - 2 profesora i predavača viših škola,
 - 18 suradnika u nastavi,
 - 99 administrativnih, stručnih i pomoćnih radnika, ukupno 184 osobe.
- U dopunskom radu zaposleno je 12 predavača.

Pregled broja nastavnog osoblja u razdoblju 1959. do 1984. godine

Školska godina	Nastavnici u stalnom radnom odnosu		Nastavnici u dopunskom radu
	Profesori, docenti, predavači	Asistenti	
1959/60.	18	18	29
1965/66.	26	30	19
1970/71.	26	27	17
1974/75.	32	26	9
1979/80.	41	20	10
1983/84.	45	23	13

Iz pregleda broja nastavnog osoblja od 1959. do 1984. godine vidi se da se u tom razdoblju broj nastavnika u zvanju profesor, docent i predavač povećao za dva i po puta, što je velik korak naprijed. Broj asistenata u tom razdoblju najprije povećavao i 1965. dosegao broj 30; sada asistenata ima 23, dakle neznatno više nego 1959. Broj je nastavnika u dopunskom radu smanjen.

Fakultet je vrlo aktivan u publicističkoj djelatnosti. Sada se izdaje Glasnik za šumske pokuse, Mehanizacija u šumarstvu, Bilten Zavoda za istraživanja u drvnoj industriji, Fakultet aktivno sudjeluje u izdavanju časopisa »Šumarski list« i »Drvena industrija«. Tiskaju se stručne i znanstvene knjige, izdaju se zbornici radova istraživanja za svako petogodišnje razdoblje i distribuiraju korisnicima rezultata istraživanja. Transfer rezultata znanstvenoistraživačkog rada omogućuje se i brojnim savjetovanjima. Podaci o objavljenim radovima u području šumarstva i prerade drva mogu se naći u bibliografijama. A. Kauders u okviru Šumarske sekcije DIT-a Hrvatske izradio je 1947. i 1958. Sumarsku bibliografiju 1846—1946. i Sumarsku bibliografiju 1946—1955. Godine 1876. izlazi »Povijest šumarstva Hrvatske 1846—1976. na stranicama »Šumarskog lista«.

Šumarski fakultet izdao je:

- Bibliografiju znanstvenih i stručnih radova nastavnika i suradnika Šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1960—1969;
- Bibliografiju radova istraživača Zavoda za istraživanja u šumarstvu Šumarskog fakulteta u Zagrebu za razdoblje 1976—1980;
- Bibliografiju radova istraživača Zavoda za istraživanja u drvnoj industriji Šumarskog fakulteta u Zagrebu za razdoblje 1976—1980.

Znanstveni radnici Fakulteta i instituta aktivno su sudjelovali u prvom izdanju Šumarske enciklopedije. Isto su tako aktivni u priložima za drugo izdanje te Enciklopedije, čija su dva toma već izašla iz tiska.

To je sažeti prikaz 125 godina razvoja i rada šumarske nastave i šumarske znanosti u Hrvatskoj. Mnogo je bilo uložених napora u tom progresivnom razvoju. Mnogi od njih urodili su rezultatima koji su bili i bit će temelj šumarske nastave, šumarske znanosti, razvoja šumarstva i prerade drva. Oni će omogućiti da šumarstvo i prerada drva zadovolje potrebe društva za šumskim i drvnim proizvodima, kao i za općim koristima od šuma.

Ta 125-godišnja tradicija i postignuti uspjesi obavezuju nas da ostvarimo svoju povijesnu ulogu, da svemu što su učinili naši prethodnici dodamo i mi svoj doprinos i da naša struka — šumarstvo i prerađa drva — raste i razvija se na dobrobit sadašnjih i budućih generacija.

PROSLAVA 125 GODINA ŠUMARSKE NASTAVE I ZNANSTVENOG RADA U SR HRVATSKOJ

Mr Nikola LUKIĆ,
znanstveni asistent

U vrijeme burnih povijesnih događaja, davnog 19. dana mjeseca studenoga 1860, godine, otvoreno je Gospodarsko-šumarsko učilište u Križevcima, prva takva institucija na slavenskom jugu i na Balkanu. Tih 125 godina šumarskog školstva bio je povod da se 17. i 18. prosinca 1985. godine, pod pokroviteljstvom SABORA Socijalističke republike Hrvatske, održi proslava ovog nemalog jubileja.

Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu slaveći ovaj naš i svoj vrlo vrijedni jubilej, formirao je *Organizacijski odbor* u sastavu:

Predsjednik

Ivo Knežević, dipl. ing.

predsjednik Poslovnog odbora Šumarskog fakulteta,

Članovi

Prof. dr Boris Ljuljka

dekan Šumarskog fakulteta,

Prof. dr Slavko Matić

prodekan Šumarskog odjela,

Prof. dr Božidar Petrić

prodekan Drvno-tehnološkog odjela,

Prof. dr Mirko Vidaković, akademik

predstojnik Zavoda za istraživanja u šumarstvu,

Prof. dr Mladen Figurić

predstojnik Zavoda za istraživanja u drвноj industriji,

Prof. dr Dušan Klepac, akademik

predsjednik Odbora za nastavno-pokusne šumske objekte,

Prof. dr Simeun Tomanić,

Mr Nikola Lukić, znanstveni asistent,

Mr Ivica Grbac, znanstveni asistent,

Boško Pavlović, student,

predsjednik Saveza socijalističke omladine Šumarskog fakulteta.

Organizacijski odbor pripremio je Program svečane sjednice i Program znanstvenog savjetovanja, koje je odobrilo Znanstveno-nastavno vijeće i Savjet Šumarskog fakulteta.

SVEČANA SJEDNICA

Na najljepšem trgu u Zagrebu, na Trgu Maršala Tita, u zgradi hrvatske Thalije, koja također slavi 125. godišnjicu podizanje prve zgrade Hrvatskog narodnog kazališta, održana je u utorak 17. prosinca *svečana sjednica*. Sjednici je prisustvovalo oko 800 uglednih stručnih i društveno-političkih radnika, gosti iz SR Hrvatske i iz ostalih Republika te radni ljudi i studenti Šumarskog fakulteta.

Svečana sjednica počela je s himnom SFRJ i SRH, koje su izveli Zbor i Orkestar Hrvatskog narodnog kazališta. Sve prisutne uzvanike na preljepo ukrašenoj pozornici ispred Bukovčevog zastora — Ilirski preporod, pozdravio je predsjednik Poslovnog odbora Šumarskog fakulteta Ivo Knežević, dipl. inž. sljedećim govorom:

Poštovane drugarice i drugovi,

Sastali smo se danas ovdje na proslavi 125. godišnjice šumarske nastave u Hrvatskoj, koja se održava pod pokroviteljstvom Sabora SR Hrvatske, a u godini kada cijela zemlja slavi 40-tu godišnjicu oslobođenja.

Kad se vratimo danas pogledom u povijest, — upravo se iznenadimo da se u jednoj maloj zemlji, tada na periferiji evropskih zbivanja i u jednom malom narodu, neposredno nakon Bachova apsolutizma i razočaranja zbog sloma ilirskih ideala, našlo ljudi koji su realnijom procjenom prilika, odmah nakon povratka ustavnog stanja 1860. godine počeli oblikovati osnovne političke pravce u tadašnjoj Hrvatskoj. U to doba pored osnivanja mnogih drugih kulturnih ustanova, pada i osnivanje Gospodarsko-šumarskog učilišta u Križevcima.

Mi smo se danas ovdje okupili da svojim prisustvom obilježimo 125. godišnjicu (da se grubo izrazim) vlastite proizvodnje stručnih kadrova za šumarsku struku, svima na prvi pogled blisku i prepoznatljivu, a čije vrednovanje ili valorizacija i nakon 125 godina još uvijek izaziva nedoumicu:

- da li je vrednovati po broju zaposlenih u šumarstvu i drvnoj industriji,*
- ili po ukupnom društvenom proizvodu,*
- ili rad u šumi i samu šumu prije svega smatrati tvornicom kisika (plućima naroda), stabilizatorom vodnog režima ili stabilizatorom mnogih prirodnih procesa, a onda je njihova vrijednost nemjerljiva.*

Sastali smo se danas u ovoj lijepoj zgradi Hrvatskog narodnog kazališta na ovom dragom trgu Maršala Tita, koja nas nostalgично podsjeća na našu mladost, na zgradu uz Kazališnu kavanu ni pedesetak metara udaljene od ove pozornice, u kojoj je bio smješten dekanat našeg Fakulteta, ili na zgradu u Vukotinovićevoj ulici ni stotinjak metara južno od ove zgrade, gdje smo slušali prva predavanja na Šumarskom fakultetu. Mnogi od nas proveli su mnoge sate na »Zdencu života« ispred zgrade našeg Sveučilišta.

Pripala mi je posebna čast da otvorim ovu našu zajedničku proslavu i da vas sve srdačno pozdravim, a posebno naše ugledne i drage goste:

- 1. Predstavnik Sabora SR Hrvatske, prof. dr Egona Baumana,*

2. Člana Predsjedništva SR Hrvatske, narodnog heroja Marijana Cvetkovića,
3. Predsjednika Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti, akademika Jakova Sirotkovića,
4. Rektora Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr Zvonimira Krajinu,
5. Predsjednika Republičkog komiteta za znanost, tehnologiju i informatiku, prof. dr Uroša Peruška,
6. Predsjednika Republičkog savjeta za zaštitu prirode, narodnog heroja dr Slavka Komara,
7. Narodnog heroja, generala, šumarskog inženjera Franju Knebla,
8. Predsjednika Republičkog komiteta za poljoprivredu i šumarstvo, dr Marijana Strbašića,
9. Predsjednika Skupštine grada Zagreba, Tita Kostyja,
10. Dekana Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr Stjepka Težaka,
11. Dekana Fakulteta poljoprivrednih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr Milana Maceljškog,
12. Dekana Prirodoslovno-matematskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr Gaju Alagu,
13. Direktora Poljoprivrednog instituta u Križevcima, dipl. ing. Josipa Selaa,
14. Dekana Šumarskog fakulteta u Sarajevu, prof. dr Božidara Kulušića,
15. Predstavnik Šumarskog fakulteta u Beogradu, prof. dr Voju Stamenkovića,
16. Predstavnik Biotehniške fakultete u Ljubljani, prof. dr Jožeta Kovaa,
17. Profesora Biotehniške fakultete u Ljubljani i predsjednika IUFRO-a, prof. dr Dušana Mlinšeka,
18. Predsjednika Zajednice fakulteta i instituta šumarstva i prerade drva Jugoslavije, prof. dr Dušana Jovića,
19. Prof. dr. Borisa Grujorskog, profesora Šumarskog fakulteta u Skoplju,
20. Predsjednika Poslovne zajednice šumarstva i prerade drva i prometa »Exportdrvo«, dipl. ing. Ivu Puškara,
21. Drage goste i kolege iz svih krajeva Jugoslavije,
22. Predstavnik sredstava informiranja i
23. Sve nastavnike, suradnike, studente i ostale članove Šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Dozvolite mi izreći želju, da današnja svečana akademija i sutrašnji znanstveni simpozij budu nadahnuće i poticaj, da se u ovo doba informatike na Šumarskom fakultetu u Zagrebu obrazuju kadrovi takovoga kvaliteta, koji će biti kadri gospodariti šumama tako, da zadovoljimo potrebe naroda i društva u ovom trenutku a da šume ostanu budućim generacijama onakve, kakve smo ih i mi naslijedili od prethodnih generacija (a što je, uostalom, osnovni postulat naše šumarske znanosti)!

Isto tako želim da se obrazuju takovi drvarski inženjeri koji će oplemeniti naše najvrijednije drvo na način da prilikom plasiranja proizvoda drvne

**Dr. Marijan Strbašić, predsjednik
Republičkog Komiteta za poljoprivredu
i šumarstvo**

**Tito Kosty, predsjednik Skupštine
grada Zagreba**

**Prof. dr. Milan Androić zahvaljuje se u ime svih koji su primili
Počasne diplome**

industrije u inozemstvu u njima bude najvrijedniji dio: naša pamet, duh i invencija!

Prof. dr Boris Ljuljka, dekan Šumarskog fakulteta za vrijeme govora

Nakon pozdravnog govora dekan Šumarskog fakulteta Prof. dr Boris Ljuljka prikazao je »125 godina šumarske nastave i znanstvenog rada u SR Hrvatskoj« govorom koji se objavljuje u ovom broju Šumarskog lista. Ovdje iz govora druga dekana izdvajamo sljedeće misli:

«Mnogo je bilo uloženih napora u tom razvoju. Mnogi od njih urodili su rezultatima koji su bili i bit će temelj šumarske i drvnotehnološke nastave, šumarske znanosti, razvoja cjelokupnog šumsko-prerađivačkog kompleksa.

Ova 125 godišnja tradicija i postignuti uspjesi obvezuju nas da nastavimo dalje, da svemu što su učinili naši prethodnici dodamo i mi svoj doprinos i da naša struka šumarstvo i prerada drva raste i razvija se na dobrobit budućih generacija».

Prisutne uzvanike, radne ljude i studente pozdravili su i zaželjeli daljnji napredak Šumarskom fakultetu, nastavi i nauci i cjelokupnom šumarstvu:

Prof. dr Egon Bauman, predstavnik Sabora SR Hrvatske

Itto Kosty, predsjednik Skupštine grada Zagreba

Prof. dr Zvonimir Krajina, rektor Sveučilišta u Zagrebu

Prof. dr Dušan Mlinšek, predsjednik Internacional Union of Forestry Research Organisations

Prof. dr Božidar Kulušić, predstavnik Zajednice fakulteta i instituta šumarstva i prerade drveta Jugoslavije.

Dr Marijan Strbašić, predsjednik Republičkog komiteta za poljoprivredu i šumarstvo SR Hrvatske,

Ivo Puškar, dipl. ing., predsjednik Poslovne zajednice šumarstva, prerade drva i prometa »EXPORTDRVO«.

Nijedan jubilej nije vrijedan, ako se prilikom življenja i osvrtnja unatrag ne sjetimo svojih prethodnika. Tako je i na ovoj svečanoj sjednici velikanima šumarske znanosti i struke odana počast sljedećim

I N M E M O R I A M

U VREMENU kada se nad ljudski rod nadvila mogućnost ekološke katastrofe, kada se ekolozi grčevito bore da dokažu da su prirodna bogatstva ograničena,

A SJETIVSI SE onih koji su na slavenskom jugu prvi započeli znanstvena istraživanja šume kao prirodnog fenomena od posebnog značaja za opstanak ljudskog roda (jer šuma pored zadovoljavanja potreba ljudi za drvom, mnogostruko veću korist pruža ljudskom rodu sa ostalim korisnim funkcijama kao stabilizator mnogih prirodnih procesa neophodnih za opći opstanak života na zemlji)

ONIH na čije smo djelo bili ponosni za vrijeme njihova života, a sada osjećamo duboko poštovanje i pietet prema njihovom djelu i životu, jer su ga ugradili u temelju Sumarskog fakulteta, nastavnici i studenti Sumarskog fakulteta su dana 16. prosinca 1985. položili vijence na grobove:

Prof. dr Andrije Petračića

Prof. dr Đure Nenadića

Prof. dr Antuna Levakovića

Prof. dr Aleksandra Ugrenovića

Prof. dr Mihovila Gračanina

Prof. dr Ive Pevaleka

Prof. ing. Stanka Flögl

Prof. ing. Rajmonda Fantonija

Prof. dr Marka Mohačeka

Prof. dr Željka Kovačevića

Prof. dr Nikole Neidhardta

Prof. dr Milana Anića

Prof. dr Borivoja Emrovića

Prof. ing. Augusta Horvata

Prof. dr Juraja Krpana

Prof. dr Milenka Plavšića

Prof. dr Božidara Rogine

*Prof. dr Zvonimira Špoljarića i
Ing. Ive Bastjančića*

Molim sve prisutne da minutom šutnje odamo počast svima onima, koji su kroz ovo dugo vremensko razdoblje pridonijeli razvoju naše znanosti i struke, a koji više nisu među živima.

SLAVA IM!

Nakon odane počasti pokojnim velikanima šumarske znanosti i struke, prof. dr Boris Ljuljka pročitao je ODLUKU Znanstveno-nastavnog vijeća Šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 14. studenoga 1985. godine o dodjeli

POČASNE DIPLOME u znak priznanja i zahvalnosti za doprinose razvoju Šumarskog fakulteta u Zagrebu, za ostvarenje uloge Fakulteta u obrazovanju visoko stručnih kadrova i znanstvenih radnika, za uspjehe postignute u znanstvenom radu, za doprinos u razvoju svestrane suradnje i ugleda Šumarskog fakulteta u našoj zemlji i inozemstvu, za doprinose razvoju šumarstva i prerade drva.

Ovo priznanje primili su:

Prof. dr Drago Andrašić
Prof. dr Milan Androić
Prof. dr Roko Benić
Prof. dr Stjepan Bertović
Prof. dipl. ing. Mirko Biljan
Prof. dr Ivo Dekanić
Prof. dipl. ing. Đuro Hamm
Prof. dr Ivo Horvat
Prof. dr Josip Kišpatić
Prof. dr Dušan Klepac
Prof. dr Branko Kraljić
Prof. Miroslav Kugler
Prof. dr Ninoslav Lovrić
Prof. dr Ivo Opačić
predavač dipl. ing. Ivan Popp
Prof. dr Zvonimir Potočić
Prof. dr Ivo Spaić
Prof. dr Dragutin Sremec
Prof. dr Zdenko Tomašević i
General dipl. ing. Franjo Knebl.

Time je bio završen prvi dio svečane sjednice te je uslijedila pauza.

Za vrijeme pauze u svečanom salonu Hrvatskog narodnog kazališta dekan prof. dr Boris Ljuljka s prodekanima prof. dr Slavkom Matićem i prof. dr Božidarom Petrićem upriličili su svečani prijem za istaknute uzvanike na kojem su i podijeljene počasne diplome navedenim zaslužnim stručnjacima i znanstvenicima. Ostali učesnici proslave imali su predah u foajeu kazališta u okviru kojeg je bila servirana zakuska.

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

ŠUMARSKI FAKULTET

ODLUKOM ZNANSTVENO-NASTAVNOG VIJEĆA ŠUMARSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA
U ZAGREBU OD 14. STUĐENOG 1985. GODINE POVODOM 125. GODIŠNJICE ŠUMARSKOG
NASTAVE I ZNANSTVENOG RADA U SR HRVATSKOJ DODJELJUJE SE

POČASNA DIPLOMA

U ZNAK PRIZNANJA I ZAHVALNOSTI

ZA DOPRINOS RAZVOJU ŠUMARSKOG FAKULTETA U ZAGREBU, ZA OSTVARENJE ULOGE
FAKULTETA U OBRAZOVANJU VISOKO STRUČNIH KADROVA I ZNANSTVENIH RADNIKA, ZA
USPJEHE POSTIGNUTE U ZNANSTVENOM RADU, ZA DOPRINOS RAZVOJU SVESTRANE SU-
RADNJE I UGLEDA ŠUMARSKOG FAKULTETA U NAŠOJ ZEMLJI I INOZEMSTVU, ZA DOPRINO-
SE RAZVOJU ŠUMARSTVA I PRERAĐE DRVA.

ZAGREB, 17. PROSINCA 1985.

DEKAN:
Boris Ljubić
PROF. DR. BORIS LJUBIĆ

U drugom dijelu svečane sjednice održan je umjetnički program. Program su izveli posebno nadahnuti izvrsni solisti HNK-a Krunoslav Cigoj, Mirjana Bohanec—Vidović, Branka Beretovac i Stojan Stojanov, poletni baletni ansambl, te izvrsni Zbor i orkestar HNK-a. Program se sastojao od: arije *Va pensiero* iz opere *Nabucco*, dvije arije i duet iz opere *Traviata* talijanskog kompozitora Giuseppe Verdi-ja te dueta Đule i Miće sa završenim kolom iz opere »Ero s onog svijeta« poznatog hrvatskog i jugoslovenskog skladatelja Jakova Gotovca.

Cijelu Svečanu sjednicu i program vodila je izvrsna Helga Vlahović—Brić, inače velik zaljubljenik cvijeća i ljepote prirode.

ZNANSTVENO SAVJETOVANJE

U srijedu, 18. prosinca 1985. godine, na Šumarskom fakultetu u Šimunskoj cesti br. 25, održano je Savjetovanje o razvoju šumarstva i prerade drva, o šumskim ekosistemima u Hrvatskoj, o zaštiti i iskorišćivanju šuma pod naslovom **DOPRINOS ZNANOSTI RAZVOJA ŠUMARSTVA I PRERADE DRVA**. Savjetovanje je održano dijelom u plenarnoj sjednici a dijelom po »projektima«. Naime, znanstveno-istraživački rad šumarstva i drvne industrije ostvaruje se u okviru t.zv. Projekata, u kojima su okupljeni timovi stručnjaka.

Dr Josip Zmaić, predsjednik Sabora SR Hrvatske

Savjetovanje i plenarnu sjednicu, koja je održana u velikoj, IVa, dvorani otvorio je dekan prof. dr Boris Ljuljka. Otvarajući sjednicu posebno je pozdravio dra Josipa Zmaića, predsjednika Sabora Socijalističke Republike Hrvatske, koji je dan prije bio spriječen, a svakako je htio sudjelovati u proslavi preko stoljeća stare šumarske nastave u Hrvatskoj.

**Radno predsjedništvo savjetovanja: dekan prof. dr B. Ljuljka te
prodekani prof. dr S. Matić i prof. B. Petrić**

Učesnici plenarne sjednice Savjetovanja

U svom govoru dr J. Zmaić pozdravio je sudionike proslave, čestitao jubilej i biranim riječima odao priznanje Šumarskom fakultetu i svim šumarskim stručnjacima za razvitak šumarstva i njegov doprinos narodnom gospodarstvu. A šumarstvo i drvna industrija, naglasio je dr Zmaić, u gospodarstvu SR Hrvatske i SFR Jugoslavije imaju veliko značenje kao jedan od osnovnih privrednih kompleksa u ovom trenutku Programa ekonomske stabilizacije. Na kraju govora, u kojem je evocirao i dosadašnju suradnju sa šumarima, zaželio je svima prisutnima mnogo uspjeha u radu Savjetovanja, a kolektivu Šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu još mnogo ovakvih jubileja.

Prije prelaska na predavanja Savjetovanja dekan prof. B. Ljuljka pročitao je primljene brzojavne čestitke za ovaj jubilej.

Na plenarnoj sjednici Savjetovanja održana su predavanja:^{1/}

Prof. dr Mirko V i d a k o v i ć, akademik:

»Uloga suvremene znanosti u visokom obrazovanju i razvitku materijalne proizvodnje«,

Akademik Mirko Vidaković izlaže »ulogu suvremene znanosti u visokom obrazovanju i razvitku materijalne proizvodnje«

^{1/}Predavanja s područja šumarstva bit će objavljena u »Glasniku za šumske pokuse«, ona s područja prerade drva objavljena su u »Biltenu Zavoda za istraživanja u drvnoj industriji« br. 6/1985.

Prof. dr Ante K r s t i n i ć, tajnik Zavoda za istraživanje u šumarstvu:
»Istraživanja aktuelnih problema u šumarstvu«,

Prof. dr Mladen F i g u r i ć, predstojnik Zavoda za istraživanja u drvnoj industriji:

»Znanstvena istraživanja u drvnoj industriji« (Bilten str. 17—32).

Predavanja po Projektima:

I Projekat: Proučavanje strukture, funkcioniranja i proizvodnje šumskih ekosistema SR Hrvatske

Prof. dr Branimir P r p i ć:

Struktura i funkcioniranje ekosistema SR Hrvatske,

Prof. dr Dušan K l e p a c:

Uređivanje šuma u svjetlu oblikovanja višenamjenske šume,

Prof. dr Slavko M a t i ć:

Intenzitet prorede i njegov utjecaj na stabilnost, proizvodnost i pomlađivanje sastojina hrasta lužnjaka,

Prof. dr Đuro R a u š:

Sinekološko-biološka istraživanja na trajnim plohama šumskih ekosistema SR Hrvatske,

Mr Zvonimir S e l e t k o v i ć:

Stabilnost i ekološka ugroženost nekih šumskih ekosistema kontinentalnog područja SR Hrvatske,

Prof. dr Ante K r s t i n i ć:

Oplemenjivanje listača,

Mr Željko B o r z a n:

Oplemenjivanje četinjača,

Zvonimir K a l a f a d ž i ć, dipl. ing.:

Primjena kolornih infra-crvenih snimaka u istraživanju vegetacije,

Prof. dr Ivo T r i n a j s t i ć:

Karta prirodne potencijalne vegetacije Jugoslavije

IV Projekat: Zaštita šuma — Istraživanje činilaca koji ugrožavaju stabilnost šumskih ekosistema

Prof. dr Ivan M i k l o š:

O nekim defolijatorima jasena i posljedicama defolicije,

Prof. dr Katica O p a l i č k i :

Sadržaj hranjiva u iglicama jele i njihov utjecaj na promjenu gustoće populacije jelina moljca igličara (*Argyresthia fundella* F. R.),

Mr Milan G l a v a š :

Važnije bolesti hrasta lužnjaka, borova i čempresa.

V Projekat: Iskorišćavanje šuma, mehanizacija šumarstva i šumske prometcnice.

Prof. dr Stevo B o j a n i n :

Stanje i perspektiva iskorišćivanja šuma,

Prof. dr Stanislav S e v e r :

Strategija razvoja mehanizacije u šumarstvu,

Mr Ante K r p a n :

Pregled provedenih istraživanja iskorišćivanja šuma i neki rezultati ostvareni u razdoblju od 1981. do 1985. godine,

Mr Dubravko H o r v a t :

Neki problemi atestnog ispitivanja šumskih traktora.

VI Projekat: Istraživanje organizacijskih, ekonomskih i socioloških činilaca unapređenja samoupravne organizacije udruženog rada u šumarstvu SR Hrvatske

Prof. dr Simeun T o m a n i ć :

Organizacijska, ekonomska i sociološka istraživanja u šumarstvu SR Hrvatske,

Prof. dr Branko K r a l j i ć :

Organizacijsko-ekonomske reminiscencije o »Zakonu o šumama SR Hrvatske« u svjetlu rezultata vlastitih istraživanja,

Prof. dr Rudolf S a b a d i :

Doprinos znanstvenih istraživanja u šumarstvu formulaciji realističke gospodarske politike,

Dr Uroš G o l u b o v i ć , znanstveni savjetnik:

Odnosi šumarsko-ekonomskih zakonitosti i zakonitosti »prirodne šume«,

Vondra V e n c l , dipl. ing.

Teškoće mjerenja rada pri sječi i izradi drva,

Prof. dr Josip B i š k u p :

Stupanj angažiranosti visokostručnih kadrova na stručnim poslovima u šumarstvu SR Hrvatske.

VII Projekt: Istraživanja na području krša SR Hrvatske

Prof. dr Šime Meštrović:

Istraživanja na kršu SR Hrvatske,

Mr Andrija Vranković:

Mogućnosti korištenja tala na kršu,

Prof. dr Šime Meštrović:

Prostorno uređivanje šuma,

Mr Ante Tomašević:

Metode melioracije primorskog dijela krša.

U okviru Istraživanja i razvoja u preradi drva održani su slijedeći referati:

Prof. dr Božidar Petrić: — prof. dr Stanislav Bađun:

Strukturne karakteristike i svojstva juvenilnog drva (str. 91—112),²

Prof. dr Marijan Brežnjak — doc. dr Đorđe Butković:

Piljenje jelovih trupaca i procjena kvalitete piljenica (str. 33—49),

Prof. dr Boris Juljka — mr Ivica Grbac:

Istraživanje interakcije čovjek ležaj (str. 51—90),

Dr Tomislav Pрка:

Transfer i primjena znanstveno-istraživačkog i istraživačko-razvojnog rada u preradi drva (str. 113—124),

Prof. dr Stanislav Sever — Dr Vlado Golja:

Tehnička znanja u obrazovnom i istraživačkom procesu — jučer, danas, sutra (str. 125—137),

Doc. dr Vladimir Sertić:

Integralno korišćenje drvne sirovine (str. 139—151),

Prof. dr Rudolf Sabadi:

Doprinos znanstvenih istraživanja u drvnoj industriji formulaciji realističke gospodarske politike (str. 153—161),

Dr Vladimir Hitrec:

Elektronička računala u nastavi i znanosti (str. 163—170).

Ne analizirajući navedene referate i diskusije koje su se vodile nakon njihovog izlaganja, jer nam to nije bio ni cilj, možemo zaključiti da šumarska znanost i visokoškolsko obrazovanje kao svojevrsan *lux veritatis* uz strpljenje i razumijevanje te brigom svojega udruženog rada u šumarstvu i drvnoj industriji biti će u mogućnosti unaprijediti naše struke i time pomoći daljnjem razvoju kulturne i materijalne baze našeg samoupravnog socijalističkog društva.

²/ Stranice »Biltena Zavoda za istraživanja u drvnoj industriji« br. 6 1985.

O postojanju 125 godina šumarske nastave u nas i samoj proslavi bila je obavještena i najšira javnost posredstvom televizije, radija i novina. Na RTZ, uz vijesti, govorio je dipl. ing. Ivo Knežević, predsjednik Kolegijalno-poslovnog odbora Šumarskog fakulteta, a na radiju prof. B. Ljuljka, dekan Šumarskog fakulteta i prof. S. Matić, prodekan Šumarskog odjela. Po dva puta bilo je riječi u zagrebačkim dnevnicima »Vjesnik« i »Večernji list«, a prikaz su donijele i »Školske novine«. Svoje čitatelje o ovom jubileju obavijestili su i »Goranski list« te »Slavonska šuma«.^{*/}

Okupljenje učesnika pred zgradom Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu

^{*/}Fotografije na str. 114, i 115. K. Lovrića, ostale N. Pernara.

POZDRAVNI GOVORI

Pozdravni govor prof. dr EGONA BAUMANA, predstavnika Sabora SR Hrvatske

Drugarice i drugovi!

Dozvolite, da sve prisutne pozdravim u ime pokrovitelja ove proslave, Sabora SR Hrvatske dr inž. Josipa Zmaića (koji je spriječen i danas ne može prisustvovati ovoj proslavi) i da čestitam jubilej, 125 godina nastave i znanstvenog rada iz područja šumarstva i prerade drva u Hrvatskoj.

Stotinu dvadeset i pet godina kontinuiranog rada u nastavi i znanosti impozantan je jubilej, ne samo u našim, već i u svjetskim razmjerima. Briga o šumama, plućima svijeta, predstavlja jednu od osnova za uspješan ekonomski i ekološki razvoj i opstanak svake zemlje. Vaša je djelatnost na tom području, kako proizlazi iz uvodnog izlaganja, a i iz sadržaja simpozija koji prati ovu proslavu, opširna, sveobuhvatna i na visokoj znanstvenoj razini. Uspjesi koje ste ostvarili na polju obrazovanja kadrova, koji su osposobljeni da vode brigu o svim aspektima uzgoja, unapređenja, eksploatacije i očuvanja šuma i koji u svoj rad ugrađuju sva nova znanstvena dostignuća, ukazuju da ovu svoju zadaću u najvećoj mogućoj mjeri uspješno izvršavaju.

Još jednom čestitam svima ovaj jubilej i želim mnogo uspjeha u daljnjem radu!

Sretan sam da u ime Sveučilišta mogu pozdraviti ovaj svečani skup povodom 125 godina šumarske nastave u SR Hrvatskoj. Ova obljetnica se poklapa sa 40. godišnjicom oslobođenja našega grada i zemlje pa na taj način ovaj jubilej dobiva svoje puno značenje.

Vaš Fakultet u okviru našeg Sveučilišta kao Gospodarsko-šumarski fakultet bio je u čitavoj našoj zemlji prvi fakultet za izobrazbu šumarskih stručnjaka s najvišom spremom. Njegov razvitak tekao je uz mnoge probleme, nedaće, i trebalo je ovladati mnogim predradnjama da se stvori prvo Gospodarsko-šumarsko učilište u Križevcima 1860. Uz sve to trebali su vlastodršci u Beču dati svoju privolu za početak rada. Te povijesne činjenice trebali bi imati stalno na umu kada govorimo o razvitku obrazovanja i znanosti kod nas, a posebno pri usporedbi sa narodima koji su živjeli i stvarali izvan tih prisila i nedaća povijesne stvarnosti. Nakon Šumarske akademije u Zagrebu i osnivanja 1919. godine zajedničkog fakulteta Gospodarsko-šumarskog došlo je ponovno 1926. i 1927. godine do velikih problema u smislu biti ili ne biti. Snaga Vaših kadrova bila je odlučujuća da ta velika znanstveno nastavna jezgra ostane i da dobije svoj puni razvitak poslije oslobođenja kao i čitavo naše Sveučilište. U tome treba istaknuti razumijevanje i pomoć našeg socijalističkog društva, koje je omogućilo da taj razvitak dobije svoju punu dimenziju: nova lokacija fakulteta u Maksimiru i dobivanje nastavno pokusnih šumskih objekata u čitavoj Republici. Pažnje je vrijedan podatak da ste u dodiplomskoj nastavi uveli 4 mjeseca terenske praktične

nastave koja je, nažalost, kao praktična nastava bila zanemarena u čitavom nizu drugih fakulteta. Zbog toga prigovor da svršeni studenti dodiplomske nastave imaju dobar teoretski, a slab praktični osnov ne može se primijeniti za Vaš Fakultet. Međutim, nije to jedini vid Vaših ulaganja u znanstveno-obrazovni lik Vašeg Fakulteta. Suočeni sa problemima izgradnje naše zemlje iza oslobođenja shvatili ste potrebu da se Vaši stručnjaci trebaju obrazovati u dva smjera, u osnovni šumarski i šumarsko industrijski, tj. drveni smjer. Na taj način ste već u samom početku iza oslobođenja pokazali da šumsko bogatstvo se ne iskorištava samo kao sirovina nego da su mnogo važniji daljnji proizvodi industrijske prerade toga drveta. Daljnji važan momenat je bila uska suradnja sa udruženim radom kod kojega ste bili glavna motor-na snaga razvitka i kao prisutni partner u poslovnoj zajednici Exportdrva mogli ste uočiti ne samo sadašnji trenutak nego i ono što je bitnije kako reagirati na probleme budućeg razvoja. Te kompleksne odnose u svojoj grupaciji prema društvu kao cjelini i šumskom gospodarstvu kao specifikumu mogli ste ispuniti jer ste još u samom početku 1960. godine u punom zamahu razvijali znanstvenu stranu svoje institucije preko postdiplomskih studija, trajne edukacije i znanstvenih odjela koji su postali rasadnici novih ideja i mjesta gdje su se mogla razvijati istraživanja upravo ona koja su bila u žiži interesa udruženog rada. Međutim, ne trebamo zaboraviti i jednu okolnost da ste bili jedini u Republici i da ste mogli puno bolje sagledati potrebe, kadrove i racionalno korištenje sredstava i opreme.

Sveučilište će u budućnosti imati mnogo veću i odgovorniju obavezu u oblikovanju života u svim sferama, jer će biti suočeno s pravom revolucijom u znanstveno-istraživačkom radu. Nalazimo se u kritičnom periodu koji je obilježen revolucionarnim napretkom u znanosti i tehnologiji, posebno razvojem mikroelektronike, biotehnologije, automatizacije, robotizacije i drugih znanstvenih disciplina. Započelo je doba kompjuterske pismenosti bez koje bismo poput analfabeta u nedavnoj prošlosti ostali na marginama ljudskog stvaralaštva. Vama kao ustanovi ova preorijentacija neće biti teška, jer postoji većina preduvjeta za ubacivanje u moderan trend razvitka. Osobito to vrijedi za vaše fundamentalne discipline koje će sa istim ili sličnim na našem Sveučilištu morati naći zajednički pristup u istraživanju i korištenju sredstava. U Vašoj Spomenici stogodišnjice šumarske nastave u Hrvatskoj stoji, da su još 1908. godine predmete kao botaniku, matematiku, narctnu geometriju, geologiju i neke druge predmete predavali profesori i do-centi sa Sveučilišta. Lijep primjer iz davne prošlosti koji se danas može na jedan drugi način uskladiti i razvijati.

Dozvolite mi da još spomenem druge bitne stvari za budućnost ovog Fakulteta. tako je do sada Vaša suradnja bila sa inozemstvom na visini, smatram da bi Vaši znanstveno-nastavni kapaciteti trebali u budućem razdoblju izvršiti još jedan veliki prodor u svijet posebno u nesvrstane i prijateljske zemlje da Vaša diplomatska, a posebno da postdiplomska nastava postane centar za mnoge kadrove iz trećeg svijeta, gdje je problem šuma odnosno drva upravo na onom stupnju kakav je bio kod nas neposredno nakon oslobođenja. Razvoj šumske privrede treba uskladiti s općim razvojem i perspektivnim planom cjelokupne privrede vodeći naročito računa u razvoju drvne industrije i o kemijskoj preradi drva, jer ove dvije industrijske grane upućene su u prvom redu na šumarstvo koje im isporučuje os-

novnu sirovinu. Mislim da je upravo tu baza obrazovanje i znanost u Vašem području.

Prateći razvitak Vaše kadrovske strukture od 1959. do 1984. godine uočio sam da je broj nastavnika 2,5 puta veći, a da je broj asistenata skoro isti. Ta činjenica treba da nas upozori da veliku pažnju treba posvetiti na obnovu mladog znanstvenog podmlatka, jer to je bitna garancija za sigurniju budućnost.

Sveučilište kao i čitavo naše društvo cijeni Vaš doprinos kojeg ste dali u formiranju visokih kadrova u okviru Vaše struke: 3051 diplomiranog inženjera i oko 230 magistara i doktora znanosti. Ta snaga je dovoljna garancija za sagledavanje još bolje i razvijenije budućnosti. Vaši kadrovi biti će oslonac i za opći daljnji razvitak našeg Sveučilišta. Mi smo ponosni da jeučno učilište sa tako dugom tradicijom kao Vaše može doprinijeti daljnjem razvitku posebno u ovom momentu ekonomskih poteškoća. Htio bih završiti sa riječima, koje je drug Tito uputio našem Sveučilištu povodom proslave 300. godišnjice Sveučilišta:

»S obzirom na svoj specifičan položaj u društvenoj podjeli rada naša je inteligencija sposobna i može da daje odgovore na mnoga ključna pitanja našeg razvoja. U svakom modernom društvu, a pogotovo kod nas inteligencija treba da dođe do punog izražaja kao aktivan i konstruktivan faktor društvenog i opšteg progressa.«

VIVAT, CRESCAT, FLOREAT FORESTITIAE FACULTAS!

Iskreno se radujem prisustvovanju ovoj jubilarnoj svečanosti, svečanosti proslave jednog od naših fakulteta za šumarsku nauku, kada proslavlja veoma častan jubilej. Posebno sam zadovoljan, jer sam nekaćasni student ovog Fakulteta, student Sveučilišta u Zagrebu a danas predsjednik Međunarodnog saveza naučno-istraživačkih organizacija šumarstva i prerade drva (IUFRO). Isporučujem i čestitke Biotehničke fakultete u Ljubljani i brojnih šumarskih i drvarskih stručnjaka Slovenije, koji su stekli znanja na Šumarskom fakultetu u Zagrebu!

Promatrajući relativno kratku historiju šumarskih nauka u svijetu, ponavljam, da je za šumarske nauke ovo veoma značajan jubilej. Još više pobuđuje respekt, gledajući globalno uništavanje šuma, činjenica da se na ovim prostorima uspjelo očuvati šumu u svojoj prvobitnosti. Mislim, da to zaslužuje najviše priznanje i duboko poštovanje. U prostoru između Alpa, Dinarida i mediteranskog krša odigrana je historijska uloga u konstruktivnom radu u šumi. Inače bi bilo nemoguće da šuma poslije rata dađe ono, što je dala. Tome sam i sam učesnik kao student prvih poslijeratnih godina, sjećajući se velikog broja učitelja, koji su nam predavali znanje o šumi s velikim entuzijazmom, velikom predanošću šumi; predavali stvaralački: jasnim konceptom i, osobito, bez kratkoročne političanske orijentacije. Pri tom se pitam, kako su mogli ti ljudi u onim teškim vremenima stvarati uspoređujući s trenutnim sve više i više mlakim stavovima mnogih u neprimjerno povoljnijim uvjetima danas. Stoga se pomalo i stidim! Da nije bilo tih šu-

mara, a pogotovo učitelja, u tom prostoru ogoljeli krš i slične biljne formacije uzeli bi maha i danas se ne bi mogli ponositi istinskom šumom na vrhu evropske očuvane šume. Zato tim profesorima iskazujem visoko priznanje! Ne govorim to iz oportunizma, jer sam došao na proslavu Šumarskog fakulteta u Zagrebu, nego kao šumar koji se, obilazeći po kontinentima, sve više učvršćuje u uvjerenju, da ne znamo što imamo i da je zbog toga naša odgovornost prema našim narodima i prema svijetu neobično velika. Zbog toga nam neki srednjovjekovni eksperimenti sa šumarskom strukom ni mačo nisu na čast.

Da je na našem prostoru postignut visok nivo šume i šumarstva bile su potrebne lekcije iz historije šuma i šumarstva. Šumarstvo mora historijski misliti, jer u suprotnom se ne može zvati šumarstvom. Zagrebački fakultet je to u mnogočemu postigao. Danas je jasna koncepcija da nauku i nastavu treba integralno povezati u jednu cjelinu, što je također postignuto u ovoj školi. Primjećujem, da je situacija u mnogim zemljama drugačija i da tek noviji trendovi upozoravaju da se zablude oko separiranja nauke i nastave polako shvaćaju. Ovo spominjem zato, jer želim upozoriti, da se u našoj zemlji slijedeće godine održava XVIII svjetski kongres Međunarodnog saveza naučno-istraživačkih organizacija šumarstva i prerade drva (IUFRO). Ova organizacija, koja uskoro slavi stogodišnjicu svog postojanja, osnovana je u našoj neposrednoj blizini, u Beču. Smatram, da se tom prilikom moramo iskazati i na dostojnoj visini pokazati, što je kod nas u prošlosti stvoreno; moramo pokazati ono, što drugi nemaju. Trebamo podvući da naša snaga nije u perfektuiranim biološkim laboratorijama, jer za to nemamo financijske snage, nego da stvaramo u našem permanentnom laboratoriju — u šumi (na pr. očuvane i njegovane hrastove šume, obnova šuma na Kraškom području, tenomen šume na visokom kršu, itd.). Iz svih tih primjera, koji nisu Potemkinova sela, jer zauzimaju relativno velika prostranstva, proizlazi potvrda o holističkoj koncepciji naše nastave, a to je ono što se sve više traži. Tvrdim, da je srž šumarske struke još uvijek zdrava, da je i šuma zdrava unatoč bolesnim deformacijama modernih vremena. Za te činjenice potrebno je zahvaliti Šumarskom fakultetu u Zagrebu. Naša je dužnost, da pred svjetskom javnošću prilikom kongresa sve to prikažemo, da izložimo naš rad svjetskoj kritici s namjerom perfektuiranja našeg budućeg rada.

Svjetski kongres o naučnom radu naših struka je pred vratima. Sve je u toku priprema. I više nego neki to shvaćaju. Zašto? Naime, naše struke (šumarstvo i drvarstvo) u buduću više ne mogu biti bez pojačanog naučno-istraživačkog rada, koji se s jedne strane naslanja na egzaktan eksperiment, a s druge strane na mudrost historijskog iskustva. Ovaj jubilej dokazuje, da je šumarskim naukama zagrebačkog Fakulteta taj postulat dat. ... Ne mogu naše struke u buduću bez internacionalizacije svoga rada, a pogotovo naučnog. Jedino tim putem moguće je očuvati vlastita dostignuća u šumi i iskoristiti tuđe znanje. Sretnom okolnošću Zagreb ima izgrađen profil šumarske nauke i zbog toga mu je moguć zdrav pretok tuđih naučnih dostignuća u korist naših šuma. Nadalje, ne može više nauka i nastava bez stalnog međunarodnog konfrontiranja, što je slijedeći korak za kroz decenije profiliranu vlastitu nastavu i naučni rad u prošlosti. Za to je primjer i fakultet, rođen u, bivšoj, Vukotinovićevoj ulici br. 2.

O svemu tome treba razmisliti i IUFRO kongres iskoristiti te na naučnim ekskurzijama prikazati naše bisere. Time bi postigli ne samo međunarodno priznanje nego ćemo i snažnije stupiti na put korisne međunarodne suradnje. Nije na zadnjem mjestu ni to, što ćemo se na kulturni način odužiti svim učiteljima i naučnicima — kreatorima, koji su omogućili da je ovaj jubilej zagrebačkog Šumarskog fakulteta suštinski veliki ponos sviju nas!

Pozdravni govor prof. dr BOŽIDARA KULUŠIĆA, dekana Šumarskog fakulteta u Sarajevu

Dragi kolege, poštovani gosti, drugarice i drugovi!

Povodom proslave 125. godišnjice šumarske nastave u SR Hrvatskoj dodijeljena mi je prijatna dužnost i čast da u ime Zajednice fakulteta i instituta šumarstva i drvne industrije Jugoslavije, kao i u svoje lično ime, izrazim srdačne čestitke i istinske želje za dalji razvoj i prosperitet šumarske nauke i nastave u SR Hrvatskoj.

Šumarska nauka i nastava kao nerazdvojne sprege i nosioci osmišljenog i racionalnog gospodarenja našim šumama i šumskim zemljištima, odnosno nacionalnim bogatstvom od posebnog društvenom značaja, imala je u prošlosti, ima danas, a imat će i u budućnosti veliki značaj u materijalnom i sveukupnom razvoju naše društvene zajednice.

Sudbina naših naroda oduvijek je bila usko vezana za šumu. Ona je pored materijalne koristi vjekovima pružala zaštitu i utočište borcima za slobodu, ljudsko dostojanstvo i pravdu. Šumarski kadrovi, u nekada teško dostupnim i zabačenim, a danas u otvorenim i razvijenim provincijama širom naše zemlje, nisu bili samo stručnjaci, već i narodni prosvjetitelji, nosioci kulturne i slobodarske misli. To su dokazali i u toku narodnooslobodilačke borbe. Mnogi od njih su ugradili svoje živote u temelje naše socijalističke domovine.

Nakon izvojevanе pobjede nad fašizmom, neprijatelj nam je ostavio opustošenu i popaljenu zemlju. I tada su naše prve nade bile okrenute prema šumi. Šumarski kadrovi svrstali su se u prve redove na obnovi zemlje, a eksploatacijom šuma akumulirana su značajna sredstva za obnovu i industrijalizaciju zemlje. Zato i zbog toga možemo danas biti ponosni na dugogodišnju i svijetlu tradiciju šumarstva i šumarske struke kako u SR Hrvatskoj tako i u ostalim socijalističkim republikama i autonomnim pokrajinama naše Zemlje.

Sudionici smo vremena kada se je došlo do neosporne spoznaje, da šuma nije samo sirovinaska baza i izvor neposrednih materijalnih dobara već izvor i pretpostavka zdrave i kvalitetne životne sredine. Degradacija i odumiranje šume kao složenog i kompleknog ekosistema vodi nesagledivim posljedicama.

Neke od njih se u svijetu već danas svrstavaju u red ekoloških katastrofa. Zato je moralna, stručna i društvena obaveza nas šumara da više nego ikada do sad čuvamo, njegujemo i razvijamo stabilne šumske sisteme i da budemo tumači njihovog značaja u narodu.

Čuvanje šume ne znači odricanje od njenog iskorišćavanja i dobivanja drvnih sortimenata za podmirenje materijalnih potreba društva. Suprotno od toga, čuvanjem i stručnim gospodarenjem šumom stvaraju se pretpostavke za veću i kvalitetniju proizvodnju drvne sirovine i zdravu životnu sredinu. Eksploatacija šuma ne može niti smije više biti isključivo ili primarno u funkciji alimentiranja postojećih drveno-prerađivačkih kapaciteta, već prvenstveno stručna mjera njege i obnove šume.

Zbog toga danas su nam više nego jučer potrebni visokostručni šumarski kadrovi koji su dorasli postavljenom cilju kompleksnog gospodarenja šumama i optimalnog korišćenja potencijala šumskih staništa. Pretpostavka za obrazovanje takvih kadrova je dobro organizovana šumarska nastava na srednjim školama i fakultetima sa razvijenom šumarskom naukom.

Polazeći od činjenice da u zemlji imamo pet šumarskih fakulteta i mnogo više nego što je to objektivno potrebno srednjih šumarskih škola, nameće se pitanje racionalizacije šumarske nastave i nauke na jugoslovenskom nivou. Cilj te racionalizacije treba da bude usaglašeni nastavni i naučni program, koncentracija naučno-nastavnog kadra i finansijskih sredstava. Izvjesna ponavljanja i paralelizmi u naučnom radu, koji su danas na žalost evidentni, moraju se što prije isključiti, jer iz njih rezultiraju umanjeni efekti uz neracionalno angažiranje naučnih kadrova i trošenje finansijskih sredstava.

U nadi da će šumarska nauka i nastava u SR Hrvatskoj svojom tradicijom i nivoom primjerno, kao što je to i do sada radila, doprinijeti razrješavanju spomenutih i drugih zajedničkih problema, ja vam još jednom srdačno čestitam ovaj praznik i zahvaljujem na vašoj pažnji.

**Pozdravni govor dipl. inž. IVANA PUŠKARA, predsjednika Poslovne zajednice
šumarstva, prerade drva i prometa »EXPORTDRVO«**

Drugarice i drugovi!

Cini mi veliku čast i zadovoljstvo, da mogu u ime 80 tisuća radnika šumarstva, prerade drva i prometa drvnim proizvodima kao i svoje lično čestitati vam ovaj veliki jubilej — 125 godišnjicu šumarske nastave — Šumarskog fakulteta.

Veliko je to razdoblje u kojem su mnogi neimari obrazovanja i znanstvenog rada uložili, a i danas ulažu svu svoju energiju, sve svoje vrijeme i svoju veliku ljubav za razvoj struke. Naoružavali su generacije i generacije savremenim znanjima i usađivali ljubav prema zvanju, prema struci.

Bez tako obrazovanih i odgojenih tisuća i tisuća tehničara, inženjera, magistara i doktora znanosti, ne bi bilo moguće u proteklim složenim i teškim vremenima ostvariti rezultate kakove danas imamo i koji služe na čast svima nama, a posebno našim učiteljima.

Imademo uređene i očuvane šume, stotine tvornica za prerađu drva, obrazovanu i brojnu radničku klasu, koja daje veliki doprinos društvenim potrebama, kako u proizvodnji potrebnih dobara za potrebe u zemlji, tako i u izvozu.

Pred nama je period još bržeg razvoja, u kojem moramo rezultate kvantitativnog razvoja oplemenjivati i povećavati novim kvalitetama, što znači

- nove proizvodnje, modernih dizajna visoke kvalitete
- nova tehnička i tehnološka rješenja
- novi i savršeniji oblici vlastite organiziranosti
- mnogo značajnije mjesto u međunarodnoj podjeli rada.

Evo novih izazova za znanost za obrazovanje. Za sve ove zadatke treba ideja, treba programa i projekata, a prije svega adekvatnih kadrova.

Uvjeran sam, da će naši jubilarci uspješno izvršavati i sve buduće zadatke kao što su to uvijek uspjevali, i na taj način dati svoj puni doprinos brzom razvoju šumarstva i prerade drva a time ubrzati i ukupni društveni razvoj — razvoj samoupravne Socijalističke Jugoslavije.

Hvala!

125 Years of Forestry Education and Scientific Work in Croatia

S u m m a r y

At the end of 1860 the Forestry-Management School was opened in the town of Križevci. It was the first school for the education of agricultural and forestry experts not only in Croatia but on the Balkans. This volume of Šumarski list commemorates the anniversary of Zagreb, on the 17th and 18th December 1985 in Zagreb.

The first part of the anniversary celebration was a formal academy which took place in the Croatian National Theatre and the second part consisted of a Symposium held at the Faculty of Forestry in Zagreb. At the formal academy Prof. Boris Ljuljka, Dean of the Forestry, gave a historic review on forestry education and scientific work during the past 125 years, which can be found in this volume of the Šumarski list. Papers on forestry read at the symposium will be published in the »Glasnik za šumske pokuse«, while those dealing with wood conversion have already been published in the »Bilten Zavoda za istraživanja u drvenoj industriji«, Volume 6/1985.

The Forestry-Management School in Križevci began work in 1860, although the national spirit was recorded 17 years previously. Namely, the forester, Franjo Sporer, in the Gospodarski list of 1843, suggested founding a Croatian-Slavonian Peoples' Institute of Forestry, with the task of implementing rational management of forests and training of foresters, hunters and land surveyors. At that time and until 1877, conditions for enrollment in the Križevci school was a minimum of three years' schooling and at least two years of work in the profession. Schooling lasted for two years. With the legislation in 1877 conditions for enrollment were four forms of grammar school, and the training was extended to three years. The third phase occurred in 1898 when the Križevci school for foresters was changed into a Forestry Academy within the jurisdiction of Zagreb University, with a three-year training with previous completion of eight forms of grammar school education. The Forestry Academy existed until 1919, when the Agricultural and Forestry Faculty was founded within the University of Zagreb. After 40 years, in 1960, the combined Agricultural and Forestry Faculty was replaced by separate faculties for each branch. Accordingly, in 1985, the Faculty of Forestry marked 25 years of independent existence. Today, there are two fields of specialization; forestry (silvicultural) and industrial conversion of wood.

Parallelly with the development of the training, Scientific-research work has developed, especially since 1919. Namely, in 1925, scientific-research work at the faculty was united into the Institute for Forestry Experiments, which publishes already mentioned »Glasnik za šumske pokuse«. Due to the bifurcation of teaching the need appeared for relevant buildings for scientific work, and in 1967 the Institute for Research in Forestry and the Institute for Research in the Timber Industry were founded. Besides these two institutes, the Forestry Institute in Jas-trebarsko and the Institute for Timber in Zagreb are today in operation.

NOTE: Graph on page 102/1 presents the number of graduates for each period of development of the Faculty, and the Graph on page 102/2 illustrates the ratio of graduate engineers in forestry and the wood industry. (The latter are in the minority).

Dipl. inž. Drago Bartovčak u raspravi Projekta I

Učesnici Savjetovanja po Projektu V

**PROSLAVE 25. i 50. GODIŠNICE RADA
GOSPODARSKO-ŠUMARSKOG UČILIŠTA U KRIŽEVCU**

Prigodom proslave 125-e godišnjice početka šumarske nastave odnosno rada Gospodarsko-šumarskog učilišta u Križevcu vrijedno se osvrnuti i na prošle. To su za dvadeset petu, pedesetu, sedamdeset i petu te stotu godišnjicu. Šumarstvo sedamdeset i petu godišnjicu nije registriralo, a od tada objavljenih članaka o početku rada te škole samo su neki u naslovu označili, da je to bio početak rada i za obrazovanje šumarskih kadrova u dnevnim novinama »Hrvatska straža« — 1935., br. 259., 265. i 271 i »Novosti« 1935., br. 264), Zagrebački dnevnik »Jutarnji list« zabilježio je 70-godišnjicu osnivanja (1930., br. 6624). Stotu godišnjicu obilježio je Šumarski fakultet u Zagrebu Savjetovanjem i svečanostima od 19. do 21. studenoga 1960. izdavši, 1963. godine, dokumentarnu knjigu »Šumarska nastava u Hrvatskoj 1860 — 1960.«

**Dragutin Lambl, ravnatelj Gosp.-šum.
učilišta od 1860. do 1874. godine.**

1. Proslava 25-godišnjice proslavljena je u Križevcu od 18. do 21. studenoga 1885. godine. Prvi dan, 18. studenoga, bio je zapravo uvod u proslavu koji se sastojao od: znakom mužara u 7 i pol sati na večer, da se grad rasvijetli te »u 8 sati mirozov s bakljadom«.

Drugi dan, 19. studenoga, po ondašnjem običaju u 9 sati prije podne bila je »svečana služba božja« i »posveta barjaka đačkog pjevačkog društva »Slavuja«, uz sudjelovanje vatrogasnog društva, pjevačkog društva »Zvona« i zastupstva vanjskih društva«. U 11 i pol sati bio je početak svečane sjednice, koja je održa-

na u županijskoj dvorani; »Svečano slovo« održao je ravnatelj G. Vichodil a profesor I. Potočnjak pročitao je raspravu: Upliv prirodnih nauka na razvoj gospodarstva i šumarstva. Poslije sjednice u dvorani narodne čitaonice bio je svečani banket a u 8 sati u istoj dvorani koncert s vjenčićem.

20. studenoga od 10 — 12 sati održana je »svečana povorka« ulicama grada Križevca »istim redom, kojim i bakljada« dan prije.

Cetvrti dan proslave, 21. studenoga, prije podne bilo je »pregledavanje kr. gospodarskog i šumarskog učilišta i ratarnice te čitavog gospodarstva«, u 1 sat bio je izlet u zavodski vinograd, a u 4 sata poslije podne mužarima je dan znak završetka svečanosti uz obilazak gradske glazbe ulicama od škole do gradske kuće.

O održanoj proslavi u šumarskom listu (br. 10/1885.) nalazi se kratki izvještaj, jer je »obećano potanje izvješće čitave svečanosti«, koje vjerojatno uredništvo nije ni primilo, jer ga nema u Š. 1. 1886. godine. Međutim i iz tog kratkog izvještaja saznajemo, da je »profesorski zbor zavoda, kao i svečanostni odbor, nastojao iz svih sila, da zadovolji zadatku — a povoljno vrijeme — omogućiti, da se obsežan program svečanosti mogao doista u svih točaka potpunoma provesti. Velika zasluga ide također i slušatelje i građanstvo grada Križevca, koje nije štedilo ni muke, samo da dokaže privrženost, odnosno interes, prema zavodu«.

Proslava nije ostala u lokalnim okvirima, jer je »Ravnateljstvu zavoda stiglo za svečanost sa raznih sličnih zavoda, gosp. i šum. društava, kao raznih ličnosti silesija brzopjavih i pismenih pozdrava«. Tako su stigli pozdravi Rektorata Sveučilišta u Zagrebu, Društva inženjera i arhitekta u Zagrebu, grofa Đure Jelačića, narodnih zastupnika dra Franje Markovića i Tadije Smičiklase, urednika »Gospodarskog poučnika« Petra Biankinija (iz Šibenika) iz tuzemstva, a iz inozemstva rektora Visoke škole za kulturu tla u Beču Gustava Hempela, vlasnika časopisa »Oestereichische Forst-Zeitung« H. Hitschmanna (iz Beča), Češkog šumarskog društva, Galičkog šumarskog zavoda, Kranjsko-primorskog i austrijskog šumarskog društva i dr.

Opravdanost postojanja Gospodarsko-šumarskog učilišta bila je i osporavana. Bila je osporavana, kako pokazuje članak u Gospodarskom listu, br. 121. iz 1885. godine, »Za dvadeset i petogodišnjicu križevačkog zavoda«. Tu čitamo da je osporavana od »onih vječitih naših sudaca i koritelja, kojim je dovoljno jamstvo za neuspješnost ma koje institucije već to njezino jedino svojstvo, što je domaća, što je naša«. Takvo osporavanje vrijednosti križevačkog zavoda proizlazi i iz članka V. K-y (Vladoja Kereškenija) »Čemu nam gospodarsko-šumarsko učilište (Gospodarski list, 1870., str. 70.). U tom članku Kereškenji navodi, kako križevački apsolvanti šumarstva teško nalaze mjesto, jer nisu vani školovani pa su mnogi bili prisiljeni zaposliti se i izvan šumarstva, iako su to za nimanje izabrali iz entuzijazma. Dalje poziva vladu, da poradi na tome, da se križevčani zaposle u zemaljskoj i općinskim službama.¹

Gospodarski list u navedenom članku suprotstavlja se takvom mišljenju i veli: »Da nije taj zavod ništa drugo učinio, već što je zbližio seljačku mladež čitave domovine² te se na njem množina slavonskih i krajiških mladićah upoznala me-

¹ O vrijednosti križevačkih šumara i njihovom značenju u našem šumarstvu bit će riječi u posebnom članku.

² Misli se na polaznike ratarnice, koju su polazila seljačka djeca, da se nakon školovanja vrate kući kao, u današnjem smislu, kvalificirani radnici.

dušobno, što je luč obćenite prosvjete užgao u stotinah i stotinah plemenitih, neiskvarenih glava, što je hrvatskim domoljubljem zagrijao toliko mladenih srdaca, što je usadio u toliko mladenačkih duša štovanje prema znanosti i radu, što jim je otvorio oči, da su upoznale potrebu napredka i okreta na drugu stazu; već je tim puno učinio, već je tim za narodni napredak puno zasluga stekao.« I dalje: »Križevački zavod ima dosta lijepih sila, za koje širi patriotski krugovi ni ne znaju, ali su slabo povezani s praktičkim gospodarskim krugovi.«

Zadnji tečaj šumara u križevačkom Gospodarsko-šumarskom učilištu održan je 1898/99. šk. godine, jer je u listopadu 1898. godine počela s radom Šumarska akademija kao sastavni dio Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Prema tome proslava 50-godišnjice postojanja križevačkog zavoda, tada Višeg gospodarskog učilišta i ratarnice, bila je proslava te godišnjice poljoprivredne škole. Sa šumarske strane proslavi su prisustvovali u ime Hrv. slav. šumarskog društva Robert Fischbach, I. podpredsjednik Bogoslov Kosović, tajnik, a u ime Šumarske akademije prof. Vinko Hlavinka, koji je na svečanoj akademiji, 20. studenoga 1910. godine održao i pozdravni govor. U izvještaju o održanoj proslavi Šumarski list, u br. 1. iz 1911. godine, konstatira: »Odziv bivših slušatelja toga zavoda nije bio osobit, barem ne onakav, kakav bi se opravdano mogao očekivati, i to ne samo šumara, nego naročito i gospodara, a u oči je udarila odsutnost bivših zaslužnih učitelja toga zavoda i veoma slabi odziv građanstva grada Križevca. Kako nam je rečeno, je tomu i još nekim drugim neugodnim incidentim bio razlog u arangementu, kojemu se je u koječemu moglo prigovoriti.«

Proslava pedesete godišnjice osnivanja Gospodarsko-šumarskog učilišta, kako možemo zaključiti po napomeni o njoj u Šumarskom listu (a i u »Gospodarskom listu« bila je suzdržana) nije bila sjajna. Nije bila sjajna, ali je zauzvrat ostavila »Spomenicu o pedesetogodišnjem postojanju Kr. višeg gospodarsko Učilišta i ratarnice u Križevcu« u izdanju profesorskog zbora tog Učilišta i tiskana u križevačkoj tiskari Gustava Neuberga. Ta Spomenica je svakako vredniji i trajniji dokument nego li su bile manifestacije od 18. do 19. studenoga 1910. godine, jer, uz ostalo sadrži i dokumentaciju o tijeku nastojanja i radove na osnutku te škole. U knjizi Šumarska nastava u Hrvatskoj 1860—1960«, što je izdao 1963. Šumarski fakultet u Zagrebu, ukratko su navedeni najvažniji datumi, a u Spomenici se nalaze i odnosni dokumenti počam od inicijative ministra Bacha (u Beču) do kraljevske odluke od 12. travnja 1860. kojom je »dopušteno ustrojstvo gospodarsko-šumarskog učilišta i ratarnice u Križevcu o trošku zemaljskom« i kojom su odobrena pravila nutarnjeg uređenja tog zavoda«.

Za školu je bila predviđena zgrada ukinute podžupanijske oblasti, ali je bilo nužno adaptirati za novu svrhu. Trebalo je i dograditi gospodarske zgrade (staju, žitnicu i sl.) te nekoliko stanova. Adaptacija zgrade obavljena je tijekom ljeta i jeseni 1860. godine tako, da je otvorenje moglo biti 19. studenoga, dok su ostale građevine bile dovršene slijedeće, 1861. godine. Za ove radove osim novčanih sredstava bilo je i dobrovoljnog rada stanovništva, koji je zabilježen u ovoj Spomenici³ kako slijedi:

»Ovdje se mora za uspomenu zabilježiti, kakove žrtve su njekeje občine dopriniele, da se gospodarsko-šumarsko učilište može podići što uspješnije i sa što manjim troškom u gotovom novcu, jer je to dokaz, kako je narod željno izčekivao otvorenje zavoda.

1) Za planiranje dostaviše: občina Vrbovec 2000, Lovrečina 1000, Raven 800, Kalnik 2000, Sudovec 1000; ukupno ovih 5 občina 6800 ručnih težaka.

2) Dovoz gradiva obaviše:

a) občine Sesvete i Stenjevec dovezoše od savskog mosta zagrebačkog do Dugog sela na daljinu od 24 km 3700 dasaka i 8000 letava,⁴

b) občina Oborovo odveze ove daske i letve iz Dugogsela u Križevac na daljinu od 34 kilom.

c) občine Prečec, Dugoselo, Sv. Ivan-Zelina, Hum, Popovac, Vrbovec, Novimaro. Budinščina, Bukovac, Ludbreg i Vrbanovac dostaviše iz kamenoloma kod Sudovca 171 kub. hvat građevnog kamena u Križevac na daljinu od 20 kilometara,

d) občina Dubrava dostavi 200 000 opeka iz gradske ciglane na gradilište na daljinu od 2 1/2 kilometra.

e) občina Raven dostavi isto tako 100 000 criepa i 10 000 žljebaka.

f) občine Legrad i Gjelekovac privezoše iz Vratna na daljinu od 15 kilom. 2500 mjerová negašena vapna.

g) občina Lovrečina izveze 3729 tek. hvati u zavodskoj šumi izrađene hrastove građe i 2000 hrastovih 20 dugačkih i 30 debelih mostnica.« (str. 21 — 22)

Spomenica, uz ostalo, sadrži i opis rada Zavoda (kako se kasnije »skraćeno redovno nazivalo G. — š. učilište) po etapama od osnivanja do 1877., od 1877 do 1898. (dakle kada prestaje s radom šumarski odjel) te od 1898. do 1910. godine. U Spomenici je i popis »profesora, docenta, učitelja i činovnika« od 1860. do 1910. godine a za isto razdoblje također i popis svih polaznika razdvojene na »slušatelje (studente) i »ratare«.

Prema tom popisu, koji za svakog slušatelja bilježi i mjesto rođenja,⁵ eto i sumarni pregled po strukturama. Iz tog se pregleda vidi da je bilo znatno više slušatelja šumarstva nego poljoprivrede kao i to, da su, posebno prvih godina, mnogi absolvirali i gospodarstvo i šumarstvo.

Skolske godine	Upisanih na				Završilo	
	šumarstvo	gosp. i šum.	gospodarstvo	svega	broj	upisanih ‰/‰
1860/61 — 1884/85.	213	52	111	376	225	85,2
1885/86 — 1897/98.	214	—	106	320	217	101,4
Ukupno	427	52	217	696	442	92,5
‰/‰	61,4	7,5	31,1	100	—	—

⁴ Ova grada, kako stoji u Spomenici, dobavljena je od Slovenca Ivana Jeraja: 2700 debelih i 1000 tanjih smrekovih piljenica i 8000 letava. Prema tome podatku grada se iz Slovenije dopremila Savom, a dalje cestom.(Nap. O. P.)

⁵ U tom razdoblju najviše stranih đaka bilo je iz Bugarske (27), zatim s područja današnje Čehoslovačke soc. republike 197, iz Slovenije bilo ih je 7, iz Srbije 8, a iz Makedonije (pisano Macedonija) 3, a jedan čak iz Saske.

Nadalje je od 1860. do 1885. bilo i 26 pripravnika, bez oznake da li šumara ili gospodara. Pripravnikom bio je onaj polaznik koji nije imao uvjete za redovni upis nego je polazio jednogodišnji tečaj. Od 1885/86. godine bilo je 5 izvanrednih slušatelja šumarstva, a takvim se smatrali, prema Zakonu o preustrojtstvu škole iz 1877. godine oni, koji ili nisu imali uvjete za redovne slušatelje ili su želili polaziti predavanja samo nekih predmeta.

Po nastavnoj osnovi iz 1860. godine »opće šumarstvo« slušali su i gospodari i polaznici u ratarnice. S druge strane i slušatelji šumarstva imali su predmet »opće gospodarstvo«. Oba predmeta bila su u ljetnom proljeću po 4 sata. Prema Zakonu iz 1877. godine predmet »opće šumarstvo« ostaje samo u ratarnici, a šumari su mjesto predmeta »opće gospodarstvo« dobili predmet naravoslovlje domaćih životinja*.

Oskar Piškorić

* U članku »Svečanost otvaranja »Gospodarsko-šumarskog učilišta u Križevcima 1860. godine« (ŠL br. 11—12/1985) nije bilo moguće iznijeti što je o početku rada tog učilišta pisao treći zagrebački dnevnik »Pozor« pa to saopćujemo sada. U »Pozoru« (br. 42. od 19. XI 1860. str. 86.) se o tome nalazi samo jedna rečenica: »Danas se je otvorilo Gospodarsko učilište u Križevcu«.

GLASNIK ZA ŠUMSKE POKUSE

Vol. 23., Zagreb 1985.

Glavni urednik prof. dr Đuro Rauš, urednik za šumarstvo prof. dr Branimir Prpić, urednik za drvenu industriju prof. dr Stanko Bađun, tehnički urednik mr Želimir Borzan.

Izdavač Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu kao glasilo — godišnjak znanstvenih radnika tog Fakulteta.

Ovaj svezak Glasnika za šumske pokuse sadrži sedam radova. To su:

A. Pranjić: Hipotetski razvoj sastojina hrasta lužnjaka (str. 1—23),

VI. Hitrec: Matematički modeli i rješavanja nekih problema u šumarstvu i tehnologiji drva (str. 25—94, više sedam listova grafikona),

J. Vukelić: Doprinos fotointerpretacijske analize vegetacijskom istraživanju šumskih zajednica Nacionalnog parka »Risnjak« (str. 95—140 više 8 stranica fotografija, jedne karte i jedne tablice izvan teksta),

R. Križanec: Jedinstvena opća formula za računanje etata glavnog prihoda u visokim regularnim šumama (str. 141—175),

S. Sever, D. Horvat i VI. Golja: Razvojno istraživanje bušilice za tlo IVA-Im (str. 177—222),

Đ. Rauš, N. Šegulja i J. Topić: Vegetacija sjeveroistočne Hrvatske (str. 223—355) i

D. Pičman: Tehničko-biološka sanacija šumske putne mreže (str. 357—381).

A. Pranjić je »na osnovi poznatih matematičkih modela, odnosno, zakoničnosti, koje postoje u sastojini hrasta lužnjaka s običnim grabom izradila sedam razvojnih modela hrasta lužnjaka, a razvojnih modela hrasta lužnjaka«, a debljinskog i visinskog prirasta, željenom konstantnom širinom goda tijekom cijele ophodnje, te normalne udaljenosti stabla u stotoj godini... Temeljica i volumen prije i poslije prorede ustanovljeni su na uobičajen način uz pretpostavku da je njega sastojine izvedena točno u sredini dobnog razreda te da mortalitet nije bilo.«

»Matematički modeli« VI. Hitreca namijenjeni su u prvom redu pilanarima, ali i šumarima zaposlenim na eksploataciji. Naime, u radu su saopćeni rezultati istraživanja o odnosu rasporeda proreza s promjerom i punodrvnosti trupaca koji pokazuju da je »sortiranje potrebno vršiti prema grupama koje su optimalni za isti raspored«, ali da za to »nije dovoljno promatrati samo srednji promjer trupca«. Šumarima je namijenjeno na radu prikrajanja deblovine i da već kod prvog pokreta trupca iz šume vode računa o sortiranju te tako sudjeluju i u daljnjem racionalnijem korišćenja sirovina i doprinesu pozitivnijoj bilanci društvenog gospodarstva. S druge strane rezultati ovih istraživanja upućuju na potrebu, svedobno izrečenu po ing. ČOPU¹, da i pilanari »zavire« u šumu u vremenu sječe šume

O primjeni fotointerpretacije pri kartiranju šumske vegetacije J. Vukelić pisao je u Šumarskom listu (br. 5—6/1985) a u ovom radu iznio je rezultate primjene te metode za analizu vegetacije šumskih zajednica u Nacionalnom parku »Risnjak«.

1) B. Čop: Pilanska prerada i odnosi sa šumarstvom. Šumarski list CVII (1983.) br. 1—2 i 3—4, koji je izdan i kao separat.

»Jedinstvena opća formula za računanje etata glavnog prihoda u visokim regularnim šumama« (i ne samo takvih) R. Križanca ujedno je i vrlo jednostav-

na. Formula naime glasi $E_{\text{g}} = K \cdot \frac{V_x}{u}$

gdje E_{g} znači traženi etat, K faktor izračunat po formuli

$$K = \frac{2}{1 - 0,0053 \cdot x - 1,0065 \cdot x^2}$$

x odabrana dobna granica unutar ophodnje (u). Konačno autor zaključuje, da se ta formula može primijeniti pri računanju etata glavnog prihoda:

- u plantažama i kulturama,
- u niskim i srednjim šumama, te u makijama,
- za procjenu šteta uslijed elementarnih nepogoda,
- pri utvrđivanju vrijednosti šume kod otkupa ili kupoprodaje,
- pri valorizaciji namjenski smanjenog etata u odnosu na mogući,
- pri valorizaciji zaštitne uloge šume npr. očuvanje vodnog režima za potrebe elektroprivrede ili vodoprivrede),
- pri valorizaciji višestrukih općekorisnih funkcija šuma, te u mehanografskoj obradi podataka.«

Bušilica IVA-1m domaća je bušilica proizvođača »Metal« u Vinkovcima koja se koristi za bušenje rupa za sadnju ali i u ostale svrhe (ukopavanje stupova i dr.). S. Sever et al. ispitali su karakteristike rada ove bušilice, njezin utjecaj na stabilnost pogonskog traktora te na vibracije na sjedalu vozača. Za ovo posljednje »iz rezultata istraživanja se vidi da i bušenje i rad traktora ergonomske opterećuje radnika ne samo u granicama narušavanja komfora, već se nalaze i na granici dozvoljenog izdvrgavanja (treba ograničiti vrijeme djelovanja)«.

Rad »Vegetacija sjeveroistočne Hrvatske« Đ. Rauša et al. izrađena je u okviru projekta »Vegetacijsko i pedološko kartiranje SRH«, kojega financira Republički SIZ IV. Stoga su u njemu opisane sve zajednice koje se nalaze na obradnom području, nizinskom dijelu Slavonije te u Baranji, njih 64, od kojih je 17 šumskih (uključivo 2 zajednice šibljaka). Navodimo sve opisane šumske zajednice:

1. *Quercus-Carpinetum croaticum caricetosum pilosae* Ht. 1942 — šuma hrasta kitnjaka i običnog graba,

2. *Carpino betuli — Quercetosum roboris typicum* Rauš 1971 — tipična šuma hrasta lužnjaka i običnog graba,

3. *Carpino betuli — Quercetum roboris fagetosum* Rauš 1971 — šuma hrasta lužnjaka i običnog graba s bukvom,

4. *Carpino betuli — Quercetum roboris Quercetosum cerris* Rauš 1969 — šuma hrasta lužnjaka i običnog graba s cerom,

5. *Carpino betuli — Quercetum roboris Tilietosum tomentosae* Rauš 1969 — lužnjakovo-grabova šuma s lipom,

6. *Corno — Ligustretum croaticum* Ht. 1956 — šibljak kaline i sviba,

7. *Genisto elatae — Quercetum roboris Caricetosum remotae* Ht. 1938 — šuma hrasta lužnjaka s velikom žutilovkom i rastavljenim šašom,

8. *Genisto elatae — Quercetum roboris Aceretosum tatarici* Rauš 1971 — šuma hrasta lužnjaka s velikom žutilovkom i žestiljem²

9. *Leucoio — Fraxinetum angustifolia typicum* Glav. 1959 — tipična šuma poljskog jasena,

10. *Frangulo — Alnetum glutinosae typicum* Rauš 1971 — tipična šuma crne joha s trušljikom,

2) Na rasprostranjenju žestilja u Hrvatskoj, a posebno u Slavoniji, osvrnuo se 1885. godine Đuro Koča. Tekst ovog osvrtala nalazi se na str. 149 ovog sveska Sumarskog lista.

11. *Frangulo — Alnetum glutinosae Ulmetosum laevis* Rauš 1971 — šuma crne johe s trušnjikom, vezom i poljskim jase-
nom,

12. *Fraxino — Ulmetum laevis* Slav. 1952 — šuma veza i poljskog jasena,

13. *Populetum nigro — albe* Slav. 1952 — šuma crne i bijele topole.

14. *Salici — populetum nigrae Rubetosum caesii* Rauš 1973 — šuma bijele vrbe i crne topole s plavom kupinom,

15. *Galio — Salicetum albae* Rauš 1973 — šuma bijele vrbe s broćikom,

16. *Salicetum triandrae* Malc. 1929 — šuma bademaste vrbe,

17. *Salicetum purpureae* Wend. — Zel. 1952 — šibljak rakite.

Ostale su zajednica livada, pašnjaka, tršćaka i vodenjača (tj. onih koje se razvijaju u vodama Kopačkog rita i drugih). Neke od njih, vjerojatno će i nestati kao na pr. livada obične pilice i visokolisnog trpuca *Serratulo-Plantaginetum altissimae* Ilijanić 1967), jer se nalaze na poplavnim terenima, pa se »različitim melioracijskim zahvatima, koji se stalno provode na tom području, i izgradnjom kanala i nasipa općenito smanjuju površine pod livadnom vegetacijom«. Ali je zabilježena i površina obrasla žutom mrkvom i pu-
zom pirikom i drugim vrstama koja se, za sada ne može definirati kao asocijacija, jer se »po sadašnjem flornom sastavu ne može odrediti u kojem će pravcu krenuti razvoj vegetacije (sukcesija vegetacije)«, pa je nazvana »sastojina *Daucus carota — Agropyron repens*«. Na kraju navedeno je devet »većinom adventivnih vrsta, a manje autohtonih pripadnika naše flore« nadenih na pojedinim mjestima i upozorava se na ugroženost vrste *Iris sybirica* L., »koja u proljeće ostavlja tuzetan dojam na svakog prolaznika cestom Osijek — Bilje i odmaralište Satnica (Valpovo), jer obilje plavih cvjetova pravi goleme »jezera« usred okolnog zelenila«. Ova vrsta je ugrožena zbog un-

štavanja staništa zbog korišćenja ratarske proizvodnje.³⁾

D. Pičman za biološku sanaciju kosina (usjeka, zasjeka i nasipa) naveo je samo vrste drveća i grmlja a ne i trava (trajnica i zeljastih biljaka), koje uz navedeno busenjanje, također su potrebne i korisne za zaštitu od površinske erozije.

O. Piškorić

3) Na unutarnjoj strani Blokova na području kojeg presjeca cesta Makarska — Kozica velike površine u proljeće bijele se od cvjetova druge perunike — *Iris florentina* (?).

Dr Većeslav Pavlek i
Dr Paula Pavlek

PROBLEM STABILIZACIJE I RAZVOJA POLJOPRIVREDE

U Sveučilišnoj nakladi »Liber« iz Zagreba izašla je 1983. godine knjiga pod naslovom »Problem stabilizacije i razvoja poljoprivrede«. Autori knjige su poznati i priznati poljoprivredni stručnjaci sa Fakulteta poljoprivrednih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Kao redovni profesori toga Fakulteta do mirovine, odnosno smrti (19. 02. 1983. godine) prof. Paule Pavlek — autori su zajedno napisali brojne znanstvene i stručne radove iz kojih je nastalo i nekoliko knjiga među kojima je i ova što se upravo nalazi pred nama.

Problematicu stabilizacije i razvoj poljoprivrede autori su obradili na 287 stranica podjelivši je na osam poglavlja od kojih 5 osnovnih. U šestom poglavlju, naime, na zanimiv i jezgrovit način formulirani su zaključci i prijedlozi temeljeni na minicioznim analizama u prethodnim poglavljima, u sedmom poglavlju je popis literature i izvora podataka a u osmom se nalaze potrebni prilozi koji potpunjuju sadržaj knjige.

Knjiga je pisana na temelju rezultata vlastitih istraživanja, na temelju osebnog poznavanja odnosno literature i problematike u poljoprivrednoj proizvodnji i

napose na temelju velike stručne i naučne erudicije.

Namijenjena je i pristupačna čitaocima svih profila i to od orača iz brazde i stočara iz obora do stručnih i naučnih erudita kakvi su i sami autori. Upravo zahvaljujući tome našla se i u rukama pisca ovih redaka iako nije stručnjak za odnosnu problematiku ili, bolje reći, za poljoprivredu uopće.

Prema tome ne pretendiramo na kompetentnost prikazivanja, a pogotovo ocjenjivanja predmetne knjige, ali i uz te ograde — moramo kazati da smo u knjizi našli neka šavna mjesta sa šumarstvom i turizmom u primorskoj oblasti šuma, pa iz toga osnova smatramo da ne bi bilo na odmet da se i čitaoci šumarske stručne literature upoznaju s određenim prijedlozima i stavovima autora. To prije i više što poljoprivreda i šumarstvo imaju brojne zajedničke probleme i niz zajedničkih fundamentalnih, zatim dodirnih ili graničnih, pa i isprepletenih disciplina koje je, i najboljim poznavateljima, teško razlučiti. Osim ostalih, da navedemo samo jedan primjer sa Kube, o kome smo već pisali.¹ Tamo smo, naime, naišli na borove kulture u gornjoj etaži kojima gospodare šumska gospodarstva, a pod upravom su Ministarstva šumarstva, dok su na istoj površini u donjoj etaži plantaže kave kojom gospodare poljoprivredna gospodarstva, a pod upravom su Ministarstva poljoprivrede. Sličan je primjer i sa šećernom trskom iz koje se proizvodi i šećer i ploče iverice, odnosno vlaknatice, a pod upravom su Ministarstva šećera itd.

Znači o predmetnoj knjizi je moguće pisati, ako nikako drugačije, a ono kao čitalac iz puka, zato što je čitljiva, zanimljiva i na mjestima polemična, a što je najbitnije — iz nje se može mnogo naučiti.

Nama šumarima, a i cijeloj našoj javnosti, poznate su goleme štete koje su

na 1985. godine nanijeli katastrofalni požari u primorskoj oblasti šuma. Te goleme štete nisu pogodile samo šumarstvo nego i poljoprivredu, turizam, zatim općenito privredu i privatnu imovinu stanovništva u toj oblasti, a da i ne spominjemo ljudske živote i one brojne ljude koji su zadobili teže i lakše opekotine.

Na jednom stručnom skupu (Rab) smo čuli, da nam je prošlogodišnji požar — prema ovlaštenoj izvršenoj procjeni — odnio materijalnih dobara upravo onoliko koliko nam je bila trgodišnja »žetva« od turizma.

Autori knjige na 180 stranica su predložili, još kada nisu ni sanjali o požarima takvih razmjera, da se izgradi veliki *jadranski vodovod* od Ankarana do Ulcinja za opskrbu vodom, naselja, poljoprivrede, šumarstva i turizma i tamošnje industrije. Investicije za taj vodovod bi, preka troškovima iz 1982. godine iznosile oko 50 milijardi dinara, zato što bi se voda padom dobivala iz visinskih rijeka i rječica Slovenskog Primorja, Gorskog Kotara, Like, Dalmacije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore. Navode da bi jadranska poljoprivreda, šumarstvo, turizam i sva naselja takovu investiciji brzo i obilato isplatili. Mi bismo još k tome dodali i permanentne omladinske radne akcije koje smo i prije zagovarali, ali to nitko nije smatrao ozbiljnim.

Možda će nas teške posljedice iz 1985. godine uozbiljiti.

Autori, doduše, korektno ističu da to nije njihova originalna ideja, nego da su je preuzeli od građevinskog inženjera Pavešića, koji je napravio idejni projekt jadranskog vodovoda i na tom je do danas ostalo.

U knjizi autori s pravom ističu da nema proširenja turizma i zaštite tala od erozije bez podizanja novih šuma i parkova, a posebno navode da kamp-turizam neće imati veće perspektive. Za te potrebe oni su izračunali da bi u sljedećih 10 — 15 godina trebalo pošumiti barem

1) Golubović, U. — Kraljić, B. — Miklos, I.: Šume i šumarstvo Kube. Šumarski list CV (1981), br. 8—9.

400.000 ha, od čega oko 200.000 ha nasada oraha u turističkim kraškim područjima. To bi, prema njihovim računima (stanje 1982.), koštalo oko 114 milijardi dinara.

Međutim sve to nije okosnica knjige, to su zapravo autori u određenom kontekstu samo uzgred napomenuli, dok su okosnica knjige pravi problemi poljoprivrede i problemi njezine stabilizacije.

To nije ni čudo, jer se radi o proizvodnji hrane za 23 milijuna stanovnika i poljoprivrednoj obradivoj površini od 7.897.000 ha, odnosno sa livadama 9.917.000 ha ukupne površine. Pisci knjige ističu, što je široj čitalačkoj publici malo poznat podatak, da je od te površine samo 15,7% u društvenom vlasništvu i da je na toj površini teško organizirati modernu poljoprivrednu proizvodnju, odnosno suvremenu agrotehniku. Pod modernom proizvodnom i suvremenom agrotehnikom oni, prije svega, razumijevaju dodavanje potrebnih količina mineralnih gnojiva (N, P, K) kako bi se postigli optimalni, ako ne i maksimalni, prinosi po jedinici površine. U knjizi se navodi zanimljiv podatak, da su prinosi u poljoprivredi sa 2/3 ili 67% ovisni o mineralnim gnojivima, a samo sa 1/3 ili 33% o sortama, kvaliteti sjemena, bolestima i zaštitnim sredstvima.

Osim toga navode podatak da čovjek godišnje odnosi sa oranica, uz proizvodnju pšenice od 10 dt/ha, oko 50 kg mineralnih gnojiva (N, P, K) i da bi oranicama prvo to trebalo vratiti a zatim dodavati do željenih visina prinosa. Pored toga navode podatak da iznad svakoga hektara površine u atmosferi lebdi 79.000 tona dušika koji se u našoj poljoprivredi dovoljno i racionalno ne koristi putem nitrofikatora, kao što su soja i neke druge plodoredne biljke.

U tabelarnim pregledima autori iznose za našu zemlju zanimljive podatke o potrošnji mineralnih gnojiva po jedinici površine, pa kažu ako želimo imati 50 dt/ha pšenice i 70 dt/ha kukuruza, onda je nužno potrošiti i odgovarajuću količinu mi-

neralnih gnojiva (500 kg/ha N + P + K) izračunatu na temelju poznatih regresijskih jednadžbi. Uz to napominju da se od toga može odstupiti za oko 20% niže zato, što su naše oranice (Vojvodina, Slavonija) nešto prirodno plodnije, pa su to čiste uštede.

Da bi se stabilizirala poljoprivredna proizvodnja, odnosno proizvodnja žitarica u našoj zemlji — autori smatraju da prethodno treba stabilizirati poljoprivredne površine, a onda potrošnju mineralnih gnojiva po jedinici površine.²

Godine 1959. u nas je pod pšenicom bilo 2.130.000 ha, a 20 godina kasnije, odnosno 1979. 1.524.000 ha ili 40% manje. U istom tom razdoblju površine pod kukuruzom su se smanjile za 15%. Stabilizacijom ova dva elementa prinosi kukuruza po jedinici površine u SAD su se povećali od 33,3 dt/ha u 1959. godini na 68,7 dt/ha u 1979. godini ili čak za 106%.

Takvim i sličnim podacima krcata je predmetna knjiga iako pri tome autori ne negiraju postignute rezultate i u našoj zemlji.

O tome, više od svih riječi, govore i priložena tri grafikona, što smo ih izvadili iz knjige za pšenicu, kukuruz i cerealijske (graf. 1, 4 i 5.)

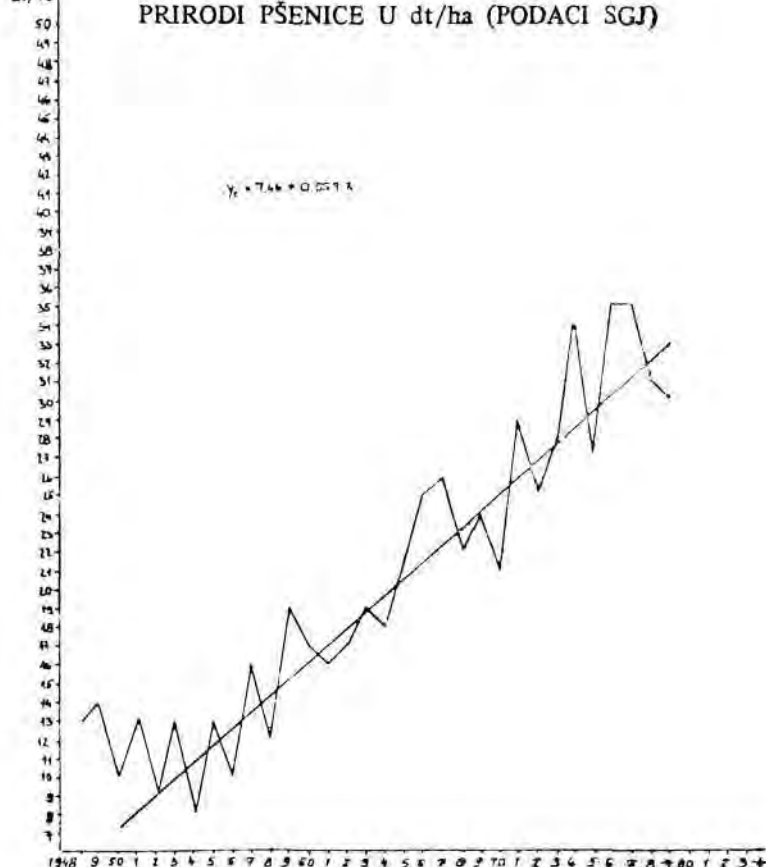
Poznavajući naše uvjete i komparirajući ih sa svijetom, autori preferiraju i dokazuju da je naša zemlja prirodno pšenično-kukuruzna i da smo odavno trebali biti izvozna, a ne uvozna zemlja poljoprivrednih proizvoda.

Čitaoci nam neće oprostiti na ovim brojkama, ali one su nužne ne samo za razumijevanje problema u poljoprivredi, nego i zato što ti problemi i sve nas skupa tište. Naprosto je neshvatljivo da postotak šećera ili digestija šećerne repe u Osijeku iznosi 14—15%, a u susjednoj planinskoj i sjevernijoj Austriji 19—20%. Tu su, osim ostalog, u pitanju i sunčani

2) A korištenje organskih gnojiva (stajskog, zelena gnojidba i dr.)? (Nap. urednika)

Priloga
dijagram

GRAF. 1:
PRIRODI PŠENICE U dt/ha (PODACI SGJ)

dani, kojih u nas bar imamo više nego u Austriji. Doduše, autori u svojoj knjizi, odnosno »banci podataka« daju tomu dokumentirano obrazloženje, ali istovremeno i prijedloge. Oni, na pr. kažu da u Jugoslaviji ima 2.600.000 poljoprivrednih gospodarstava, od čega samo nekoliko stotina velikih. Mala, usitnjena gospodarstva zauzimaju 8.324.000 ha obradive površine ili prosječno 3,2 ha, odnosno 2,75 ha oranica. Istovremeno navode podatak da je 1980. godine u našoj zemlji bilo 380.000 traktora ili — 1 traktor na 21,9 ha obradivog zemljišta. Po njihovom računu taj traktor mogao obraditi tla za 5,8 gospo-

darstava. Iz toga izvlače zaključak da bi se trebalo i moralo pristupiti komasaciji i arondaciji poljoprivrednih površina da bi se na njima racionalno koristila već postojeća mehanizacija. Nadalje se zalažu za zemljišni, ne maksimum od 10 ha, kako je to u nas određeno kada se oralo ralom i kopalo motikom, nego se naprotiv zalažu za zemljišni minimum koji ne bi smio ostati neobrađen.

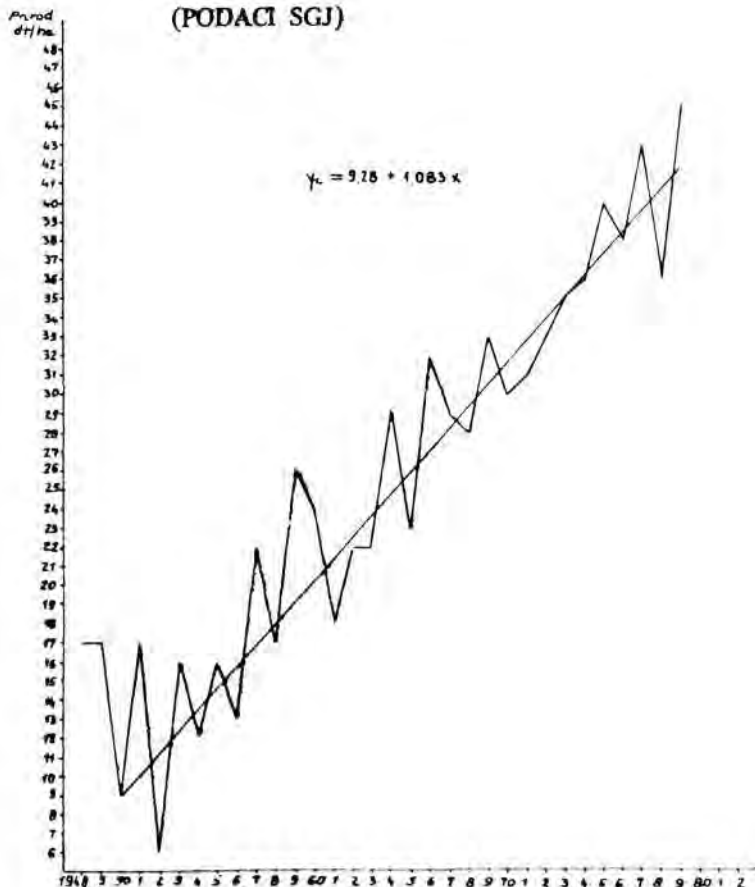
Intenzivna poljoprivreda podrazumijeva, dakle, okrupnjavanje obradivih površina, mehanizaciju i odgovarajuću agrotehniku.

To nije moguće napraviti u Hrvatskoj koja ima 616.000 gospodarstava sa 14.000.000 parcela, a moguće je u Danskoj koja ima 140.000 gospodarstava sa 200.000 parcela. Iako su se i u Hrvatskoj i Danskoj, bez malo, volovi našli samo još u zoološkom vrtu, a motike u muzeju poljoprivrednog oruđa u Hrvatskoj se, a i u Jugoslaviji (bez Slovenije) još uvijek »plete kotac kao otac «osim jedino što se nabavlja skupa i neracionalna poljoprivredna mehanizacija koja po prilici 1/3 dana ore, a 2/3 dana čini prazne hodove od parcele do parcele.

Pisci knjige kažu, da u nas 80% proizvedenog kukuruza služi za stočnu ishranu. Iz toga izvlače zaključak da dovoljna količina kukuruza znači i dovoljnu količinu mesa, mlijeka, kože, jaja itd, odnosno »koliko kukuruza — toliko stoke«.

Za proizvodnju stočnih proizvoda u stacionarnom stočarstvu su 50—90% troškovi stočne hrane, a 1—20% troškovi radne snage. U nomadskom pak držanju stoke su 50—90% troškovi radne snage, a hrana je skoro besplatna, odnosno uzeta od prirode, čime je priroda »opljačkana i pretvorena u kamene pustinje«. Zato

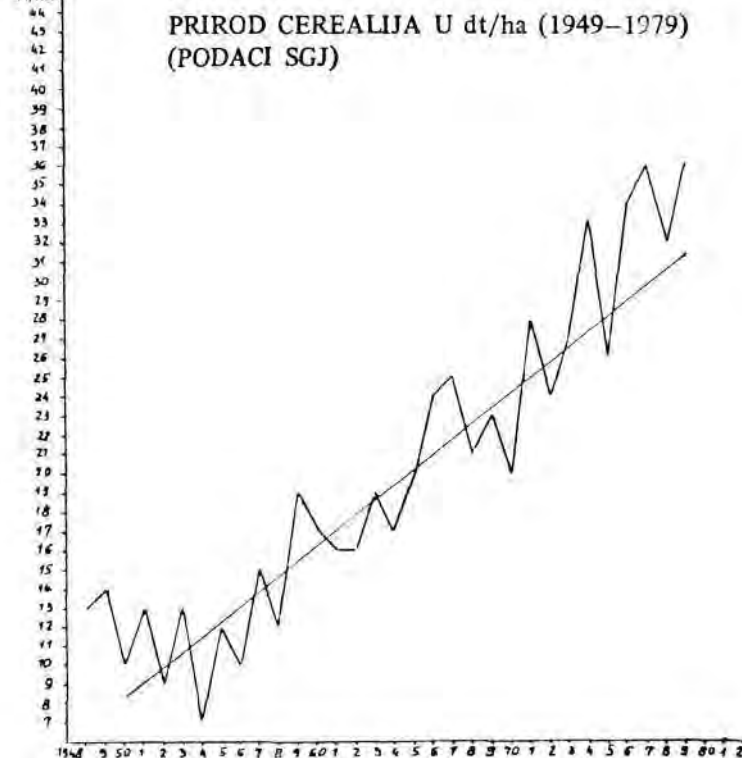
GRAF. 4: PRIRODI KUKURUZA U dt/ha U JUGOSLAVIJI (PODACI SGJ)

Prirod
dt/ha

GRAF. 5:

PRIROD CEREALIJA U dt/ha (1949–1979)
(PODACI SGJ)

autori daju ekonomsku definiciju stočarstva, pa kažu: »U ekonomskom smislu stočarstvo je grana poljoprivredne proizvodnje koja uzgojem vrši preradu manje vrijednih u visokovrijedne poljoprivredne proizvode: zrnja krmnog bilja, otpadaka prehrambene i proizvoda posebne industrije stočne hrane — u meso, mlijeko, mast, jaja, vunu, kožu itd.

Ta prerada, kao i svaka druga prerada, odnosno privredna djelatnost, mora biti racionalna i ekonomična — da se uz utrošak određene količine sirovina proizvede određena količina proizvoda određenog kvaliteta, upotrebne i prometne vrijednosti. Ona mora dati, uz utrošak prosječne, društveno potrebne količine sirovina i prosječnog društveno potrebnog rada bar prosječni pro-

izvod. Tada je još racionalna, ekonomična i može posloovati uz prosječni rentabilitet — pod uvjetom slobodnog, zainteresiranog i prosječno udaljenog tržišta.

Ako uz prosječni utrošak materijala i rada postiže *više ili kvalitetnije proizvode* — proizvodnja će biti *neekonomična*. Dobit se obično ostvaruje ako se proizvodi *jeftinije, više ili kvalitetnije*, a deficit ako se proizvodi *skuplje, manje i nekvalitetno*...

Otuda slijedi da je osnovna svrha stočarstva što *ekonomičnija* prerada *manje-vrijednih* krmiva u *visokovrijedne* stočne proizvode.

Ova skraćena ekonomska definicija primjenjiva je u svakoj proizvodnji, a posebno u šumarstvu koje ima puno sličnosti s proizvodnjom u stočarstvu.

Autori knjige navode da obradive površine u Jugoslaviji ima:

- 9 puta više nego u Belgiji;
- 5,5 puta više nego u Holandiji;
- 4,5 puta više nego u Danskoj.

Istovremeno navode da na 1 ha površine ima:

- u nas 0,55 uvjetnih goveda;
- u Belgiji 3,29 uvjetnih goveda;
- u Holandiji 3,27 uvjetnih goveda;
- u Danskoj 2,32 uvjetnih goveda.

Iz toga proizlazi da Belgija na 9 puta manjoj površini proizvodi istu količinu mlijeka kao i Jugoslavija;

Holandija na 5,5 puta manjoj površini proizvodi skoro 3 puta više mlijeka nego Jugoslavija, dok Danska na 4,5 puta manjoj površini proizvodi 23% više mlijeka nego naša zemlja. A to je zato što je na pr. 1979. godine bilo krava:

u Jugoslaviji	3.134.000;
u Belgiji	1.000.000;
u Holandiji	2.200.000;
u Danskoj	1.232.000.

U nas se brojno stanje krava, prema navodima autora, za 20 godina neznatno povećalo tako da je 2.495.000 u 1959. godini taj broj porastao na 3.134.000 u 1979. godini ili za samo 25,6% odnosno po godišnjoj stopi od oko 1,3%. Ali se zato broj ovaca smanjio od 11.249.000 u 1959. godini na 7.339.000 u 1979. godini ili za 34,7% ili po godišnjoj stopi od oko 1,7%. Smanjio se i broj konja od 1.274.000 u 1959. godini na 701.000 u 1979. godini ili za okruglo 45% po godišnjoj stopi od oko 2,25%. Ali se zato broj peradi povećao od 27.721.000 u 1959. godini na 61.513.000 u 1979. godini ili 2,2 puta.

Autori knjige navode da su naše krave »veliki, a neiskorišteni kapacitet«, jer daju 1.500 — 1.800 lit. mlijeka zbog nedostatne ishrane, a mogle bi dati 3.000 — 4.000 litre, kao na primjer u Danskoj 4.712 litara god. (stanje 1970.) ili krava Stjepana i Branka Pavleka koja je 1952. godine dala 7.142 litre mlijeka (simen-talka).

Inače, u prosjeku, a prema najnovijim podacima autora, prosječna proizvodnost ili muznost krava je:

u Jugoslaviji	1.632 lit./god.;
u Belgiji	3.909 lit./god.;
u Holandiji	5.320 lit./god.;
u Danskoj	5.164 lit./god.

Navode podatak da čak i Albanija ima 1.737 lit. mlijeka po 1 kravi godišnje, a da Holandija ima godišnji prihod od izvoza mlijeka blizu 3 milijarde dolara.

U knjizi se navode i usporedni podaci o proizvodnji i potrošnji mesa u našoj zemlji i nekim drugim zemljama. Tom prilikom konstatiraju da je u nas izgrađena prevelika mesna industrija, odnosno da imamo 24 takve tvornice koje rade (stanje 1979. godine) kapacitetom od 18% do 23%. Otuda nam je, pored ostalog, skupo i sve skuplje meso, a ta je industrija u većem i sve većem deficitu.

U knjizi se nadalje nalaze brojni podaci o proizvodnji i potrošnji povrtlar-skih kultura u Jugoslaviji, kao i prijedlozi kako da se i ta problematika riješi.

Autori knjige nesumnjivo zagovaraju znatne investicije u cilju stabilizacije poljoprivredne proizvodnje u Jugoslaviji. Oni predlažu da te investicije budu 1.414 milijardi dinara, od čega 802 milijarde u vodoprivredu, odnosno za sprečavanje poplava i navodnjavanje, zatim u tvornice mineralnih gnojiva, nadalje u šumsku zaštitu tala od erozije u ravnicama i u području krša i turizma. Autori dalje predlažu da se 612 milijardi dinara investira u komasaciju i arondaciju zemljišta, u podizanje voćnjaka i vinograda, te komercijalnih povrtnjaka prvenstveno za izvoz i domaću potrošnju. Još predlažu i adaptaciju 24 suvišne tvornice mesne industrije u nužne tvornice konzervi voća i povrća, koje nam nedostaju.

Treba posebno istaći dosljedno insistiranje autora knjige na reprocejelinama u poljoprivredi bez kojih, kao i u šumarstvu i u još nekim drugim granama, nema potpune stabilizacije u poljopri-

vredi. U tom reprolancu od kukuruznog polja, zatim obora stoke, mesne i konzervne industrije do potrošača ili unaprijed poznatog kupca, potpunoma oplemenjenih poljoprivrednih upotrebnih vrijednosti potrebno je, prema autorima, uvesti takve stimulativne mjere i takve dohodovne odnose razgraničenja i uvjetovanost da proizvodnja može samo ići naprijed, a nikako stagnirati, a pogotovo nazadovati.

Dakako, autori takvu proizvodnju, a time i stabilizaciju poljoprivrede — temelje na savršenoj organizaciji rada, na znanstvenom, stručnom i brojnom kadrovskom potencijalu, na preciznoj, dugoročno određenoj i stabilnoj upravno-pravnoj službi u poljoprivredi itd.

U svakom slučaju predmetna knjiga ne samo da zaslužuje pažnju, nego svojim obiljem — da opet ne kažemo »bankom podataka« — plijenit čitaoca i ona bi se trebala naći u rukama, a ne vitrinama, bar svakog agronoma i funkcionera u agrarnoj politici naše zemlje.

Ipak je vrijeme da se kaže — dosta je više uzaludnog truda sa željom da golemi trud autora knjige neće biti uzaludan.

Dr Uroš Golubović

Jan Jenik:

VEL'IKY OBRAZOVY ATLAS LESA

Vydanie prve v roku 1984., Mlade letá — Artia Praha

»Naše poimanje što je šuma, vrlo je usko i jednostavno. Šuma je neobično složen organizam«. Ovim riječima uvodi nas autor u svoju knjigu-leksikon. Ovim leksikonom autor nastoji približiti šumu širem čitateljstvu a ne samo stručnjacima. Tu svoju želju je izložio u predgovoru i pokušao, pa i ostvario u osam poglavlja.

Prvo poglavlje — *Zeleni omotač Zemlje (Zelený kabát Zeme)*

Autor je prikazao šumu kao prirodni sistem koji se u različitim oblicima rasprostire na svim kontinentima u ukupnom iznosu od 38% ili 57 milijuna km². Objasnio je osnovne tipove šuma i njihovo rasprostranjenje u vertikalnom i horizontalnom smislu, na tri osnovna pravca:

— od sjevera do juga obje Amerike

— od Finske — Srednje Evrope — Jugoslavije — Sjeverne Afrike do krajnjeg njenog juga

— od tundre SSSR — preko srednje Azije — Indonezije na Australiju

Tu vrlo obimnu materiju prikazao je na 67 stranica sa 87 fotografija, grafikona i skica.

Drugo poglavlje — *Osnov života i zaštite (Živobytie a útočisko)*

»Kada čovjek ne bi iskorišćivao prirodu, bilo bi na Zemlji mnogo više šuma, a šume bi bilo i na mjestima gdje je do sada nije bilo«, glasi početak drugog poglavlja. U ovom poglavlju autor je prikazao važnost šume u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti čovječanstva i opstanka čovjeka kao vrste koja ovisi o šumi, drvu i sekundarnim proizvodima. Govori nam o značenju šume, njenoj ulozi i zaštiti tla, regulaciji vodnog režima, itd. te odnosu čovjeka prema njoj. Čovjek je promijenio lice Zemlje, veliki je neprijatelj šume, ali postaje sve svjesniji što ona znači za njegov daljnji opstanak. Sve te činjenice je prikazao na tri prije navedena pravca sa 78 fotografija, grafikona i skica na 60 stranica.

Treće poglavlje — *Čimbenici okolice (Činitele prostředí)*

Autor, držeći se tri navedena pravca u prvom poglavlju, obradio je orografske, pedološke, klimatske, hidrografske i ostale čimbenike koji utječu na razvoj šume kao ekosistema i njen opstanak. To je sve argumentirao sa 82 fotografije, grafikona i skica na 60 stranica.

Četvrto poglavlje — *Šumski ekosistem (Splet života alebo ekosystém lesa)*

Sa 90 slika, vrlo efektnim grafikonima i skicama na 59 stranica, na vrlo razumljiv način prikazan je šumski ekosistem i odnosi unutar njega. Prikazana je ovisnost i povezanost svakog elementa u tom lancu, te što se događa kad se naruši bilo koji dio tog vrlo osjetljivog sistema.

Peto poglavlje — *Sposobnost opstanka vrste (Spoločnosť obrov)*

U ovom poglavlju autor je obradio kačku ulogu ima drveće kao dio lanca u šumskom ekosistemu. Drveće zauzima najveći prostor na tlu sa svojim stablima i u zraku sa svojim krošnjama, također u tlu zauzima veliki prostor sa svojim korijenjem. Autor je obradio detaljno, što znači, korijenov sistem za samo stablo i šire, kakvog je oblika, kako se adaptira korijenov sistem na otežane uvjete života, itd. Obradio je oblike krošanja, izbojke, pupove, listove, cvijetove i plodove, te visine i debljine pojedinih glavnih vrsta te kako sve to utječe na pojedine vrste u borbi za opstanak. Autor je obradio sve najvažnije oblike razmnožavanja putem sjemena i vegetativnim putem. Sve to je prikazano na 58 stranica na 79 fotografija i skica.

Šesto poglavlje — *Pratioci stabala (Spolupútnici stromov)*

Sa 74 fotografije, crteža i skica na 58 stranica autor je prikazao ostale članove šumskog ekosistema kao pratioc stabala: viruse, bakterije, mahovine, lišaje, gljive, preslice, paprati, širokolisne biljke, uskolisne trave, parazitsko i poluparazitsko bilje, epifite itd. Prikazao je njihovu ovisnost o drveću i obratno te karakteristične primjerke koji određuju pojedinu fito-zajednicu. Prikazao je također što se dešava sa šumskim ekosistemom kada prirodni kalamiteti a kada ljudski faktor ukloni pojedinog pratioca. Sve to je pri-

kazao s obzirom na tri navedena pravca u prvom poglavlju.

Sedmo poglavlje — *Pokretni stanovnici šume (Pohyblivi obyvatelia lesa)*

»Šuma je jedan najveći zoološki vrt na Svijetu, u njemu ima toliko vrsta koje poznajemo ali ih svakodnevno i nove otkrivamo«. To je istina, jer kada uđemo u šumu na prvi pogled čini se da nema ništa, ali kada se bolje zagledamo na tlu, na stablima, na lišću, u tlu, u trulim panjevima itd. vidimo da sve vrvi od života, boja, oblika i veličina. To bogatstvo autor je prikazao na 98 fotografija, skica i crteža na 60 stranica, što je na prvi pogled malo ali odabrao je najkarakterističnije primjerke.

Osmo poglavlje — *Koraci obnove (Stále sa obnovujuci zdroj)*

Čovjek od davnine eksploatira šumu, a tek nedavno je postao svjestan šta mu ona znači. U tom saznanju počeo je provoditi razne silvikulturne radove i obnavljati šumski fond. Autor je na 58 stranica sa 78 fotografija, skica i crteža obradio problematiku taksacije, prirodne i umjetne obnove šuma, iskorišćivanje šuma i melioracije degradiranih šuma. Također je obradio problematiku turizma, lova te zaštite prirode u okviru nacionalnih parkova, parkova prirode i rezervate prirode.

Knjiga, opsega 500 stranica, na kraju završava sa kazalom latinskih imena vrsta flore i faune te kazalom na slovačkom na 20 listova.

Ovaj leksikon doživio je u vrlo kratkom vremenu i njemačko izdanje — *Das grosse Bilderlexikon des Waldes*.

Nikola Lukić

Žestika (tatarski javor, acer tataricum).

»Oesterreichische Forst-Zeitung« donosi u svom 129. broju od 19. lipnja o. g. članak pod naslovom »Ein neuer merkwürdiger Parasit des tatarischen Ahorns«. Pisac članka je g. F. Thümen, zaslužna osoba gledom na parazite i patologiju bilja.

Govoreći najprije o samom tatarskom javoru, koji se zove još i ruski i crveni javor, veli pisac da je to specifično drvo istočne Europe, koje se i u nekih dijelovima naše monarhije »vrlo često« nalazi, tako u Galiciji, Bukovini, u cijeloj Ugarskoj, Erdelju, Hrvatskoj, vojnoj Krajini i Slavoniji. Nadalje veli da je taj javor kako Kitaibel spominje u Slavoniji najčešće drvo. (In letztgenanntem Lande (Slavonija) sol sogar, wie Kitaibel angebit, dieser Ahorn der »häufigste Baum« sein). Dalje govori pisac kako to drvo u istočnoj polu države u velikoj množini raste i čitave šume stvara i t.d.

Mi neznamo da li ima u istočnom dielu naše monarhije čitavih šuma toga javora, ali znamo, da nije u Hrvatskoj tako često, niti je u Slavoniji najobičnije drvo. Šta više, mi možemo reći, da je u Hrvatskoj žestika vrlo riedko drvo, a iz iskustva možemo uztvrditi da ga u podžupaniji krapinskoj, zlatarskoj, varaždinskoj i zagrebačkog nigdje neima, a isto ga tako neima nigdje u gornjoj Krajini.

Nenalazi se taj javor ni u Slavoniji tako često da bi mogli reći da je obično drvo. Ima ga doduše u nekim krajevima, ali ima i predjela gdje ga neima.

U bivšoj brodskoj pukovniji n. pr. ima ga obično samo po zabrana i to kao grmlje, ali ima predjela n. pr. prema Savi, gdje ga nemožemo naći. Inače je to drvo poznato u ovom kraju; narod ga zove žest.

žestika, žestikovina i pravi od njega kamaše.

U bilinaru (flora excursoria) Dr. Šlosera i Lj. Vukotinovića nalazimo iza diagnoze kao nalazišta žestika sljedeće: Hrv. Gušćerovac kod Križev., Moslav. kod Vidrenjaka, Posav. kod Peščenice, Slav.

Iz toga ćemo zaključiti da nemožemo reći za žestiku da je kod nas tako česta i obična kako bi to mogli reći n. pr. za glog jednopestični (Crataegus monogyna), koga ima po cijeloj domovini.

Mi smo smatrali svojom dužnosti ispraviti krive podatke o nalazištu žestike, pa zato napisasmo to nekoliko redaka.

Šumarski list, 1885. god., str. 397.

Đ. Koča

O napretku zoologije u Hrvatskoj za posljednjih 50 godina. Dne 5. prosinca p. g. čitao je u javnoj sjednici matematičko-prirodoslovnoga razreda jugoslavenske akademije, prvi član g. prof. S. Brusina, razpravu: »O napretku zoologije u Hrvatskoj u posljednjih 50 godina«...

Prvi prilog te ruke — bibliografski popis zooloških radnja Hrvata — imamo zahvaliti Dalmatincu F. Lauzi, koji je god. 1826. izdao u Bologni prilog za poznavanje faune Neretve. Iza njega spomenuo je Danila, Sandra, Carare, Kuzmića i drugih Dalmatinaca, koji su što doprinieli k poznavanju domaće faune, dakako sve u talijanskom jeziku.

Prvi zoološki članak s ove strane Velebita izda g. 1856. velezaslužni pok. akademik Ž. Vukasović na njemačkom jeziku.

Iza njega pojavio se odmah šumar I. Ettinger, koji je g. 1857. napisao prvu zoološku knjigu, te ga zato akademik proglašuje prvim hrvatskim zoologom...

Šumarski list, 1886. god., sv. I, str. 43.

Z A P I S N I K

7. sjednice PREDSDJEDNIŠTVA SAVEZA društava inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije Hrvatske, održane 19. veljače 1986. godine u Zagrebu.

Prisutni Dr Nikola Komlenović, dr Đuro Kovačić, dr Branimir Prpić, mr. Vladimir Bogati, Viktor Volf, dipl. inž., Alojz Frković, dipl. inž., Eduard Tomas, dipl. inž., Vera Ivančić, dipl. inž., mr Vice Ivančević, Nadan Sirotić, dipl. inž., Adam Pavlović, dipl. inž., Oskar Piškorić, dipl. inž., Ivan Maričević, dipl. inž. i Vlatka Antonić.

Nakon prihvaćanja predloženog dnevnog reda nastavljen je rad:

Ad. 1. Usvajanje ZAPISNIKA 6. sjednice Predsjedništva Saveza.

Predsjednik Komlenović ukratko je rekapitulirao sadržaj zapisnika i otvorio raspravu.

N. Sirotić predlaže da se o problematici ugroženosti šuma (kisele kiše) upozna šira javnost i da se na odgovarajuću organizaciju utječe na otklanjanje uzroka i posljedica zbog kojih se sve više ugrožava čovjekova okolina. Dr Komlenović obavijestio je, da se u okviru programa za znanstveni rad predviđaju aktivnosti na tu temu.

Dr Kovačić govori o programu rada Odbora za šumarstvo pri SIZ-u šumarstva Hrvatske, koji sadrži posebne aktivnosti za ovu problematiku.

Uz naprijed navedene napomene jednoglasno je usvojen ZAPISNIK.

Ad. 2. IZVJEŠTAJI INVENTURNE KOMISIJE s 31. 12. 1985. godine i prijedlog za otpis tiskаница u vrijednosti 9.908,19 dinara i sitnog inventara u iznosu 12.002,75 prihvaćeni su bez primjedbi.

2.1. Izvještaj Inventurne komisije o neupotrebljivom sitnom inventaru na zalihi i tiskanicama

Predsjedništvu Saveza društava inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije Hrvatske, Zagreb

Komisija je prije popisa pregledala zalihe tiskаница i sitan inventar u upotrebi i konstatala da su neke tiskанице neupotrebljive, kao i dio sitnog inventara na zalihi.

Komisija predlaže Predsjedništvu da se zbog navedenih razloga otpišu:

— tiskанице u vrijednosti od dinara 9.908,19, i

— sitni inventar u upotrebi s vrijednošću od dinara 12.002,75.

Zagreb, 31. siječnja 1985.

Komisija:

Prilog: Popis neupotrebljenih
tiskаница i sitnog inventara

1. Predsjednik	Boris Deković, v.r.
2. Član	Živko Petković, v.r.
3. Član	Slavica Slonje, v.r.

2.2. Izvještaj Inventurne komisije

Predsjedništvu Saveza društava inženjera i tehničara
šumarstva i drvne industrije Hrvatske, Zagreb

Popisana su osnovna sredstva, sitan inventar u upotrebi, zaliha gotove robe (knjiga i tiskаница), novac i sve vrijednosne papire u blagajni, sredstva zajedničke potrošnje, ostala potraživanja i obaveze sa stanjem 31. 12. 1985. godine.

1. Na osnovnim sredstvima nisu pronađene razlike. Stvarno stanje odgovara knjižnom stanju
2. Na sitnom inventaru u upotrebi nema razlike između stvarnog i knjižnog stanja, ukoliko Predsjedništvo prihvati otpis.
3. Na zalihama gotove robe pronađene su ove razlike:
 - na tiskanicama manjak od dinara 14.167.—,
 - višak dinara 16,002,43
4. Stanje na žiro-računu per 31. 12. 1985. je dinara 2.775.606.—
5. Stanje u blagajni per 31. 12. 1985. je dinara 3.038.—
6. Stanje sredstava zajedničke potrošnje za ostale namjene per 31. 12. 1985. je dinara 81.403.—
7. Stanje sredstava zajedničke potrošnje za stambenu izgradnju per 31. 12. 1985. je dinara 74.685.—
8. Stanje sredstava Narodne odbrane per 31. 12. 1985. je dinara 1.245.—
9. Nenaplaćena potraživanja od kupaca per 31. 12. 1985. je dinara 275.281.—

Komisija predlaže da se:

- manjkovi na tiskanicama otpišu na teret prihoda za 1985. godinu.
- viškovi na tiskanicama uknjiže u korist izvanrednih prihoda.

Amortizacija i revalorizacija osnovnih sredstava obračunata je prema zakonskim propisima.

Zagreb, 31. siječnja 1986.

Prilozi: Inventurne liste

Komisija:

1. Predsjednik	Boris Deković, v.r.
2. Član	Živko Petković, v.r.
3. Član	Slavica Slonje, v.r.

Ad 3. Razmatranje PRIJEDLOGA ZAVRSNOG RACUNA za 1985. godinu
 PRIHODI I RASHODI Saveza inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije Hrvatske za 1985. godinu

Red. broj	O P I S	Ostvareno u 1984. g.	Planirano za 1985. g.	Ostvareno u 1985. g.	Indeks 5 : 3	Indeks 5 : 4
1	2	3	4	5	6	7
A PRIHODI						
1.	Prihodi od prodaje šum lista, oglasa i separata	2.004.220,—	2.605.486,—	2.889.834,—	144,1	110,9
2.	Prihodi od izdavačke djelatnosti	965.813,90	965.000,—	2.264.458,96	234,4	234,6
3.	Prihodi od zakupnina	5.046.547,50	6.560.511,—	7.605.266,—	150,7	115,9
4.	Ostali prihodi	487.789,50	585.347,—	701.504,—	143,8	119,8
	Ukupno prihodi od obavljanja vlastite djelatnosti	8.504.370,90	10.716.344,—	13.461.062,96	158,2	125,6
5.	Dotacija od SIZ-a IV	610.000,—	1.050.000,—	965.400,—	158,2	91,9
6.	Dotacija za rad društva		—	250.000,—	—	—
	Ukupno dotacije	610.000,—	1.050.000,—	1.215.400,—	199,2	115,7
7.	Preneseni višak prihoda iz prošle godine	446.000,20	1.456.861,—	1.456.861,—	326,6	100,0
8.	Ostali prihodi	2.527.286,05	2.514.650,—	2.383.765,43	94,3	94,7
	Ukupno prihodi	12.087.657,15	15.737.855,—	18.517.089,39	153,1	117,6
B RASHODI						
<i>I Materijalni troškovi</i>						
1.	Materijal za održ. čistoće, kanc. mat.	195.405,25	273.567,—	270.152,—	138,2	98,7
2.	Sitan inventar	23.716,15	42.000,—	12.041,75	50,7	28,6
3.	Stručne publikacije i literatura	27.629,—	35.000,—	48.038,—	173,8	137,2
4.	Utrošena energija (plin, električna)	72.854,50	230.000,—	275.553,—	378,2	119,8
5.	Poštansko-telefonski i telegrafski troškovi	107.149,80	190.000,—	163.525,30	152,6	86,0
6.	Transportne usluge	8.940,—	14.000,—	21.950,—	245,5	156,7
7.	Troškovi investicijskog održavanja	3.376.825,50	7.186.281,—	6.525.295,10	193,2	90,8

Red. broj	O P I S	Ostvareno u 1984. g.	Planirano za 1985. g.	Ostvareno u 1985. g.	Index 5:3	Index 5:4
1	2	3	4	5	6	7
8.	Komunalne naknade, voda dimnjak, smeće	239.116,70	406.498.—	226.433,50	94,6	55,7
9.	Tiskanje šumarskog lista, separata	1.270.450.—	2.286.810.—	1.804.880.—	142,0	78,9
10.	Povremeni i privremeni poslovi	215.774.—	90.000.—	21.353,50	9,9	23,7
11.	Ostale neproizvodne usluge	125.301.—	180.000.—	134.937.—	107,6	74,9
12.	Izdaci za reprezentaciju	10.415,35	15.000.—	49.691,50	477,0	331,2
13.	Amortizacija	288.789,95	375.427.—	522.391,25	180,8	139,1
14.	Ostali materijalni troškovi	809.836,28	809.900.—	258.174,44	31,8	31,8
15.	Naknade za usluge SDK	39.261,50	51.040.—	35.037,50	89,3	68,6
16.	Premije osiguranja	60.377.—	90.565.—	90.637,50	150,1	100,1
17.	Dnevnice i putni troškovi za službena putovanja	73.372.—	150.000.—	74.548.—	101,6	49,6
18.	Autorski honorari	175.291,50	550.000.—	341.499.—	194,8	62,1
	Ukupno materijalni troškovi i amortizacija	7.120.505,48	12.976.088.—	10.876.138,34	152,7	83,8
19.	Osobni dohoci	1.776.477.—	2.458.965.—	2.765.576.—	155,6	112,4
20.	Porezi i doprinosi iz prihoda	196.981.—	139.696.—	228.757.—	116,1	163,7
21.	Ostali porezi i do- prinosi iz prihoda	94.136.—	131.790.—	201.618,50	214,1	152,9
22.	Pomoći i dotacije drugim KDS	22.396.—	31.316.—	33.317.—	148,9	106,3
	Ukupno osobni rashodi	2.089.963.—	2.761.767.—	3.229.268,50	154,5	116,9
	Ukupno rashodi	9.210.468,48	15.737.855.—	14.105.406,84	153,1	89,6
REKAPITULACIJA						
	Prihodi	12.087.657,15	15.737.855.—	18.517.089,39	153,1	117,6
	Materijalni troškovi i amortizacija	7.120.505,48	12.976.088.—	10.876.138,34	152,7	83,8
	Osobni rashodi	2.089.963.—	2.761.767.—	3.229.268,50	154,5	116,9
	Višak rashoda	2.877.188,67	—	4.411.682,55		

Osnovni PODACI O FINANCIJSKOM POSLOVANJU Saveza društava inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije Hrvatske i prijedlog za raspodjelu ostatka prihoda za 1985. godinu

PRIHODI I RASHODI ZA 1985. GODINU

PRIHODI

Preneseni višak prihoda iz protekle godine	dinara	1.456.861,—
Prihodi od SIŽ-a IV za znanstveni rad	dinara	1.215.400,—
Prihodi od vlastite djelatnosti	dinara	8.306.770,—
Ostali prihodi	dinara	7.538.058,39
Ukupno prihodi	dinara	18.517.089,39

RASHODI

Materijalni troškovi i amortizacija	dinara	10.876.138,34
Osobni dohoci	dinara	2.765.576,—
Porezi i doprinosi iz prihoda	dinara	228.757,—
Ostali doprinosi i pomoć	dinara	234.935,50
Ukupno rashodi	dinara	14.105.406,84
OSTATAK PRIHODA	dinara	4.411.682,55

OSTATAK PRIHODA PROIZLAZI PO MJESTIMA TROŠKOVA

Savez i Stručne službe	dinara	3.905.804,53
Šumarski list	dinara	399.044,—
Tiskanice i knjige	dinara	106.834,02
	dinara	4.411.682,55

PRIJEDLOG ZA RASPODJELU OSTATKA PRIHODA

— POSLOVNI FOND	dinara	773.343,55
— FZP OPĆA NAMJENA	dinara	141.000,—
— OSTALI FONDOVI REZERV	dinara	1.500.000,—
— OSOBNİ DOHOCI PO Z.R.	dinara	422.100,—
— POREZI I DOPRINOSI	dinara	165.967,—
— ZA PRIJENOS U IDUĆU GODINU	dinara	1.409.272,—

Nakon kratkog obrazloženja i odgovora na postavljena pitanja, prihvaćen je Završni račun za 1985. godinu i raspodjela ostatka prihoda:

- za poslovni fond din. 773.343,55
- FZP opća namjena din. 141.000,—

Ad 4. Izvještaj Odbora Samoupravne kontrole pročitao je predsjednik Adam Pavlović.

IZVJEŠTAJ SAMOUPRAVNE KONTROLE Saveza društava inženjera i tehničara šumarstva i drvene industrije Hrvatske o izvršenim pregledima materijalno-financijskog poslovanja u vremenskom razdoblju od održane 90. Skupštine Saveza društava inženjera i tehničara šumarstva i drvene industrije Hrvatske tj od 27. veljače 1985. godine do 18. veljače 1986. godine.

Samoupravna kontrola radila je u sastavu Pavlović Adam, dipl. inž., Mrđenović Stevo, dipl. inž. i Momčilović Bogdan, dipl. inž., te u vezi čl. 46 Statuta Saveza društava inženjera i tehničara šumarstva i drvene industrije. U naprijed navedenom razdoblju prigodom pregleda ustanovili smo da se blagajnički dnevnik vodi uredno na temelju postojećih dokumenata, te da se blagajnički maksimum ne prekoračuje. Za ulazne i izlazne fakture postoji propisana dokumentacija. Vođena je briga da se dugovi naplate a poteškoća oko naplate bilo je najviše radi toga što je u vezi reorganizacije šumarskih organizacija po ZOŠ-u došlo do ukidanja pojedinih šumarija ili naziva. Dugovanja u iznosu od 257.281.— dinar odnose se na pretplatu u proteklom razdoblju, međutim ima jedan manji dio starih potraživanja. Poduzete su mjere i upućen zahtjev šumarskim organizacijama da pošalju točne adrese na koje treba dostavljati Šumarski list, sa zahtjevom da se uplate potraživanja bez obzira da li postoji organizacija — šumarija ili ne, jer netko je primao list.

Ustanovljeno je da su novčana sredstva trošena namjenski i u okviru financijskog plana. Obaveze prema dobavljačima su podmirene osim iznosa od 3.750.— dinara koji nije podmiren radi računa koji je stigao kasno.

Inventurna komisija je obavila popis osnovnih sredstava, sitnog inventara u upotrebi, zalihe gotove robe (knjige i tiskanice), novac i sve vrijednosne papire u blagajni, sredstva zajedničke potrošnje i ostala potraživanja i obaveze. Sva dokumentacija o inventurnom popisu nalazi se u prilogu i pregledana je po članovima Samoupravne kontrole.

Inventurna komisija predlaže Predsjedništvu da se otpišu neupotrebljive tiskanice u vrijednosti od 9.908,19 dinara, i oštećeni sitni inventar u iznosu od 12.002,75 dinara, što se od strane Samoupravne kontrole smatra ispravnim.

Za popravak fasade zgrade Saveza u toku 1984. i 1985. godine, izvođač »ZIM-70« podnio devet privremenih situacija i aneksa sa vrijednošću izvedenih radova u iznosu od 8.794.695.— dinara. Od ovih situacija komisija i nadzorni organ radi neizvršenja radova na dijelu zgrade (kameni dio) umanjili su iznos za 144.440.— dinara s time da će ovo biti isplaćeno kada radovi budu kvalitetno izvedeni, i tada će biti napravljena okončana situacija izvršenih radova na popravci fasade.

Samoupravna kontrola prihvaća izvještaj uz Završni račun o financijskom poslovanju i raspodjeli prihoda Saveza inženjera i tehničara šumarstva i drvene industrije za 1985. godinu kako slijedi:

PRIHODA I RASHODI ZA 1985. GODINU

PRIHODI

Preneseni višak prihoda iz protekle godine	dinara	1.456.861.—
Prihodi od SIŽ-a IV za znanstveni rad	dinara	1.215.400.—
Prihodi od vlastite djelatnosti	dinara	8.306.776.—
Ostali prihodi	dinara	7.538.058,39
Ukupno prihodi	dinara	18.517.089,39

RASHODI

Materijalni troškovi i amortizacija	dinara	10.876.138,34
Osobni dohoci	dinara	2.765.576.—
Porezi i doprinosi iz prihoda	dinara	228.757.—
Ostali doprinosi i pomoć	dinara	234.935,50
Ukupno rashodi	dinara	14.105.406,84
OSTATAK PRIHODA	dinara	4.411.682,55

OSTATAK PRIHODA PO MJESTIMA TROSKOVA

Savez i Stručne službe	dinara	3.905.804,53
Sumarski list	dinara	399.044.—
Tiskanice i knjige	dinara	106.834,02
Ukupno	dinara	4.411.682,55

Ovaj izvještaj predlaže se Predsjedništvu Saveza društava inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije Hrvatske na znanje i suglasnost.

Zagreb, 18. 02. 1986.

Komisija:

1. Predsjednik Adam Pavlović, dipl. inž.
v.r.
2. Član Bogdan Momčilović, dipl. inž.
v.r.
3. Član Stevo Mrđenović, dipl. inž.
v.r.

Prihvaćen je izvještaj bez primjedbi.

Ad 5. Razmatranje PRIJEDLOGA FINACIJSKOG PLANA prihoda i rashoda za 1986. g.

**Prijedlog financijskog plana Saveza društava inženjera i tehničara šumarstva i
drvne industrije Hrvatske za 1986. godinu**

Red. broj	O P I S	Ostvareno u 1985. g.	Planirano za 1986. g.	Indeks 4 : 3
1	2	3	4	5
A PRIHODI				
1.	Prihodi od prodaje šumarskog lista, separata, oglasa	2.889.834.—	3.756.784.—	130
2.	Prihodi od izdavačke djelatnosti	2.264.458,96	2.943.796.—	130
3.	Prihodi od zakupnina	7.605.266.—	9.886.845.—	130
4.	Ostali prihodi	701.504.—	841.804.—	120
	Ukupno prihodi od obavljanja vlastite djelatnosti	13.461.062,96	17.429.229.—	129
5.	Dotacija od SIZ-a IV	965.400.—	1.158.480.—	120
6.	Dotacija za rad društva	250.000.—	250.000.—	100
	Ukupno dotacije	1.215.400.—	1.408.480.—	116
7.	Preneseni višak prihoda iz prošle godine	1.456.861.—	1.600.000.—	110
8.	Ostali prihodi	2.383.765,43	2.684.258.—	113
	Ukupno prihodi	18.517.089,39	23.121.967.—	125
B RASHODI				
<i>I Materijalni troškovi</i>				
1.	Materijal za održ. čistoće kan. mat.	270.152.—	405.228.—	150
2.	Sitan inventar	12.041,75	16.858.—	140
3.	Stručne publikacije i literatura	48.038.—	67.253.—	140
4.	Utrošena energija (plin, elektrika)	275.553.—	468.440.—	170
5.	Poštansko-telef. teleg. troškovi	163.525,30	277.993.—	170
6.	Transportne usluge	21.950.—	37.315.—	170
7.	Troškovi investicijskog održavanja	6.525.295,10	9.554.465.—	146
8.	Komunalne naknade voda, dimnjačar, smeće	226.433,50	384.937.—	170
9.	Tiskanje Sum. lista separata	1.804.880.—	3.248.784.—	180
10.	Povremeni i privremeni poslovi	21.353,50	34.165.—	160
11.	Ostale neproizvodne usluge	134.937.—	229.393.—	170
12.	Izdaci za reprezentaciju	49.691,50	69.568.—	140
13.	Amortizacija	522.391,25	940.304.—	180

Red. broj	O P I S	Ostvareno u 1985. g.	Planirano za 1986. g.	Indeks 4:3
1	2	3	4	5
	B RASHODI — nastavak			
14.	Ostali materijalni troškovi	258.174,44	366.987.—	142
15.	Naknade za usluge SDK	35.037,50	49.052.—	140
16.	Premija osiguranja	90.637,50	145.020.—	160
17.	Dnevnice i put. troškovi za službena putovanja	74.548.—	126.731.—	170
18.	Autorski honorari	341.499.—	580.548.—	170
	Ukupno materijalni troškovi i amortizacija	10.876.138,34	17.003.041.—	156
19.	Osobni dohoci	3.046.976.—	5.179.859.—	170
20.	Porezi i doprinosi iz prihoda	374.696.—	636.983.—	170
21.	Ostali porezi i doprinosi	201.618,50	262.104.—	130
23.	Pomoći i dotacije drugim KDS	33.317.—	39.980.—	120
	Ukupno osobni rashodi	3.656.607,50	6.118.926.—	167
	UKUPNO RASHODI	14.532.745,84	23.121.967.—	
	PRIHODI	18.517.089,39	23.121.967.—	125
	RASHODI	14.532.745,84	23.121.967.—	
	OSTATAK PRIHODA	3.984.343,55	—	

Obrazloženje prijedloga dali su Vlatka Antičić i Ivan Maričević. U raspravi su sudjelovali Frković, Sirotić, Prpić, Komlenović i Kovačić. Nakon rasprave Financijski plan za 1986. godinu je prihvaćen.

Ad 6. Razmatranje prijedloga PROGRAMA RADA za 1986. godinu.

Predsjednik Komlenović naglašava pojedine sadržaje i zadatke iz prijedloga i otvara raspravu. Sirotić predlaže aktivnost u vezi primjene standarda za šumske proizvode, osposobljavanje kadrova i organiziranijeg djelovanja naših društava. Kovačić govori o pozitivnim promjenama u odnosu na tretman privatnih šuma i naglašava mogućnost racionalizacije pregrade drva u kvalitetnije i više vrijedne proizvode za tržište. Nakon toga Komlenović predlaže da se u program unesu date primjedbe, što je i prihvaćeno.

Ad 7. Pripreme za ODRŽAVANJE 91. SKUPŠTINE SAVEZA (mjesto održavanja, datum i dnevni red).

Prihvaćen je prijedlog:

A. Mjesto održavanja: Vinkovci

B. Vrijeme: Druga polovina travnja 1986. godine.

C. Dnevni red — prijedlog

1. Otvaranje 91. Skupštine Saveza.
2. Izbor Radnog Predsjedništva Saveza i zapisničara.
3. Izvještaji o radu Saveza za razdoblje između 90. i 91. Skupštine (27. 02. 85. — 16. 04. 86.).
 - a) Izvještaj predsjednika Saveza
 - b) Izvještaj glavnog i odgovornog urednika Šumarskog lista
 - c) Izvještaj predsjednika Odbora Samoupravne kontrole
4. Prihvaćanje Završnog računa za 1985. godinu.
5. Prihvaćanje Programa rada za 1986. godinu.
6. Prihvaćanje Financijskog plana prihoda i rashoda za 1986. godinu.
7. Rasprava o izvještajima i prijedlozima izvršenim i datim pod 3., 4., 5., i 6. točkom dnevnog reda.
8. Sagledavanje razvojnih mogućnosti šumarstva i prerade drva u SR Hrvatskoj.
9. Prijedlog zaključaka

Ad 8. TEKUĆA PITANJA

Predložene su i donešene slijedeće odluke:

1. Blagajnički maksimum za 1986. godinu utvrđuje se sa dinara 25.000.—
2. Za uskladištenje i distribuciju tiskаница od 1. siječnja 1986. godine ispostavljati fakture po uvećanoj cijeni za 50%, odnosi se na tiskанице koje su nabavljene prije 1985. godine.
3. Cijene oglasa u Šumarskom listu za 1986. godinu uvećane su za 50%
4. Planska vrijednost boda od 1. siječnja 1986. godine povećava se za 30% a iznosi 260.— dinara.
5. Visina dnevnice za službena putovanja od 1. ožujka 1986. godine iznosi 3.279.— dinara, a uz račun za noćenje iznosi 4.200.— dinara. Kada se utvrde i objave podaci o prosječno mjesečno isplaćenom čistom osobnom dohotku po radniku u privredi Republike u prethodnom polugodištu, uskladiti će se i ova odluka s tim podacima.
6. Izdaci za prehranu radnika u toku rada iznose dinara 6.457.— mjesečno. Za prijevoz na rad i s rada priznaju se dva karneta u toku mjeseca.
7. Visine autorskih honorara za Šumarski list od 1. siječnja 1986. godine uvećavaju se za 30%.
8. Utvrđuju se nove cijene za iznajmljivanje i to:
 1. Velika dvorana dinara 9.000.— više grijanje 1.800.—
 2. Mala dvorana dinara 3.000.— više grijanje 900.—
9. Odobravaju se troškovi za sistematski pregled radnika Stručne službe Saveza.
10. Odobravaju se sredstva za kolektivno osiguranje radnika Stručne službe Saveza kod CROATIA osiguranja imovine i osoba.

11. Odobravaju se sredstva za zajedničke aktivnosti Saveza i Društva Zagreb u iznosu od 100.000.— dinara. Posebno se odobravaju sredstva za pogrebne troškove višegodišnjeg tajnika Saveza Rudolfa Antoljaka, dipl. inž. u iznosu od dinara 120.000.—.
12. Odobravaju se sredstva za planirane aktivnosti OO sindikata (u proporcionalnom iznosu prema broju naših članova) a prema prijedlogu IZVRŠ NOG ODBORA OO sindakata.
13. Odobrava se raspisivanje licitacije za prodaju otpisanog inventara (van upotrebe). Komisija u sastavu: Komlenović, Kovačić, Stjepčević i Maričević dužna je izvršiti odgovarajuću pripremu za realizaciju toga zadatka.
14. Odobrava se adaptacija tavana — potkrovlja do ulice 8. maja. U skladu Zakona o denacionalizaciji Šumarskog doma i zadataka Saveza o maksimalnom korištenju postojećeg prostora za aktivnost organizacija — institucija šumarstva i drvno-prerađivačke struke, Predsjedništvo je suglasno da jedan dio tavanskog prostora za svoje potrebe adaptira SIZ za šumarstvo Hrvatske, a drugi dio Poslovna zajednica »Exportdrvo« Zagreb. Prema dogovoru sa predstavnicima ovih organizacija može se ugovoriti izrada odgovarajuće dokumentacije za adaptaciju tavana.
15. Prihvaća se prijedlog SAS-a o proizvodno radnim natjecanjima radnika šumarstva Hrvatske i prijedlog SAS-a o proizvodno radnim natjecanjima radnika u industrijskoj preradi drva SR Hrvatske.
16. Odobravaju se sredstva za izradu dokumentacije radi obnove dvorišnih fasada i uređenja dvorišta.
17. Odobravaju se sredstva za apsolutnu zabavu studenata šumarstva.
18. Odobravaju se sredstva za financiranje Univerzijade 87. u iznosu od jednodnevne zarade po zaposlenom, a na teret poslovnog fonda.
19. Odobrava se kupnja umjetničke slike »Umiranje šuma« — slikara dipl. inž. šumarstva Karla Posavca u vrijednosti dinara 120.312.—.
20. Odobravaju se troškovi pripreme za tiskanje Zakona o šumama, Pravilnika o izradi šumskogospodarskih osnova područja, osnova gospodarenja gospodarskim jedinicama i programa za gospodarenje šumama, Pravilnika o doznaci stabala, žigosanju drvnih sortimenata, popratnici i šumskom redu.
21. Odobravaju se troškovi za preseljenje i uređenje knjižice, uređenje čitaonice i nabavka 1 televizora, 1 radia, 3 šaha, stručnih i drugih časopisa i dnevne štampe (»Vjesnik« i dr.)
22. Prima se na znanje obavijest i daje se suglasnost na povećanje cijene za tiskanje Šumarskog lista u 1986. godini.
23. Prihvaća se prijedlog o izradi odgovarajuće koncepcije — programa za racionalnije tekuće i dugoročnije korištenje Šumarskog doma, a u cilju razvoja i unapređenja šumarske i drvnoprerađivačke struke i primijenjene znanosti.

Zapisnik napisao:

Ivan Maričević, dipl. inž.
v.r.

Predsjednik Predsjedništva:
dr Nikola Komlenović, v.r.

ZAPISNIK

3. sjednice PREDSEDNIŠTVA DRUŠTVA inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije Zagreb, održane dne 17. prosinca 1985. godine u 17 sati.

Prisutni: Ing. T. Horvat, Ing. N. Sirotić, Ing. T. Litvaj, Ing. E. Vilček i Mr N. Lukić od Predsjedništva Društva te Ing. R. Herljević i Mr I. Dokuš iz Samoupravne kontrole Društva.

Osutni: Ing. D. Dadasović i Ing. D. Böhm iz Predsjedništva te Mr D. Biondić, Mr I. Kuzmanić i Ing. B. Brđarić iz Samoupravne kontrole.

Dnevni red:

1. Izvještaj tajnika o registraciji Društva.
2. Organizacija podružnica i sekcija.
3. Izvještaj o radu podružnica — sekcija.
4. Izvještaj blagajnika o naplati članarine, utroška sredstava i dugovanja.
5. Osnivanje registra članova.
6. Održavanje tradicionalnog »ispraćaja stare godine« i odobrenje sredstava za tu svrhu.
7. Određivanje članarine za 1986. godinu.
8. Razno.

Kako sjednici, opravdano ne prisustvuje predsjednik Društva Ing. D. Dadasović kao ni podpredsjednik Ing. D. Böhm, sjednicu vodi tajnik Ing. T. Horvat a zapisnik Ing. E. Vilček.

Ad 1

Na registraciji Društva radeno je cijele godine, ali zbog velike procedure taj posao još nije završen. Za registraciju je traženo: Statut Saveza i Statut Društva, zatim upis u registar društava u gradskoj upravi, popis osoba koje zastupaju Društvo, popis članova Predsjedništva sa svim generalijama, nadalje odluke o osnivanju Društva i Saveza, rješenje Republičkog sekretarijata za pravosuđe i upravu o upisu Saveza DIT-ova, mišljenje Republičke konferencije SSRNH o postojanju društvenog interesa za djelovanje Društva. Sve to, kao i zauzetost tajnika na njegovom radnom mjestu, razlozi su, da službeni podnesak za registraciju nije podnjet. — Zaključeno je, da se to obavi narednih dana zajedno s Ing. I. Maričevićem uz pomoć Mr N. Lukića i Ing. T. Litvaja, koji će se u tu svrhu sastati sutra u 8 sati.

Ad 2

Do sada je organizirana samo podružnica umirovljenika, a ostale nisu zbog reorganizacije šumarstva i drvne industrije kao i nove organizacije Općeg udruženja i Poslovne zajednice. U toku je formiranje Poslovne zajednice EXPORT-

DRVO na novim principima te organizacija SIZ-a za šumarstvo. — Zaključeno je, da se odmah po registraciji Društva pristupi organiziranju podružnica i sekcija, kako je to Statutom Društva predviđeno.

Ad 3

Ing. N. Sirotić, predsjednik Podružnice umirovljenika, prikazuje rad te Podružnice. Podružnica redovno održava »Šumarske četvrtke«, organizira predavanja i ekskurzije. Do sada su bile ekskurzije u DI »SLAVONIJA« u Slav. Brodu i DI »MARKO ŠAVRIĆ« u Krapini i Đurmancu. Održana su predavanja: O organizaciji šumarstva i novom Zakonu o šumama, O štetnom utjecaju kiselih kiša, O kozama i o Termoelektrani Plomin II. Predavanja su bila redovno dobro posjećena, ali inače u radu Društva sudjeluje premalo članova iz udruženog rada. Cilj nove organizacije DIT-a je jače angažiranje članova iz operative, pa je tako izabrano i Predsjedništvo Društva. Međutim to ide teško. Od plana rada naglašava se organiziranje na proljeće ekskurzije na područje Istre te na Deliblatsku pješčaru, pa bi bilo poželjno da na tim ekskurzijama više sudjeluju i članovi iz operative a ne samo umirovljenici.

Ad 4

Blagajnik ing. E. Vilček izvješćuje:

prihodi su iznosili 68.559,70 Din., rashodi 8.418,60 Din te je prema tome aktivni saldo 60.141,10 din. koji se nalazi na žiro-računu i u blagajni.

Prihodi su: od ubrane članarine 25.550,00 Din, povrata predujma »Šumarskog četvrtka« 1.660,50 Din. te aktive iz 1984. godine 41.349,20 Din.;

rashodi se sastoje: za inventar 950,00 Din., za uredski pribor 494,60 Din., za poštanske troškove 724,00 Din., i za usluge trećih lica 6.250,00 Din. Za reprezentaciju i za putne troškove nije ništa isplaćeno.

Dugovanje se sastoji od neubranih članarina na Sumarskom fakultetu, u Općem udruženju i »M. Šavriću« te on nekih umirovljenika i članova s kojima nemamo kontakta.

Ad 5

Zaključuje se, da se svim članovima dostavi obrazac tzv. »OSOBNOG LISTA« s molbom da ga ispunjenog vrate Društvu i tako utvrdi broj inženjera i tehničara u Zagrebačkoj regiji. Osobni list treba sadržati slijedeće podatke, Ime i prezime te očevo ime, dan, mjesec i godina rođenja, mjesto i država, točna adresa (broj telefona — ako ima), socijalno porijeklo (zanimanje roditelja), svršene škole, gdje i kada (osnovna, srednja, fakultet, magisterij, doktorat), tok službovanja i funkcija (po mogućnosti od — do kada).

Ove obrasce izraditi će u 500 kom Ing. T. Horvat.

Ad 6

Zaključuje se da se tradicionalni »Ispraćaj stare godine« obavi u zajednici sa Savezom dne 27. XII. u 18 sati. U programu će učestvovati samo članovi društva. Organizacija programa povjerava se ing. K. Posavcu uz učestvovanje ing. S. Vanjkovića i ing. D. Kapeca. U sredstvima učestvuje Savez sa 20.000 din a isto toliko i društvo.

Ad 7

Utvrđuje se visina članarine za 1986. godinu i to penzioneri i studenti sa 250,00 a 800,00 din za zaposlene članove Društva.

Ad 8

Zaključuje se, da će se slijedeća sjednica predsjedništva društva održati čim se izvrši registracija društva i o tome dobije rješenje radi donošenja plana rada i proračuna te organizacije podružnica.

Mr Lukić će na »Šumarskom četvrtku« dati izvještaj o »proslavi 125 godina šumarske nastave u Hrvatskoj i 25-godišnjici samostalnosti Šumarskog fakulteta u Zagrebu.

Kako je dnevni red završen, sjednica je zaključena u 18,15 sati.

Zapisničar:

Ing. E. Vilček, v. r.

VISOKO PRIZNANJE PROF DR MILANU ANDROIĆU

»Za više hrane i bolji životni okoliš« bio je moto »Jugoslavenkog savjetovanja o primjeni pesticida«, koje je održano u Opatiji od 6. do 12. prosinca prošle, 1985. godine. Tom prigodom prof. dr Milan Androić primio je Povelju, koju mu je za životno djelo na području zaštite šume dodijelilo Jugoslavensko društvo za zaštitu bilja. Osim prof. Androića to visoko priznanje primili su i prof. dr Josip Kišpatić, prof. dr Dragutin Luteršek te dr Stana Hočevar, fitopatolog u Institutu za gozdno in lesno gospodarstvo pri Biotehniški fakulteti u Ljubljani.

PRVA NAGRADA ROMANU »FIJUMAKA« SREČKA CUCULIĆA

Šumarima i značajnijim književnicima prošlosti (Kozarcu, Čipiku, Petroviću-Peciji, Matijaševiću) u naše vrijeme pridružuju se David Kabalin i Srećko Cuculić. O Davidu Kabalinu u Šumarskom listu (br. 11—12/1982.) nalazi se o svrt prigodom njegovog umirovljenja, a sada nekoliko riječi o Srećku Cuculiću. Povod ovoj bilješci je njegov roman »FIJUMANKA«, objavljen ove godine u Rijeci a NAGRAĐEN prvom nagradom na natječaju »Fonda Drago Gervais« 1985. godine. Srećko Cuculić rođen je 1937. godine u Skrljevu a radi u »Transjugu« u Rijeci. Romanu »Fijumanka« prethodila su dva romana i niz pripovijedaka.

U NEKOLIKO REDAKA

Da pelud topole nekim osobama prouzrokuje dišne teškoće (peludnu hunjavicu, polinozu), poznato je. Međutim i na pelud drugih vrsta drveća neke osobe su alergične. Prema opažanjima u Alergološkoj ambulanti u Dubrovniku, kako izvješćuje dr. Nikša Sindik u »Liječničkom vjesniku« br. 1 1986., tijekom 1981. i 1982. godine POLINOZU MOŽE UZROKOVATI PELUD crnog jasena, bijelog graba, smrdljike (*Pistacea terebinthus*), čempresa, borovice (*J. oxycedrus*), alepskog i crnog bora te brnistre (*Spartium junceum*). Od 130 ispitanih na kutanu reakciju u 10% ta je reakcija bila pozitivna na pelud crnog jasena, 5% bijelog graba, a ostalih vrsta ispod 5%. Na pelud masline reakcija je bila pozitivna u 30% ispitanih. Sve one vrste premašio je pelud trajnice *Parietaria officinalis* (crkvine, u Dubrovniku drijenak, da navedem samo dva od 35 narodnih naziva ove biljke). Stanište ove biljke su stari zidovi ili napuštene livade.

ARNOLD ARBORETUM Harvardskog sveučilišta (Boston, USA) na površinu od 108 ha sadrži 6 500 vrsta drveća. To sveučilište, koje nosi ime po osnivaču Joh. Harwardu, osnovano je prije 350 godina (1636) i najstarije je u USA. Prve godine studirala su samo četiri studenta, dok ih je danas na 9 fakulteta (sa 17 odvojenih odsjeka) oko 16 000. Nastavno vijeće broji 7 000 članova.

Nedaleko sela Kotišina poviše Makarske u srpnju prošle, 1985., godine za javnost otvoren je BIOKOVSKI BOTANIČKI VRT. Vrt se nalazi na površini od 16,5 ha a osnovan je na inicijativu prirodnjaka dra. fra Jure Radića, odlukom od 2. listopada 1984. godine Skupštine općine Makarske. U osnivanju ovog botaničkog vrta doprinosom sudjelovali su Centar za kulturu Općine Makarska, Institut »Planina i more« i ŠUMARIJA MAKARSKA.

F. Halpa i W. Knigge, s Instituta za iskorišćivanje šuma Sumarskog fakulteta na Sveučilištu u Göttingenu, ispitali su SVOJSTVA ČVRSTOĆE DRVA sa stabala duglazije razlikih u sastojinama s raznim intenzitetima proreda i došli do rezultata, da intenzitet proređivanja nema utjecaja na ta svojstva duglazijevine. Ispitani uzorci »pokazali su visoku čvrstoću savijanja a vrlo visoku čvrstoću na vlak«.

RISOFAN je novi materijal za pakovanje proizveden iz dotrajalih (čelavih) guma i drvnih otpadaka. Tehnologija je pronađena u Institutu u Kalugi (SSSR) i u korišćenju za izradu sanduka odlikuje se manjom težinom u odnosu na drvo, većom čvrstoćom i dobrom otpornošću na vlagu (vodu).

U Švedskoj je KORIŠĆENJE ARBORICIDA I PESTICIDA u nadležnostima općina. To znači, da o pojedinoj općini ovisi, da li će se ta sredstva koristiti ili ne. To je jedna od mjera za zaštitu prirode. Kako državne šume zbog pomanjkanja radne snage nisu u mogućnosti obaviti čišćenje šuma uprava tih šuma i organizacije za zaštitu prirode sporazumile se da to obave članovi tih organizacija. Trošak ovog načina čišćenja iznosi oko 300 šv. kruna po 1 ha. (hr)

RUDOLF ANTOLJAK,
dipl. inž. šumarstva

(9. XI 1911 — 19. II 1986)

Napustio nas je zauvijek jedan izuzetan čovjek, divan čovjek, koji je širio oko sebe nemir dobro organizirane akcije. Njegove stalne težnje i gledanja u budućnost i prošlost stremili su savršenstvu kretanja naprijed za kvalitetnije ljude, za bolju i vredniju šumu, za razvoj struke, za pravo mjesto struke u našem društvu, za bolje međusobno shvaćanje šumara i pilanara.

Svrha njegova razmišljanja i djelovanja uvijek je uzvišena i predstavlja siguran korak naprijed poslije završene akcije. Antoljakova motivacija za pokret nije nikada obična, a posao koji obavlja je isplaniran savršeno, do najsitnijih pojedinosti.

Ing. Rudi Antoljak nije poznavao problem pronalaženja suradnika, privlačio ih je svojim oduševljenjem i marljivošću koja nije poznavala granica. Njegova najveća i možda jedina ljubav bio je Savez

društava inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije.

Tajnik Saveza postaje 1948. godine i na toj dužnosti ostaje do 1952. godine. Razvoj Šumarskog društva u dinamičnim poslijeratnim godinama upravo traži čovjeka Antoljakova profila. U svome tajničkom razdoblju organizira izdavanje izvrsnih šumarskih priručnika što predstavlja poseban doprinos razvoju šumarske i drvarske struke. Njegov tadašnji boravak u Savezu ostavlja duboke tragove u smislu razvoja Društva i doprinosa struke porušenoj Zemlji.

Poslije dvadeset godina provedenih u operativi ponovno se vraća Savezu. Ovaj puta kao poslovni tajnik i pun ideja za promicanje struke. U Savez se vratio uoči proslave stote godišnjice izlaženja ŠUMARSKOG LISTA i 130-te godišnjice osnivanja Hrvatskog šumarskog društva.

Njegova prva velika akcija je organiziranje stručnog Savjetovanja u Zadru 1974. godine pod naslovom »Uloga šume i šumske vegetacije u zaštiti jadranskog područja.« U organizaciji i radu Savjetovanja pridobiva suradnju mladih znanstvenih kadrova.

Slijedi organizacija vrlo uspjele proslave 100-godišnjice neprekidnog izlaženja ŠUMARSKOG LISTA i 130-godišnjice osnivanja Saveza te izdavanje značajne publikacije pod naslovom POVIJEST ŠUMARSTVA HRVATSKE KROZ STRANICE ŠUMARSKOG LISTA čiji je jedan od urednika.

Ing. Antoljak poduzima poslije toga veliku akciju vraćanja nacionaliziranoga ŠUMARSKOG DOMA Savezu. Višegodišnjim napornim radom uspijeva postići cilj u koji je malo tko vjerovao. Godine 1979. Sabor SR Hrvatske donosi Zakon, po hitnom postupku, o vraćanju zgrade ŠUMAR-

SKI DOM Savezu, koji se ponovno nalazi u vlastitoj kući.

Antoljakova »MALA ŠUMARSKA KRONIKA« plijen pažnju čitalaca ŠUMARSKOG LISTA i još jednom otkriva u njemu pravo novinarsko perlo. Znao je otkriti pravi napis, bio je kratak i jezgrovit, pa »Kronika« povećava popularnost ovoga stručnog časopisa.

Druga velika Rudijeva ljubav poslije Šumarskog društva je njegova generacija fakultetskih kolega kojoj do kraja ostaje vjeran. Oživljavanjem »ŠUMARSKOG ČETVRTKA« skuplja više šumarskih generacija među kojima pronalazi svoje najvjernije suradnike u naporima za promicanje Saveza i struke. Bio je zaista izuzetan čovjek.

Dozvolite mi na kraju, da se u ime Saveza društava inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije Hrvatske te u ime Šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu oprostim od divnog čovjeka koji će nam nedostajati.

Neka je vječna hvala i slava ing. Rudiju Antoljaku!

Ovim govorom Prof. dr Branimir PRPIĆ, glavni urednik Šumarskog lista, nad odrom odao je posmrtnu počast ing. Rudolfu Antoljaku u ime Saveza društava inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije Hrvatske i u ime Šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U ime kolega oprostio se ing. Franjo PETROVIĆ, koji je u svom govoru naglasio:

Od početka do kraja njegove stručne karijere i života njegov životni put manje je bio posut ružama a više trnjem. Ali, njegovi nazori, njegovo gledanje i njegova djela odražavala su plemenitost karaktera, nesebičnost, ljubav za pošten rad, ljubav za ljude, posebne one šumarske struke. Znao je, kada je vrijeme, kako pomoći prijateljima i kolegama i u najkritičnijim situacijama.

Nepovoljni uvjeti posljednjih godina stručne karijere bile su razlogom, da je ranije otišao u mirovinu. Međutim velika životna energija i volja za rad te smisao za organizaciju našli su kompenzaciju u stručnodruštvenoj organizaciji u Savezu društava inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije Hrvatske, na dužnosti tehničkog tajnika.

Na dužnosti tehničkog tajnika unio je cijeloga sebe, provodeći cijele dane, s kratkim dnevnim odmorom, na radnom mjestu a bilo je i mnogo dana, kada su prozori njegove radne sobe bili rasvjetljeni i u rano jutro i do kasno u večer.

Na tajničkoj dužnosti ing. Rudi Antoljak organizira društveni rad, među ostalim posebno »Šumarske četvrtke« te oprostaje sa starom godinom, nastoji dati što veći publicitet Savezu, povezati ga s terenskim društvima i afirmirati ga, da ono bude subjekt u rješavanju šumarske problematike. Neumoran je u sakupljanju dokumenata, arhivske građe, materijala i knjiga, koji mogu poslužiti za prikaz razvoja našega šumarstva i za izdavačku djelatnost. Stolovi u njegovoj radnoj sobi bili su puni takvog materijala i često puta znao je naglasiti važnost te dokumentacije.

U predanom radu zaboravio je na sebe, zaboravio je na činjenicu da radni vijek čovjeka ima početak ali i svršetak, njegov radni elan nije dopuštao da uživa plodove svog dugogodišnjeg rada i da nekoliko godina posveti sebi, svojoj obitelji, djeci i unucima. Zaboravlja na uspjehe svoga rada u Savezu, da spomenem samo povrat stručnjaka cijele zgrade Šumarskog doma, i ne

može se pomiriti s činjenicom odlaska s dužnosti poslovnog tajnika, doživljava podsvjesni stres, kojeg njegovo umorno tijelo nije moglo izdržati. Kao neprozirna zavjesa pada oblak na proživljene emocije, na prohujali život da, konačno, zastre i sadašnjost! Obnovljene pritažene boljetice, usprkos pokušaja medicine, nisu mogle biti savladane) te je, 19. veljače, prestalo kucati njegovo plemenito srce, pre-stao je jedan život ugrađen u povijest šumarstva Hrvatske.

Došao je čas da se, duboko potreseni njegovom smrću, zauvijek oprostimo od našeg dragog Rudija izražavajući njegovoj obitelji duboko saučešće sviju nas. Neka mu je lahka hrvatska zemlja kao trajno počivalište njegovog tijela!

* * *

Rudolf Antoljak rođen je 9. studenoga 1911. godine u Doboju, gdje je otac Nikola bio u državnoj službi — carinski inspektor. U Bosni, Sarajevu, polazi i osnovnu školu a srednju, gimnaziju, u Vinkovcima i u Zagrebu. Studij šumarstva završio je na Gospodarsko-šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1935. godine.

Ispit za samostalno vođenje šumskog gospodarstva, kraće stručni ispit, položio je 1943. godine.

S izuzetkom 1933/34. godine, kada je za nepunu godinu dana blizu 100 šumarskih inženjera postavljeno za činovničke pripravnike, do mjesta se teško dolazilo. Stoga je i Rudi Antoljak nakon kraćeg rada u Šumarskom i dohodarskom uredu u Lekeniku (posjed Thurn-Taxisa), od 1936. godine do kraja 1938. godine zaposlen u Jugoslavenskom atletskom savezu u Zagrebu. U Šumarsku službu nastupa 1. veljače 1939. godine u Odsjeku za šumarstvo Banske uprave Savske banovine u Zagrebu i u Zagrebu, kasnije kod Banske vlasti Banovine Hrvatske i Ministarstva šumarstva, ostaje do 21. srpnja 1940. godine.

Od tada pune dvije godine upravitelj je Šumarije u Bosanskoj Krupi odakle je premješten za šumarskog referenta Kotorskoj oblasti u Jastrebarskom, gdje nastupa dužnost 20. srpnja 1943. godine. U Jastrebarskom ne ostaje ni godinu dana, jer 14. lipnja 1944. nastupa dužnost u Glavnom ravnateljstvu za šumarstvo u Zagrebu. Nakon 12-dnevnog (od 1. do 12. lipnja 1945.) rada u Narodnooslobodilačkom odboru (NOO-u) Zagreb premješten je Statističkom uredu Hrvatske u kojem radi do 26. studenoga 1947. godine. Tada je premješten u Ministarstvo šumarstva NR Hrvatske u kojem ostaje do 31. V 1952. godine time, da je od 1. VI 1950. do 31. V 1952. godine bio dodijeljen na rad Šumarskom društvu, točnije Sekciji šumarstva i drvne industrije Društva inženjera i tehničara NR Hrvatske. Slijedi godina dana rada u Institutu za drvno-industrijska istraživanja u Zagrebu, a 11. svibnja 1953. godine prelazi u Projektni biro šumarstva. U ovom Birou ostaje do 1. rujna 1956. godine kada prelazi u Građevno poduzeće »Radnik« u Zagrebu i nakon 15 godina, 31. XII 1971., odlazi u mirovinu.

»Mirovanje« Rudi Antoljaka traje tek tri mjeseca, jer s 1. travnja 1972. godine nastupa dužnost poslovnog (tehničkog) tajnika, u Savezu ITSDJ Hrvatske, koju dužnost obavlja do kraja 1983. godine. Formalno je, kao umirovljenik, s pola radnog vremena, a u stvari i više nego cijelo, kako je naglašeno i nadgrobnim govorima. Kako je na Plenumima Sekcije od 15. II 1948. te 15. III 1949. godine bio izabran za tajnika II /uz I tajnika inž. Branka Manojlovića, a na Plenumu od 28. I 1950. godine za tajnika I, to je Rudi Antoljak na toj dužnosti proveo ukupno oko 15 godina. Posebno je značajan drugi tajnički period, period u kojem je, i njegovim ustrajnim nastojanjima, Šumarski dom u cijelosti pripao šumarima — šumarskoj struci, te kada je pala 100-godišnjica obnove rada Hrvatsko-slavonskog šumar-

* Toje proveo tadanji ministar šuma i ruda Pavao Matica (np. O. Piškorića).

skog društva, osnovanog 30 godina prije ali s prekidom pod udarom Bachovog apsolutizma, te 100-godišnjica neprekidnog izlaženja Šumarskog lista. Za proslavu Antoljak je bio scenarist, režiser i organizator, a kako je bila organizirana i izvršena nalazimo dokumentaciju u Šumarskom listu br. 6-7/1976. Dodajmo, da je i naslovna stranica Šumarskog lista za tu, pa i kasnija godišta njegova kreacija.

Prema podacima u »Stručnom kartonu« iz 1948. godine, Antoljak se posebno bavio propagandom šumarstva (1 god. i 5 mj.) i statistikom šumarstva (5 godina). Također je u podnesku za Zavod za statistiku Hrvatske naveo da je »napisao znatan broj stručnih članaka u časopisima, novinama i priručnicima, održao niz predavanja na Radio stanicj Zagreb, organizirao 1948. i 1949. paviljon, Šumarstvo i drvna industrija FNRJ na zagrebačkom velesajmu i sl.« Najveći dio toga je objavljen bez potpisa tako, da za sada možemo registrirati s područja propagande samo članak »Propaganda šumarstva u praksi« (Šumarski list, 1940. br. 1.) i »Spas naših šuma je ugljen« (zagrebačke novine »Novosti«, 1941. br. 18.).

Antoljak je pokazivao posebnu naklonost za statistiku, pa je želio i 1952. godine opet nastaviti rad u Zavodu za statistiku. Sa statistikom započeo je zapravo 1938. godine u Odjelu za šumarstvo Savske banovine gdje je sređivao podatke za »Statistiku šuma i šumske privrede za 1938. godine«, koju je, pod uredništvom vrsnog šumara Ing. Teodora Španovića,

1940. godine izdalo Ministarstvo šuma i ruda u Beogradu.

Smisao za dokumentaciju dokazuje njegov prikaz »Zakon o vraćanju nacionaliziranog dijela zgrade Šumarskog doma u Zagrebu«, objavljenog u Šumarskom listu 1977. godine. A takvog je karaktera jednim dijelom i »Mala šumarska kronika«, u kojoj je 1974/75. godine na 83 stranice objavio 252 vijesti, crtica i zanimljivosti. »Mala šumarska kronika« u šumarskoj javnosti vrlo je povoljno primljena, a nije nastavljena zbog priprema za navedene proslave a jednom prekinutu nit nije nastavio.

Kao voditelj Biroa za štampu i propagandu Ministarstva šumarstva NR Hrvatske (od 27. XI 1947. do 30. IV 1950. tj. do njegove likvidacije) bavio se i uređivačkom djelatnošću, od koje posebno navodimo Mali šumarsko-tehnički priručnik, koji je izašao 1949. godine u izdanju, tadašnje, šumarske sekcije Društva inženjera i tehničara NR Hrvatske. Sudjelovao je i u uređivanju Šumarskog lista te bio suurednik edicije »Povijesti šumarstva Hrvatske 1846 — 1976 kroz stranice Šumarskog lista«.

R. Antoljak bio je društveno aktivan i kao student šumarstva, a 1934. godine dobio je nagradu Jugoslavenskom šumarskog udruženja obradivši natječajnu temu »Šume i imena mjesta Jugoslavije« (koja je ostala u rukopisu).

Savez društava inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije Hrvatske

ANTUN TUNA FERİĆ
dipl. inž. šumarstva

15. veljače 1986. godine preminuo je u Zagrebu i 20. veljače sahranjen na Mirogoju naš kolega Antun Tuna Ferić, istaknuti šumarski i drveno-industrijski stručnjak, bivši direktor »SLAVONIJE« drvene industrije u Slav. Brodu, niz godina predstavnik »EXPORTDRVA« u Zap. Njemačkoj, direktor izvoznog poduzeća »OMNICO« u Frankfurtu, itd.

Antun Ferić rođio se 1919. godine u Brodskom Stupniku, selu nedaleko Slav. Broda, kao potomak stare graničarske zadruge Ferića. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, gimnaziju u Slav. Brodu, a studirao i diplomirao na Šumarskom fakultetu u Zagrebu.

Ličnost Antuna Tuna Ferića oblikovala se u predrevolucionarnom vrijetu, kakvo je vladalo u Brodu u godinama pred II svjetski rat, a koje se naročito izrazilo među učenicima viših razreda brodske gimnazije, u onoj dobi kada se formira čovjekov karakter i njegovo opredjeljenje. Već tada se Tuna Ferić priklanja naprednom socijalističkom pokretu i krugu, iz kojeg je proizišao veći broj istaknutih društveno-političkih i privrednih rukovodilaca Hrvatske.

Nakon diplomiranja radio je nekoliko godina na poslovima šumarstva i drvene industrije, među ostalim bio je kraće vrijeme i direktor pilane u Ogulinu, a već 1951. god. u svojoj dobi od 32 godine postavljen je za glavnog direktora velikog i renomiranog poduzeća drvene industrije, »SLAVONIJE d. i.« u Slavonskom Brodu. Upravo na tome radnom mjestu, tijekom 12 godina, Antun Tuna Ferić dao je najviše, dao je cijelog sebe u borbi za odr-

žanje i napredak velikog kolektiva kojem je bio na čelu.

O tome razdoblju njegova života i rada najbolje je ponoviti riječi koje je sam nedavno, u rujnu 1985. god., na sastanku starijih šumarskih i drveno-industrijskih stručnjaka iz DIT-a šumarstva i drvene industrije Zagreb, održanom u »Slavoniji« u Brodu — iako već oronulog tijela ali još bodrog duha i glasa — rekao:

»S dekretom tadašnjeg Ministarstva šumarstva i drvene industrije SRH u Zagrebu o postavljanju za direktora »Slavonije« pratile su me i loše prognoze što se tiče budućnosti starih poduzeća drvene in-

Antun Tuna Ferić pažljivo promatra tek izrezani furnir prigodom obilaska pilane s ekskurzijom DITSDI-a Zagreb, 1985. godine.

dustrije, »Slavexa« i »Slavonije«, koja u Brodu djeluje od 1890. odnosno 1901. godine. Oba poduzeća, koja su bila osnovana na široj sirovinskoj bazi starih slavonskih hrastika i prostranih šuma hrasta lužnjaka, jasena i brijesta, u novim uvjetima privređivanja, u sistemu gdje u načelu svaka komuna nastoji da na svojoj sirovinskoj osnovi razvija i svoju industriju, postepeno se smanjivala sirovinska baza za dvije velike pilane. A ja sam,« — tako je pred eminentnim skupom starijih stručnjaka iz šumarstva i drvne industrije rekao — »dao riječ da ću se boriti i da ću izboriti daljnji rad i napredak poduzeću kojem dolazim na čelo.«

Tu veliku obavezu ispunio je Antun Tuna Ferić u cijelosti, uz punu suradnju s rukovodećim ljudima i kolektivom koji je upravo u to vrijeme uvodio samoupravljanje. Uz vanredno ulaganje snaga cijelog kolektiva poduzeće je, ne samo održano u svojoj veličini i značaju, nego je izraslo u SOUR s 2700 radnika, i ostalo temeljni kamen prosperiteta industrijskog grada na rijeci Savi. Borba je bila teška, radilo se i gradilo u teškim prilikama i stajalo je čovjeka, koji se svim snagama dao u borbu — dijela života. Ali je zato i zadovoljstvo radi postignutog uspjeha, i veća zasluga i veće pravo na odgovarajuće društveno priznanje.

Od 1963. godine do odlaska u mirovinu Antun Tuna Ferić proveo je na radu u trgovini i prometu drvnim proizvodima na-

še drvne industrije. Radio je kao predstavnik »Exportdrva« u Zapadnoj Njemačkoj, kao direktor firme u Frankfurtu »Omnico«, te »Holzimex« tj. produžene ruke »Exportdrva« u SR Njemačkoj. Na tome radnom zadatku ostao je do povratka u Jugoslaviju. Na žalost zdravlje inž. Ferića bilo je već načeto, no ipak svoje poslove na izvozu i zadatke obavljao je, kao uvijek, s uspjehom, te je i njegov odlazak u mirovinu predstavljao gubitak za našu izvoznu trgovinu drvom.

Na zadnjem ispraćaju s Antunom Tunom Ferićem očitovalo se priznanje i ljubav kolektiva »Slavonije d. i.«, kojemu je pokojnik poklonio najbolje godine svoga života, velikim brojem brodskih radnika koji su ispratili na zadnji počinak svog dragog i poštovanog rukovodioca. U ime kolektiva »Slavonije« oprostio se sa svojim bivšim glavnim direktorom predsjednik poslovnog odbora drug Jozo Mikić. Ispred »Exportdrva« se također sa svojim dugogodišnjim suradnikom toplim riječima oprostio pomoćnik glavnog direktora drug Božo Santini, a u ime DIT-a šumarstva i drvne industrije Zagreb i Brod, i Saveza inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije SRH, dipl. inženjer Vladimir Špoljarić.

U ime naše struke priznanje za rad i slava kolegij Antunu Tunu Feriću!

Inž. Vladimir Špoljarić

UPUTE SURADNICIMA ŠUMARSKOG LISTA

Šumarski list objavljuje **izvorne** stručne i znanstvene članke iz područja šumarstva, drvne industrije i zaštite prirode, prikaze stručnih predavanja i društvenih zbivanja (savjetovanja, kongresa, proslava i dr.) te prikaze domaće i strane stručne literature i časopisa. Objavljuje nadalje, sve ono što se odnosi na stručna zbivanja u nas i u svijetu, podatke i crtice iz prošlosti šumarstva i drvne industrije te napise o radu terenskih društava.

Radovi i članci koje pišu stručnjaci iz privrede imaju prednost.

Doktorske i magistarske radnje objavljujemo samo ako su pisane u sažetom obliku, te zajedno s prilogima, mogu zauzeti **najviše 8 stranica Šumarskog lista**.

Posebno pozivamo stručnjake iz prakse da pišu i iznose svoja iskustva, kako uspješnih tako i neuspješnih stručnih zahvata, jer to predstavlja neprocjenjivu vrijednost za našu struku. Većina rukopisa ne bi trebala prelaziti **10 stranica Šumarskog lista**, odnosno oko 15 stranica pisanih strojem s proredom. Ako rad ima priloge (fotografije, crteže, grafikone, tušem ili strojem pisane tabele) tada je potrebno za svaku stranicu priloga **smanjiti rukopis** za 1,5 stranicu.

Radove pišite jasno i sažeto. Izbjegavajte opširne uvode, izlaganja i napomene. Rukopis treba biti napisan pisačim strojem s **proredom** i to tako, da redovi budu s lijeve strane uvučeni za 3,5 cm od ruba papira. Uz svaki članak treba priložiti i **sažetak** i to za hrvatski tekst 1/2 stranice, a za strani jezik može biti i do 1 stranice. U koliko se za sažetak koristi zaključak članka treba ga posebno napisati. Sažeci se u pravilu prevode na engleski jezik. U koliko prijevod ne dostavi autor, prevodi ga Uredništvo. U sažetku na početku članka autor **treba iznijeti problematiku i rezultate istraživanja te njihovu primjenu u praksi**.

Popis korišćene literature treba sastaviti abecednim redom na kraju članka i to: prezime i početno slovo imena autora, u zagradi godina objavljene knjige ili časopisa, naslov knjige ili časopisa (kod ovoga i br. stranice). Fotografije, crteži, grafikoni i sl. moraju biti jasni i uredni, jer se samo takvi mogu kliširati. Fotografije neka budu većeg formata (najmanje 10 × 15 cm), kontrastne i na papiru visokog sjaja. Kod tabela, grafikona, crteža treba voditi računa, da je najpovoljniji omjer stranica 1:1,5. Legendu treba po mogućnosti ucrtati u sam crtež. Original može biti i većeg formata od tiskanog, a to je i bolje, jer se smanjenjem postiže bolja reprodukcija. Crteži i sl. moraju biti rađeni tušem, a tabele mogu i pisačim strojem, ali s crnom i neistrošenom vrpcom. Papir: paus, pisači i gusti pisači.

Rukopise **dostavljati u dva primjerka** od kojih jedan treba biti original. **Tablice, crteže, grafikone** i sl. ne stavljati u tekst nego **priložiti samostalno**. Drugi primjerak može biti i fotokopija.

Autori koji žele **posebne otiske — separate** svojih članaka **trebaju ih naručiti** istodobno sa slanjem rukopisa. Separati se **POSEBNO NAPLAĆUJU** po stvarnoj tiskarskoj cijeni, a trošak separata se **ne može odbiti od autorskog honorara**. Najmanje se može naručiti 30 separata.

Objavljeni radovi se plaćaju stoga autor uz rukopis treba **dostaviti broj i naziv svojega žiro računa kao i broj bankovnog računa Općine u kojoj autor stalno boravi na koji se uplaćuje porez** od autorskih honorara.

UREDNIŠTVO »ŠUMARSKOG LISTA«

Zagreb, Trg Mažuranića 11

Telefon: 444-266

TISKANICE — OBRASCI ZA POTREBE ŠUMARSTVA

Naziv obrasca

Oznaka — broj

A) Štampano u arcima

Privredna (kontrolna) knjiga — pojedinačni arci:	1
— bilanca izvršenih sječa	
— bilanca kulturnih radova	
Očevidnik šumskih šteta i krivolovaca (arak)	10—a
Očevidnik šteta u privatnim i zadružnim šumama (arak)	15
Sabirni arak šumskih proizvoda	36—b
Očevidnik proizvodnih i izdatih sadnica	39—b
Materijalna knjiga (pojedinačni arci):	
— pošumljivanje i melioracija	38
— šumskih rasadnika	39—a
— njega mladika	40
— čišćenje sastojina (guštika)	41
— zaštita šuma	42
— uređivanje šuma	43
— glav. šum. proizvoda (jednodobne šume)	44
— glav. šum. proizvoda (preborne šume)	44—a
Knjižice procjene za jednodobne šume — arak	62—a
Knjižica procjene za preborne šume — arak	62—b
Plan sječa	Sp—1
Plan sječa po sortimentima u oblom stanju	Sp—2
Plan sporednih proizvoda	Pl—sp
Plan pošumljavanja	Poš.
Analiza radova po planu pošumljavanja	Pl—poš.
Plan radova u šumskim rasadnicima	Pl—ra.
Plan njege mladika	Pl—ml.
Plan čišćenja (guštika)	Pl—čišč.
Plan zaštite šuma	Pl—zš.
Plan lovne privrede	
Plan vlastite režije	
Plan investicija	
Zbirni plan vl. režije glavnih proizvoda	

B) Štampano na kartonu (kartotečni listovi)

Kartotečni list za glavne šumske proizvode	10—b
Kartotečni list za glavne šumske proizvode	36—a
Kartotečni list za sporedne šumske proizvode	37

C) Štampano u blokovima (perforirani listovi)

Nalog za terensko osoblje 50 x 2	54
Lugarski izvještaj 50 x 2 listova	54—a
Prodajni popis glav. šum. proizvoda — 100 listova	55
Prodajni popis glav. šum. proizvoda — 100 listova	56
Uplatnica za drvene proizvode 50 x 3 listova	58—a
Paševnica 25 x 3 listova	59—a
Prodajni popis pašarenja — 100 listova	59—b
Premjerbena knjižica za primanje trupaca — 50 x 3 listova	63—a
Premjerbena knjižica za ogrjevno drvo — 50 x 3 listova	63—c
Popratnica za drveni materijal — 50 x 4 listova	64—a
Popis popratnica vagona, prevoza i sl. 100 listova	64—b
Nalog za otpremu — 50 x 2 listova	68
Obavijest o otpremi 100 listova	69
Specifikacije otpreme — 50 x 3 listova	69—a
Tablice za kubiciranje trupaca — tvrdi povez	

D) Dnevnik rada službena knjiga terenskog osoblja, vel. 12 x 17 cm

Isporuku tiskanica i knjiga vrši:

Savez društava inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije HRVATSKE,
Zagreb — Mažuranića trg 11, tel. br. 444-206

I tamo gde nije kročila noga čoveka vozi šumarski pregibnik BELT-GV-50

Najsloženiji šumarski poslovi zahtevaju mašine posebnog kova. Besprekorno mora da deluje u svim vremenskim uslovima i na bilo kakvom zemljištu. Šumarski pregibnik BELT-GV-50 je takva mašina. Pogodan je za rad u uslovima gde prilagođeni poljoprivredni traktori otkazuju poslušnost, a teški pregibnici nisu pogodni. Pregibnost traktora ($\pm 38^\circ$) i nosač-klackalica prednjeg mosta (15° ili 450 mm) omogućava stabilnu i bezbednu vožnju traktorskim putanjama. Sva četiri točka su pogonski, a pogonski mostovi imaju automatski diferencijalni zatvarač sa 40% efikasnosti. Na sva četiri točka deluju hidropneumatske kočnice i pneumatski podešavana ručna kočnica koja koči i automatski, ako pritisak u instalaciji padne. Raspodela mase na mostove -60% na prednjem mostu kod neopterećenog traktora - hidraulički podešavan volan, hidraulički amortizovano i obloženo sedište, zajedno sa atestiranim kabinom, obezbeđuju bezbedan i, koliko je to moguće, udoban transport stabala i balvane.

Prodaju zastupa

 agrotehnika - gruda
n. solo., Ljubljana, titova 38-40

PROIZVODNJA, UNUTRAŠNJA
I SPOLJNA TRGOVINA, SERVISI